

TOIVAKKA

LÄNTISEN ALUEEN RANTAOSAYLEISKAAVAN MUUTOS / OSA-ALUE 2

KAAVASELOSTUS

12.2.2026

SISÄLLYSLUETTELO

1. SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT JA PERUSSELVITYKSET	4
1.1 SUUNNITTELUALUEEN SIJAINTI JA RAJAUS.....	4
1.2 PERUSTIETOJA SUUNNITTELUALUEESTA	4
1.3 SUUNNITTELUTILANNE.....	4
1.3.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet.....	4
1.3.2 Maakuntakaava.....	4
1.3.3 Yleiskaavat.....	8
1.3.4 Ranta-asemakaavat.....	9
1.3.5 Suunnitteluaineisto ja olemassa olevat selvitykset.....	9
1.3.6 Kaavaa varten laaditut selvitykset.....	10
1.3.7 Rakennusjärjestys ja ympäristönsuojelumääräykset.....	10
1.3.8 Rakennuskiellot.....	11
1.3.9 Pohjakartta ja suunnitteluaineisto.....	11
2. MAANOMISTUS.....	11
3. TEKNINEN HUOLTO	11
4. RAKENNETTU YMPÄRISTÖ	11
4.1 KOKONAISRAKENNE	11
4.2 MAANKÄYTTÖ	12
4.2.1 Asuinrakentaminen	12
4.2.2 Lomarakentaminen	12
4.3 TYÖPAIKAT JA PALVELUT	12
4.4 MAA- JA METSÄTALOUS	12
4.5 TIESTÖ JA MUU LIIKENNE	12
4.6 VIRKISTYSKÄYTTÖ.....	13
4.6.1 Veneily ja vesiretkeily.....	14
4.6.2 Metsästys ja kalastus.....	14
4.7 YMPÄRISTÖN HÄIRIÖTEKIJÄT.....	14
4.7.1 Pilaantuneet maa-alueet.....	14
4.7.2 Melu	15
5. LUONNONYMPÄRISTÖ JA RAKENNETUN YMPÄRISTÖN ERITYISPIIRTEET.....	15
5.1 LUONNONYMPÄRISTÖN JA MAISEMAN YLEISPIIRTEET	15
5.2 POHJAVESIALUEET	15
5.3 JÄRVIEN VEDENLAATU	15
5.4 SUOJELUALUEET JA RAUHOITUSKOhteET	15
5.5 NATURA 2000 -ALUEET	16
5.6 LUONTOSELVITYS	16
5.6.1 Arvokkaat luontotyypit.....	17
5.6.2 Liito-orava	18
5.6.3 Viitasammakko.....	19
5.6.4 Sudenkorennot.....	19
5.6.5 Linnustollisesti arvokkaat alueet	19
5.6.6 Uhanalaiset ja harvinaiset kasvit	19
5.7 ARVOKKAAT KALLIOALUEET JA MOREENIMUODOSTUMAT SEKÄ TUULI JA RANTAKERROSTUMAT	20
5.8 MAISEMALLISESTI ARVOKKAAT ALUEET	22
5.9 RAKENNETTU KULTTUURIYMPÄRISTÖ	24
5.9.1 Rakennusinventoinnit.....	24
5.10 MUINAISMUISTOKOhteET JA IRTOLÖYDÖT	26
6. RANTAOSAYLEISKAAVAN MUUTOKSEN TAVOITTEET.....	28
6.1 LÄHTÖKOHDAT JA YLEISTAVOITTEET.....	28
6.2 OHJAUSVAIKUTUS.....	28
6.3 VALTAKUNNALLISET JA MAAKUNNALLISET TAVOITTEET.....	29
6.4 SELVITYSAINEISTOJEN ASETTAMAT TAVOITTEET.....	29
6.5 LIIKENNE	30
6.6 VESIHUOLTO.....	30
6.7 ERI MAANKÄYTTÖMUOTOJEN TAVOITTEET	30
6.7.1 Lomarakentaminen	30
6.7.2 Asuinrakentaminen	30
6.7.3 Matkailualueet.....	31

6.7.4	Virkistysalueet	31
6.7.5	Suojelualueet	31
6.7.6	Erityisalueet	31
6.7.7	Maa- ja metsätalousvaltaiset alueet	31
7.	RANTA-ALUEIDEN SUUNNITTELU- JA MITOITUSPERIAATTEET	32
7.1	SUUNNITTELUPERIAATTEET	32
7.1.1	Emätilaperiaate	32
7.1.2	Muunnetun rantaviivan periaate	33
7.1.3	Saman maanomistajan kiinteistöt ja rakennusoikeuden siirtäminen	35
7.1.4	Olemassa olevat rakennusyksiköt	35
7.1.5	Ranta-asemakaavojen alueet	35
8.	RANTA-ALUEIDEN MITOITUSMENETELMÄ JA MITOITUSVYÖHYKKEET	35
8.1	MITOITUKSEN YLEISET LÄHTÖKOHDAT	35
8.2	MITOITUSVYÖHYKKEET	36
8.3	SAARIEN MITOITUS	37
8.4	TAKAMAASTOON SIOJITETUT RAKENNUSPAIKAT	37
9.	OSAYLEISKAAVA JA SEN PERUSTELUT	38
9.1	YLEISPERUSTEET	38
9.2	RANTAOSAYLEISKAAVAN MUUTOKSEN SUUNNITTELU- JA MITOITUSPERUSTEET	40
9.3	RANTAOSAYLEISKAAVAN ALUEVARAUKSET	40
9.3.1	Loma-asuntoalueet	40
9.3.2	Asuinrakentamisalueet	41
9.3.3	Matkailualueet	43
9.3.4	Virkistysalueet ja venevalkamat	44
9.3.5	Suojelualueet ja Natura 2000- verkoston alueet	44
9.3.6	Maa- ja metsätalousvaltaiset alueet	45
9.4	LIIKENNE	46
9.5	LUONNONYMPÄRISTÖN ARVOT JA ERITYISPIIRTEET	46
9.6	RAKENNETUN YMPÄRISTÖN ARVOT JA ERITYISPIIRTEET	48
9.7	ARKEOLOGISET ARVOT JA ERITYISPIIRTEET	48
9.8	RANTAOSAYLEISKAAVAN MITOITUS JA RAKENTAMISESTA VAPAAT RANNAT	49
10.	OSAYLEISKAAVAN VAIKUTUSTEN ARVIOINTI	50
10.1	YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET	50
10.1.1	Luonnonympäristön ja maiseman arvot	50
10.1.2	Arkeologia	53
10.1.3	Rakennetun ympäristön arvot	53
10.2	YHDYSKUNTARAKENNE	55
10.3	MAANOMISTAJIEN TASAPUOLINEN KOHTELU	55
10.4	SOSIAALISET VAIKUTUKSET	56
11.	OSALLISPALAUTTEEN HUOMIOIMINEN KAAVAMUUTOKSEN VALMISTELUSSA	56
11.1	VALMISTELUVAIHEEN VIRANOMAISLAUSUNNOT	56
11.2	EHDOTUSVAIHEEN VIRANOMAISLAUSUNNOT	57
11.3	VALMISTELUVAIHEEN MIELIPITEET	58
11.4	EHDOTUSVAIHEEN MIELIPITEET (MUISTUTUKSET)	58
11.5	MUUT MUUTOKSET KAAVAEHDOTUKSEEN	58
12.	OIKEUSVAIKUTUKSET JA TOTEUTTAMINEN	59
13.	KAAVAPROSESSI	60
LIITTEET	1. Aluerajauskartta	
	2. Vesistöluettelo	
	3. Ympäristötietokartta	
	4. Ranta-alueiden mitoitussyöhykekartta	
	5. Vapaat rannat	
	6. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma	
	Erilliset liitteet	
	Emätilaselvitys, luontoselvitys, maisemaselvitys, rakennusselvitys,	
	ulkoilu- ja retkeilyreitiselvitys, vakituisen asumisen edullisuusvyöhykekartta	

1. SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT JA PERUSSELVITYKSET

1.1 Suunnittelualueen sijainti ja rajaus

Läntisen alueen rantaosayleiskaavan osa-alueen 2 muutos koskee Toivakan läntisen alueen rantaosayleiskaavan Päijänteen pohjoisosan ranta-alueita sekä osa-alueen pohjoisosan muita vesistöjä.

Suunnittelualueeseen kuuluu Toivakan Päijänteen pohjoisosan ranta-alueiden lisäksi yhteensä 34 järveä tai lampea. Suunnittelualueella on rantaviivaa yhteensä 46,64 km.

Suunnittelualueen rajaus on liitteenä 1 ja vesistöluettelo liitteenä 2.

1.2 Perustietoja suunnittelualueesta

Toivakka sijaitsee Länsi-Suomen läänissä, Keski-Suomen maakunnassa, n. 30 km päässä Jyväskylästä kaakkoon. Toivakan naapurikuntia ovat Jyväskylän kaupunki, Muurame, Laukaa, Hankasalmi, Joutsa ja Kangasniemi. Toivakan asukasluku on 2 308 (Tilastokeskus 31.12.2025). Kesäisin asukasmäärä nousee huomattavasti kesäasukkaiden myötä.

Suunnittelualueen ranta-alueet ovat pääasiassa maa- ja metsätalouskäytössä. Suunnittelualueen rannoilla sijaitsee 84 vanhaa lomarakennuspaikkaa, 14 vanhaa asuinrakennuspaikkaa ja 10 vanhassa rantaosayleiskaavassa osoitettua maatilatalouskeskusta.

1.3 Suunnittelutilanne

1.3.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtioneuvoston päätöksen 14.12.2017 mukaiset uudistetut valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat tulleet voimaan 1.4.2018. Alueidenkäyttölain mukaan tavoitteet on otettava huomioon ja niiden toteuttamista on edistettävä maakunnan suunnittelussa, kuntien kaavoituksessa ja valtion viranomaisten toiminnassa.

1.3.2 Maakuntakaava

Toivakan kunta kuuluu Keski-Suomen maakuntavaltuuston 1.12.2017 (§ 40) hyväksymän ja 26.1.2018 voimaan tulleen Keski-Suomen maakuntakaavan alueeseen. Keski-Suomen maakuntakaava on tullut 28.1.2020 lainvoimaiseksi maakuntavaltuuston hyväksymispäätöksen mukaisena Korkeimman hallinto-oikeuden hylättyä valituslupahakemuksen.

Suunnittelualueelle tai suunnittelualueen vaikutusalueelle on osoitettu Keski-Suomen maakuntakaavassa seuraavia aluevarauksia ja merkintöjä (Kuva 1: Ote Keski-Suomen maakuntakaavayhdistelmästä):

- Biotalouteen tukeutuva alue

Merkinnällä osoitetaan pääasiassa maa- ja metsätalouskäyttöön tarkoitettuja alueita.

Suunnittelumääräys: Alueen suunnittelussa varmistetaan maa- ja metsätalouden ja muiden maaseutuelinkeinojen toiminta- ja kehittämisedellytykset sekä turvataan hyvien ja yhtenäisten metsä- ja peltoalueiden säilyminen maaseutuelinkeinojen käytössä.

- Laivaväylä

Merkinnällä osoitetaan laivaliikennettä palveleva vesiväylä. Väylällä on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.

- Matkailun ja virkistysalue

Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti tärkeät matkailu- ja virkistyskäytössä olevat tai siihen soveltuvat alueet.

Suunnittelumääräys: Alueidenkäytön suunnittelussa turvataan toimivat reitistöt ja virkistysalueet ja niiden maisema- ja ympäristöarvot sekä matkailullinen hyödyntäminen. Alueen käytön suunnittelussa on huolehdittava, ettei hanke tai suunnitelma yksinään tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa merkittävästi heikennä Natura 2000 -verkoston perusteena olevia luonnonarvoja. Metsien hoito ja käyttö perustuu voimassa olevaan metsälainsäädäntöön.

- Moottorikelkkailureitti [[[[

Merkinnällä osoitetaan moottorikelkkailun runkoreitistö ohjeellisena.

- Ulkoilureitti ○ ○ ○

Merkinnällä osoitetaan Keski-Suomen maakuntaura ja eräitä muita sitä tukevia ulkoilureittejä ohjeellisina.

- Kulttuuriympäristön vetovoima-alue

Merkinnällä osoitetaan maakunnan kulttuuriympäristön monimuotoiset aluekeskittymät.

Suunnittelumääräys: Alueen kehittämisessä tulee hyödyntää kulttuuriympäristön monimuotoisuutta. Alueidenkäytön suunnittelulla edistetään kulttuuriympäristöjen kestäväää käyttöä ja hoitoa. Alueilla metsien hoito ja käyttö perustuu voimassa olevaan metsälainsäädäntöön.

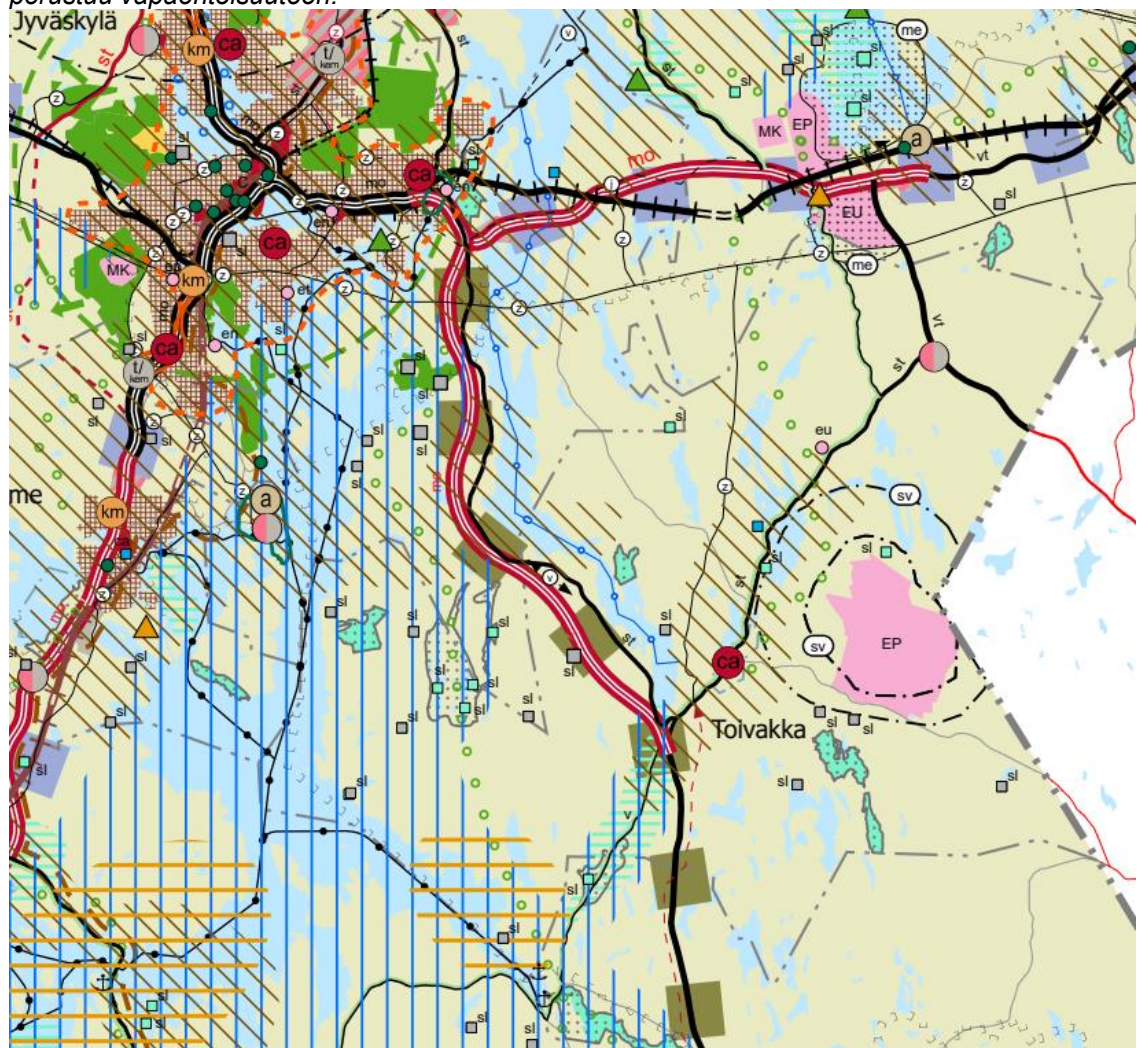
- Natura 2000 -verkostoon kuuluva alue ::::: ■

Merkinnällä osoitetaan Natura 2000 -verkostoon kuuluva alue.

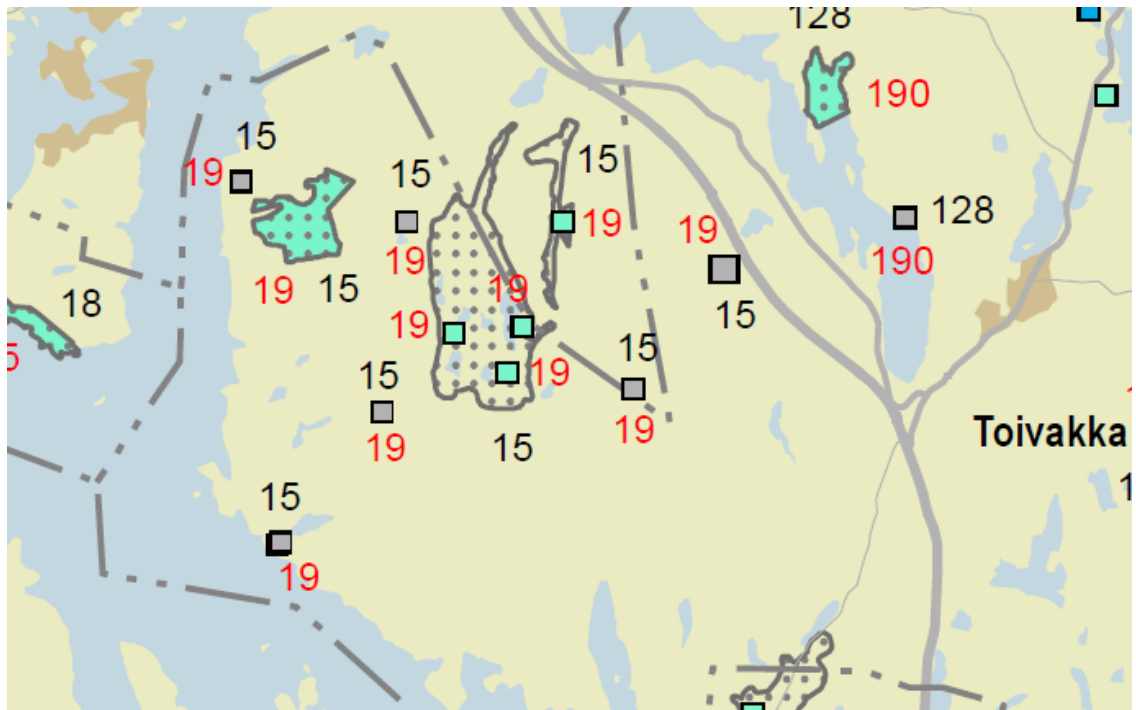
- Luonnonsuojelualue (sl) ■ sl

Merkinnällä osoitetaan luonnonsuojelulain nojalla suojeltu tai suojeltavaksi tarkoitettu alue. Alueella on voimassa MRL 33§:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.

Suojelumääräys: Alueella ei saa ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin, jotka saattavat vaarantaa alueen suojeluarvoja. Suojelumääräys on voimassa, kunnes suojelualue varsinaisesti perustetaan. Naturaan tai suojelualueisiin kuulumattomat alueet on eritelty alueluettelossa ja niiden toteutus perustuu vapaehtoisuuteen.

Kuva 1. Ote Keski-Suomen maakuntakaavayhdistelmästä.

Kuva 2. Ote luonnonsuojelua koskevasta maakuntakaavan teemakartasta.

15	lilijärven alue	Natura-alue FI0900083
19	lilijärven alue	Valtakunnallinen vanhojen metsien suojeluohjelma: Rupansuo, Katajalampi, lilivuori ja Viitasenvuori. Valtakunnallinen soidensuojelun perusohjelma: Ruostesuo ja Kankaanpään letto. Osa Natura-alueesta FI0900083. V

Kartalla nro 15 (kuva 2.), lilijärven alue

Alueen koodi: FI0900083 Pinta-ala (ha): 889 Aluetyyppi: SAC/SPA

Alueen kuvaus:

lilijärven alue on laaja ja monipuolinen erämainen luontokokonaisuus. Alue koostuu pääosin kallioisista havupuumetsistä, puronotkoista ja pienvesistä. Alueen rungon muodostaa erityistä suojelua vaativat vesistöt -rajaus. Erillisiä alueeseen kuuluvia alueita ovat Rappukallio, Rupansuo, Kankaanpään letto, sekä Kytömäen ja Kylmäkolun puronvarsilouhikot.

Topografialtaan alue on hyvin jyrkkäpiirteistä ja vaihtelevaa. Alueella on useita pieniä järvi-altaita, lampia, puroja ja suopainanteita. Edustavimpia lampia ovat luonnontilaiset rämeen ympäröimät Hörhänlampi, Pahalampi ja Katajalampi, pienet laskupurottomat rinteessä sijaitsevat Kataislammot. Erikoiset ja harvinaiset Louhujärvet ovat kivikkorantaisia ja -pohjaisia, sokkeloisia tulo- ja laskupurottomia umpilampia, joiden vedenpinnan taso vaihtelee suuresti. Veden ollessa vähissä loppukesällä paljastuu laaja pohjakivikko ja tulvaranta. lilijärven alueen puroista arvokkaimpia ovat Koirajärven laskupuro, Hyppyriäiseen laskeva puro, Kalliolammen laskupuro sekä erilliset Kytömäen ja Kylmäkolun purot. Purojen arvo perustuu niiden luonnontilaisuuteen ja mm. uhanalaislajistoon. lilijärven alueella on kaksi hyvin merkittävää lähdesuota: Ruostesuo ja Rupansuo. lilijärven alueella on monipuolisesti pienialaisia soita. Arvokkaimpia ovat Ruostesuo (Keski-Suomessa harvinainen lähteinen rинnesuo), lähteinen Rupansuo, Heinäsuo ja jo osittain rauhoitettu Kankaanpään letto. Purojen varsilla on paikoin korpikasvillisuutta, mm. Kytömäen ja Kylmämäen purojen varsilla kasvaa luhtaista ruoho- ja heinäkorpea.

Metsien merkitys alueella on merkittävä. Alueella on viisi vanhojen metsien suojeluohjelman ja täydennysohjelman kohdetta ja lisäksi ohjelmasta puuttuva Paappasen mäen vanhan metsän kohde. Se on rakenteeltaan hyvin luonnontilaista, valtaosin tiheää varttunutta kuusivaltaista erirakenteista sekametsää, jossa esiintyy myös nuorta ja varttuvaa haapaa. Maapuita on metsäkuvassa näkyvästi. Lehtokasvillisuutta lilijärven alueella tavataan mm. Louhujärvien pohjoispuolella, jossa kasvaa mm. runsaasti metsälehmäksiä.

Rupanmäen vanhojen metsien suojelualueen pohjoispuolella on alue, jossa on varttuneita sekametsiä ja pienialaisesti myös lehtipuuvaltaisia metsiä. Itse Majamäen luoteispuolella on vanha talonpaikka, jonka ympäristössä on niittymäistä kasvillisuutta. Monet metsäalueet lienevät olleet metsälaitumina. Lahopuuta metsissä on toistaiseksi vähän, vain yksittäisiä pystyyn-

kuolleita ja maapuurunkoja. Ainoastaan Majamäen pohjoisrinteen kuusivaltaisella osalla on lahoppuujatkumoa. Myös lehtipuuvallaisella alueella entisen talonpaikan pohjoispuolella on melko runsaasti lahoppuuta. Seutu on kivikkoista ja topografialtaan vaihtelevaa. Mäen ylärinteillä on kuivahkoa kangasta, alarinteillä tuoretta ja lehtomaista kangasta, pienialaisesti myös kuivaa lehtoa.

lilijärven alue on myös kalliokasvillisuutensa takia merkittävä kohde. Alueella on runsaasti kasvillisuudeltaan oligo-mesotrofisia jyrkänteitä. Uhanalaisia ja harvinaisia lajeja kasvaa mm. Honkavuorella, lilivuorella, Koirajärven eteläpuolisella mäellä, Isoon Salmijärveen laskevaa puroa reunustavilla kalliorinteillä sekä erillisellä Rappukallion alueella.

lilijärven alue on metsälinnustoltaan monipuolinen. Alueella esiintyy lukuisia uhanalaisia perhos- ja kovakuoriaislajeja sekä kasvilajeja. lilijärven alue on myös liito-oravan elinympäristöä.

Valtakunnallisesti merkittävä järvi- ja pienvesialue. Alue on topografialtaan hyvin jyrkkäpiirteistä. Alueella on mm. korkeiden kalliojyrkänteiden väliin jääviä pikkujärvien välisiä puroja ja suopainanteita. Mannerjään sulavedet ovat muodostaneet pienen pitkittäisharjun Honkavuoren länsipuolelle. Alueen pohjoisosan mäntyä kasvavia karukkokallioita peittävät monin paikoin suuret pintalohkareet. Kohde kuuluu erityistä suojelua vaativiin vesiin arvokkaan pienvesiluvontonsa takia. Kohde on luontotyypeiltään monipuolinen aluekokonaisuus ja lajistoltaan arvokas alue, jossa esiintyvät mm. luontodirektiivin lajit liito-orava, kirjoverkkoperhonen ja hajuheinä sekä kohdassa 3.3. (muut tärkeät lajit) mainitut kansallisesti ja alueellisesti uhanalaiset ja harvinaiset lajit.

Uhkatekijöitä ovat metsänhakkuut, uusien teiden rakentaminen, loma-asuntorakentaminen, soranotto, ojitukset ja perkaukset. Suojelutavoitteet on tarkoitus turvata arvokkaimmilla osilla luonnonsuojelulailla. Muutoin riittäisivät metsälaki, maa-aineslaki ja rakennuslaki. Metsänkäsittely olisi tavoitteellista hoitaa ainakin isoimpien maanomistajien osalta erillisen metsäsuunnittelun mukaisesti. Luonnonturvien turvaamista voitaisiin edistää laatimalla alueelle käyttö- ja hoitosuunnitelma.

Suojelutavoitteen määrittely:

Kaikki tietolomakkeen taulukoissa 3.1 ja 3.2 mainitut luontotyypit ja lajit kuuluvat alueen suojeluperusteisiin ja kaikkien niiden suojelutavoitteena on vähintäänkin alueen merkityksen säilyttäminen osana verkostoa.

Lisäksi alueen suojelussa ja hoidossa painotetaan seuraavia tavoitteita:

- alueella vallitseva luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tila säilytetään turvaamalla luonnon omien prosessien mukainen kehitys,
- luontotyyppin tai lajin elinympäristön laatua tai lajin populaation elinvoimaisuutta parannetaan ennallistamis- ja hoitotoimenpitein

Suojeluohjelmat ja -selvitykset:

- Erytissuojelua vaativat vesistöt
- Seutukaavan 5. vaihekaavan av 830
- Vanhojenmetsien suojeluohjelma: Rupansuo, Katajalampi, lilivuori, Viitasenvuori
- Soidensuojelun perusohjelma: Ruostesuo, Kankaanpään letto
- Seutukaavan 5. vk SL 617 (Hyppyriäiseen laskeva puro), 2. vk SL, 5. vk SL 620 (Kankaanpään letto), 5. vk SL 622 (Kalliolammen laskupuro), 5. vk SL 632 (lilivuori), 2. vk SL, 5. vk SL 616 (Ruostesuo), 4. vk SL, 5. vk SL 619 (Koirajärven laskupuro), 4: vk SL, 5. vk SL 620 Kytömäen puronvarsilouhikko, 4. vk SL, 5. vk SL 621 (Kylmäkolun puronvarsilouhikko), 5. vk SL 622 (Rupansuon lähde), 5. vk SL 623 (Katajalammimäki), 1. vk SU1, 5. vk SL 624 (Rappukallio), 4. vk av, 5. vk av 830 (lilijärven järvialue)
- Keski-Suomen pienvesiselvitys: Hyppyriäiseen laskeva puro, Hyppyriäisenlampi, Kalliolammen laskupuro, Hörhänlampi, Koirajärven laskupuro, Kylmäkolun ja Kytömäen puronvarsilouhikot, Katajalampi, Rupansuo, Kataislammet
- Soidensuojelun perusohjelman täydennysselvitys: Hyppyriäisenlammen laskupuro, Rupansuo
- Arvokkaat kallioalueet: lilivuoren kalliomaasto, Rappukallio

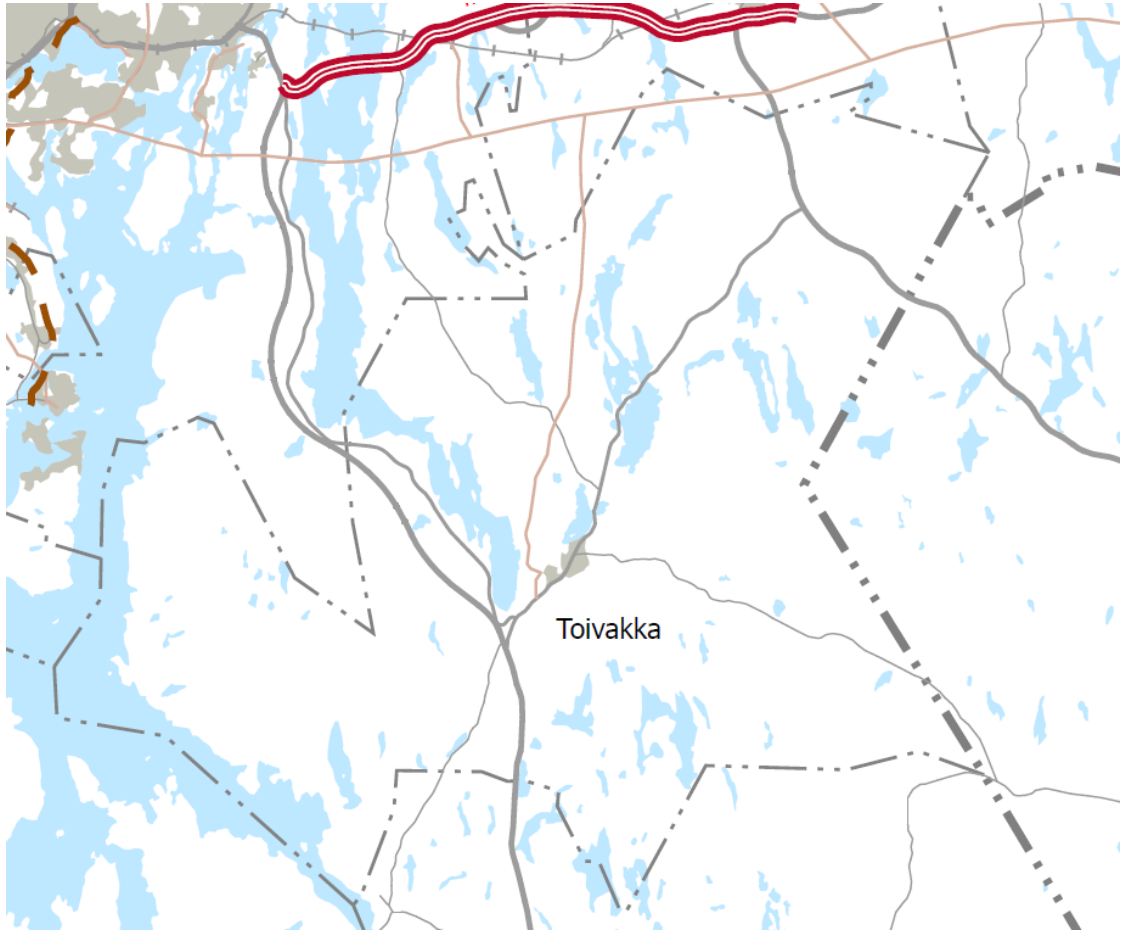
Suojelun toteutuskeinot:

- Luonnonsuojelulaki: Rupansuo, Katajalammimäki, lilivuori, Viitasenvuori, Ruostesuo, Kankaanpään letto, Kylmämäen ja Kytömäen puronvarsilouhikot, Rappukallio, Koirajärven laskupuro, Majamäen alue
- Maa-aineslaki, metsälaki, vesilaki: Muu alue

Keski-Suomen maakuntakaava 2040

Keski-Suomen maakuntavaltuuston 8.12.2023 (§ 21) hyväksymä Keski-Suomen maakuntakaava 2040 käsittelee seudullisesti merkittävää tuulivoiman tuotantoa ja liikennettä. Lisäksi tarkastellaan hyvinvoinnin aluerakennetta. Maakuntakaava 2040 muuttaa ja täydentää voimassa olevaa maakuntakaavaa näiden teemojen osalta, muilta osin Keski-Suomen maakuntakaava jää voimaan sellaisenaan. Keski-Suomen maakuntakaava 2040 on lainvoimainen 1.10.2025 alkaen.

Suunnittelualueelle ei kohdistu Keski-Suomen maakuntakaavan 2040 varauksia (Kuva 3).

Kuva 3. Ote Keski-Suomen maakuntakaavasta 2040.

1.3.3 Yleiskaavat

Suunnittelualueella on voimassa Toivakan kunnanvaltuuston 11.11.2004 hyväksymä Toivakan kunnan läntisen alueen rantaosayleiskaava. Rantaosayleiskaava on tullut voimaan 1.7.2009, lukuun ottamatta Päijänteen ranta-alueen tilan Pöytäoja RN:o 3:70 (nykyisin tila 850-401-3-80), Piililänlammen ranta-alueen tilan Suomäki RN:o 1:27 (850-401-1-27) sekä Vääräjärven ranta-alueen tilojen Väliä RN:o 1:96 (850-401-1-96) ja Metsä-Pökkölä RN:o 1:107 (nykyisin tila 850-401-1-121) alueille osoitettuja maatilan talouskeskusten käyttöön tarkoitettuja uuden saunan rakennusaloja. Rantaosayleiskaava kumoutui uusien saunojen rakennusalojen osalta Hämeenlinnan hallinto-oikeuden päätöksellä 24.2.2006 (Numero 06/0122/2).

Toivakan muut rantaosayleiskaavat

- Läntisen alueen rantaosayleiskaavan muutos / osa-alue 1 ja Nisulan kylän osayleiskaava (kvalt 9.8.2021 hyväksymä, voimaantulo 4.5.2022)

- VT4 osayleiskaava (ja Leppäveden rantaosayleiskaavan kumoaminen sekä Läntisen alueen rantaosayleiskaavan osittainen kumoaminen). Osayleiskaavassa on mukana Leppäveden ranta-alueita ja Majalammen ranta-alue (kvalt 12.4.2021 hyväksymä, voimaantulo 27.5.2021).

- Viisarimäki – kirkonkylän osayleiskaava, jossa on mukana kirkonkylän läheisiä ranta-alueita (kvalt 11.11.2019 hyväksymä, voimaantulo 9.1.2020 ja 27.5.2021)

- Itäisen alueen rantaosayleiskaavan muutos / osa-alue 2 (kvalt 10.6.2019 hyväksymä, voimaantulo pääosin 26.9.2019 ja valituksen alaisia Iso-Vehmaisen, Hirvijärven ja Heinälammen ranta-alueiden osia koskien 22.4.2021, Hämeenlinnan hallinto-oikeuden päätös 11.2.2021, päätösnumero 21/0049/2).

- Itäisen alueen rantaosayleiskaavan muutos, laajennus ja kumoaminen / osa-alue 1 sekä Huiikon kylän osayleiskaava (kvalt 11.12.2017 hyväksymä, voimaantulo pääosin 25.5.2018 ja valituksen alaisilta osin 20.6.2019, Hämeenlinnan hallinto-oikeuden päätös 30.4.2019, päätösnumero 19/0477/2).

1.3.4 Ranta-asemakaavat

Päijänteen ranta-alueella on voimassa Toivakan kunnanvaltuuston 19.6.2019 hyväksymä Piililän ranta-asemakaavan muutos. Ranta-asemakaavaan kuuluu n. 1,47 km Päijänteen ranta-alueita.

1.3.5 Suunnitteluaineisto ja olemassa olevat selvitykset

Luonnonympäristö ja maisema

- Ympäristöministeriö, Syke: Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet VAMA 2021
- Keski-Suomen valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet- selvitys (Keski-Suomen liitto 2016)
- Keski-Suomen ELY-keskus on tehnyt perinnemaisemien päivitys- ja täydennysinventointeja vuodesta 2017. Inventointeja jatketaan osana valtakunnallista Helmi-elinympäristöohjelmaa ja ne on tarkoitus saada päätöksen vuonna 2021.
- Keski-Suomen maakunnallinen maisemaselvitys – maisemallinen osa-aluejako. (Keski-Suomen ympäristökeskus, Muhonen, M. 2005)
- Keski-Suomen pienvesiselvitys
- Natura-alueiden kohdetietolomakkeet
- Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Keski-Suomessa. (Suomen ympäristökeskus. Luontoyksikkö. Päivitetty aineisto 25.5.2009)
- Valtakunnallisesti arvokkaat moreenimuodostumat (Ympäristöministeriö, Suomen ympäristökeskus 2007)
- Valtakunnallisesti arvokkaat tuuli- ja rantakerrostumat (Ympäristöministeriö, Suomen ympäristökeskus 32/2011)
- Ympäristöhallinnon paikkatietopalvelu OIVA (mm. luonnonsuojelualueet, Natura-alueet, pohjavesialueet, pilaantuneet maa-alueet, vesistöjen tilatiedot)
- Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) aineistot
- Läntisen alueen rantaoyk:n luontoselvitys (Teppo Häyhä, Matti Kouvo 1997)

Rakennettu ympäristö

- RKY on Museoviraston laatima inventointi, joka on valtioneuvoston 22.12.2009 päätöksellä otettu alueidenkäyttölakiin perustuvien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittamaksi inventoinniksi rakennetun kulttuuriympäristön osalta 1.1.2010 alkaen. - Alueella ei ole RKY:n mukaisia valtakunnallisesti merkittäviä kulttuuriympäristöjä
- Keski-Suomen maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt (Keski-Suomen museo 2016)
- Sisävesiväylien rakennusperintö (Väyläviraston julkaisuja 24/2021).
- Toivakan rakennusinventointi (Keski-Suomen museo 1990)

Arkeologia

- Läntisen alueen rantaoyk:n arkeologinen inventointi (Museovirasto 2004)
- Kulttuuriperintökohteiden inventointi / KMO (00434) Jyväskylän seutu 2010. Metsähallituksen julkaisu; Mustonen, R. 2011.
- Sisävesiväylien rakennusperintö (Väyläviraston julkaisuja 24/2021)
- VARK on Museoviraston laatima inventointi, joka on valtioneuvoston 7.11.2024 päätöksellä otettu alueidenkäyttölakiin perustuvien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoitukselliseksi inventoinniksi valtakunnallisesti merkittäviä arkeologisia alueita koskien
- Museoviraston muinaisjäännösrekisteri

Muita selvityksiä / aineistoja

- Toivakan kunnan maankäytön strategia 2030 (2013)
- Toivakan pohjavesien suojelusuunnitelma (FCG 14.6.2019)
- Toivakan kunnan 7.6.2018 voimaan tullut rakennusjärjestys
- Läntisen alueen rantaoyk:n kantatilaselvitys (Kaavatalo 2004)
- Toivakan muiden rantaosayleiskaavojen selvitys- ja kaava-aineistot
- Toivakan vesihuollon kehittämissuunnitelma (Suunnittelukeskus Oy 2004)
- Toivakan kunnan vesihuoltoverkoston toiminta-alueiden kartat (FCG 2021)
- Toivakan kunnan rakennuskannan selvitys (2015)
- Keski-Suomen vesihuollon strateginen kehittämissuunnitelma vuosille 2009–2020. (Luonnos 9.6.2009.)
- Maakuntakaavan selvitysaineistot
- Jyväskylän seudun rakennemalli 20X0
- Naapurikuntien rantayleiskaavat
- Kiinteistöjen omistajatiedot
- Maanmittauslaitoksen maastotietokanta- ja ilmakuva-aineistot sekä kiinteistöraja-aineisto

1.3.6 Kaavaa varten laaditut selvitykset

- Ulkoilu- ja retkeilyreitiselvitys (Martti Herman Pisto 2014)
- Luontoselvitys (Tmi Teppo Häyhä 2015)
- Rakennus- ja kulttuuriympäristöinventointi (Arkkitehtuuripalvelu Nina Könönen 2017)
- Ranta-alueiden vakituisen asumisen edullisuusvyöhyketarkastelu (Ympäristösuunnittelu Oy 2021)
- Emättilaselvitys (Ympäristösuunnittelu Oy 2022, päivitys 2026)
- Maisemaselvitys (Ympäristöpalvelut Latvasilmu osk 2021)

1.3.7 Rakennusjärjestys ja ympäristönsuojelumääräykset

Toivakan kunnanvaltuuston 23.4.2018 hyväksymä rakennusjärjestys on tullut voimaan 7.6.2018. Rakennusjärjestyksessä määrätään ne rakentamismääräykset, joita on noudatettava, jos oikeusvaikutteinen yleiskaava tai asemakaava ei toisin määrää. Rakennusjärjestystä noudatetaan myös kaavoittamattomalla alueella.

Toivakan kunta on käynnistänyt rakennusjärjestyksen uudistaminen. Rakennusjärjestyksen uudistaminen on edennyt ehdotusvaiheeseen.

Toivakan kunnanvaltuuston 24.5.2021 hyväksymät ympäristönsuojelumääräykset ovat tulleet voimaan 1.7.2021. Ympäristönsuojelumääräyksiä noudatetaan muiden kunnallisten määräysten rinnalla ja tarvittaessa niiden kanssa samanaikaisesti.

1.3.8 Rakennuskiellot

Suunnittelualuetta ei ole asetettu rakennuskieltoon rantaosayleiskaavan muutoksen laatimiseksi. Voimassa oleva rantaosayleiskaava ja alueen ranta-asemakaava ohjaavat rakentamista suunnittelualueeseen kuuluvien ranta-alueiden osalta.

1.3.9 Pohjakartta ja suunnitteluaineisto

Kaavan pohjakarttana käytetään Maanmittauslaitoksen rasterimuotoista peruskarttaa 11/2025 sekä pohjakartan kiinteistöraja-aineistona Maanmittauslaitoksen avoimen aineiston kiinteistörekisterikarttaa 11/2022. Rantaosayleiskaavan muutos laaditaan voimassa olevan läntisen alueen rantaosayleiskaavan mittakaavassa 1:10000.

2. MAANOMISTUS

Suunnittelualueeseen kuuluvat ranta-alueet ovat pääosin yksityisessä omistuksessa. Suomen valtio (Metsähallitus) sekä metsäyhtiö UPM Kymmene Oyj omistavat ranta-alueita suunnittelualueen itäosan vesistöillä.

3. TEKNINEN HUOLTO

Vesihuolto

Suunnittelualueen kiinteistöt sijaitsevat viemäriverkoston toiminta-alueen ulkopuolella. Suunnittelualueeseen kuuluvien ranta-alueiden jätevesien käsittely ja vesihuolto on järjestetty rakennuspaikkakohtaisesti.

Sähköverkko

Suunnittelualueen ranta-alueille on rakentunut kattava jakelujännitteinen sähköverkko. Alueen sähköjakeluverkoston haltija on Järvi-Suomen Energia Oy. Yhtiö huolehtii sähköverkoston suunnittelusta, rakennuttamisesta, käytöstä ja kunnossapidosta.

4. RAKENNETTU YMPÄRISTÖ

4.1 Kokonaisrakenne

Toivakan ensiaskeleet otettiin 1870-luvulla, kun Toivakan kylän asukkaat alkoivat haaveilla itsenäisyydestä. Itsenäistyminen kypsyi ajan kanssa ja itsenäinen Toivakka aloitti toimintansa 1910. Itsenäiseen Toivakkaan siirrettiin Jyväskylän kunnalta, Laukaasta ja Korpilahdelta alueita, joiden varassa kunta tänä päivänäkin seisoo. Aluesiirrot eivät olleet itsestään selviä vaan Laukaa ja Korpilahti valittivat tehdyistä siirroista, mutta ennen Suomen itsenäistymistä nykyinen Toivakka oli saanut maantieteelliset rajansa nykymuotoon (www.toivakka.fi).

Loma- ja asuinrakentaminen sekä maa- ja metsätalous ovat nykyisin suunnittelualueen rantojen pääasialliset maankäyttömuodot. Suunnittelualueen rantarakennuspaikoista n. 23 % on vakituisen asumisen rakennuspaikkoja ja n. 77 % lomarakennuspaikkoja.

Suunnittelualueeseen kuuluvan rantaosayleiskaavan muutosalueen nykyiset toteutuneet rakennuspaikat on esitetty alla olevassa taulukossa.

	(RA) vanha	(AO) vanha	(AM)
Läntisen alueen rantaoyk:n muutos / osa-alue 2	86	15	10

RA = lomarakennuspaikka, AO = erillispientalon rakennuspaikka, AM = maatilojen talouskeskusten alue

4.2 Maankäyttö

4.2.1 Asuinrakentaminen

Rantaosayleiskaavan muutosalueella on 15 erillispientalon asuinrakennuspaikkaa ja 10 maatilan talouskeskusten aluetta, yhteensä 25 vakituisen asumisen rakennuspaikkaa. Asuinrakennuspaikoista kaksi sijaitsee ranta-asemakaavoitetulla alueella. Rakentuneiden asuinrakennuspaikkojen lisäksi suunnittelualueella on neljä vanhaan rantaosayleiskaavaan ja yksi ranta-asemakaavaan perustuvaa vielä toteutumaton asuinrakennuspaikka. Rantojen pysyvä asutus on keskittynyt Päijänteen, Piililänlammen, Vääräjärven ja Pieni Ilmojärven ranta-alueille.

4.2.2 Lomarakentaminen

Vapaa-ajan rakentaminen on alkanut suunnittelualueen vesistöjen rannoilla 1950-luvulla. Vielä 1960-luvulla lomarakentaminen oli kuitenkin määrällisesti vähäistä. Laajempi loma-asutuksen leviäminen alueelle ajoittuu 1970–1980 -luvuille.

Suunnittelualueelle sijoittuu yhteensä 86 vanhaa lomarakennuspaikkaa. Loma-asutus on keskittynyt Päijänteen ja Vääräjärven ranta-alueille. Ilijärven alueen vesistöillä sijaitsee muutamia vanhoja lomarakennuspaikkoja. Perinteisesti lomarakentaminen on toteutunut pääosin omarantaisilla rakennuspaikoilla.

Rakentuneiden lomarakennuspaikkojen lisäksi suunnittelualueen vanhassa rantaosayleiskaavassa on osoitettu 19 vielä toteutumaton lomarakennuspaikka.

4.3 Työpaikat ja palvelut

Suunnittelualueen julkiset ja kaupalliset peruspalvelut löytyvät Toivakan kirkonkylältä.

Toivakan kunta järjestää Toivakan kyliltä tarpeen mukaan asiointikuljetuksia kirkonkylälle ja takaisin. Myös lähempänä kirkonkylää asuvien on mahdollisuus nousta kyytiin asiointireitin varrelta.

Suunnittelualueella toimii matkailuyritys Nukula Oy, joka tarjoaa mm. erilaisia majoitus- ja hyvinvointipalveluja. Matkailutoiminnan keskuksena toimii Piililänlammen tausta-alueella sijaitseva Piililän entinen maatilan talouskeskus. Yrityksen Päijänteen ranta-alueen toiminnot sijoittuvat pääosin Toivakan kunnanvaltuuston 19.6.2019 hyväksymän Piililän ranta-asemakaavan muutoksen alueelle.

Jyväskylän kaupungin omistama Päijänteen Mämminiemen alue tarjoaa veneilijöille ja ulkoilijoille ulkoilu-, veneily- ja virkistyspalveluja. Lisäksi Jyväskylän kaupungin omistaman Päijänteen Leirikallion mökit ovat vuokrakäytössä.

Maa- ja metsätalous sekä matkailu- ja virkistyskäyttöpalvelut ovat suunnittelualueella työllistäviä elinkeinoja.

4.4 Maa- ja metsätalous

Maa- ja metsätalous on suunnittelualueen pääasiallinen maankäyttömuoto.

Suunnittelualueella sijaitsee 10 maatilan talouskeskuksen aluetta. Maatalouden lisäksi metsätaloudella on tärkeä merkitys alueen elinkeinona.

4.5 Tiestö ja muu liikenne

Toivakan kunta sijaitsee Keski-Suomen maakunnan kaakkoisosassa, Päijänteen itäpuolella, puolen tunnin ajomatkan päässä Jyväskylästä. Tärkeimmät liikenneyhteydet ovat valtatie 13 (Jyväskylä - Mikkeli), joka kulkee kunnan koillisosassa ja valtatie 4 (Jyväskylä - Heinola), joka halkoo kunnan aluetta pohjois-eteläsuunnassa. Läntisen alueen rantaosayleiskaavan muutoksen osa-alue 2 on liikenteellisesti pääosin hyvin saavutettavissa. Suunnittelualueelta on 20-35 min ajomatka Toivakan kirkonkylälle ja 25-45 min ajomatka Jyväskylän kaupunkiin. Laajalaisella suunnittelualueella etäisyydet ja ajoajat vaihtelevat alueen eri osista kuljettaessa.

Yhdystie 16633 (Haukanmaanväylä) toimii pääosaa suunnittelualuetta palvelevana pääliikenneväylänä. Etelän suunnasta alueelle saavuttaessa kuljetaan yhdysteiden 16634 (Nisulanväylä) ja 16638 (Nisulan kylätie) kautta. Yksitystiet täydentävät alueen liikenneverkon siten, että alueen vesistöjen ranta-alueet ovat saavutettavissa pääosin hyvin olemassa olevan tiestön kautta.

Lähin rautatieasema on n. 25-43 km:n päässä Jyväskylässä ja lentokenttä on n. 43-60 km:n päässä Jyväskylän Tikkakoskella. Laaja-alaisella suunnittelualueella etäisyydet vaihtelevat alueen eri osista kuljettaessa.

Suunnittelun alueen Päijänteen ranta-alue sijaitsee Päijänteen vene- ja laivaväylien läheisyydessä. Päijänne tarjoaa vesistönä erinomaiset ja laaja-alaiset vesiliikenneväylät veneilyyn.

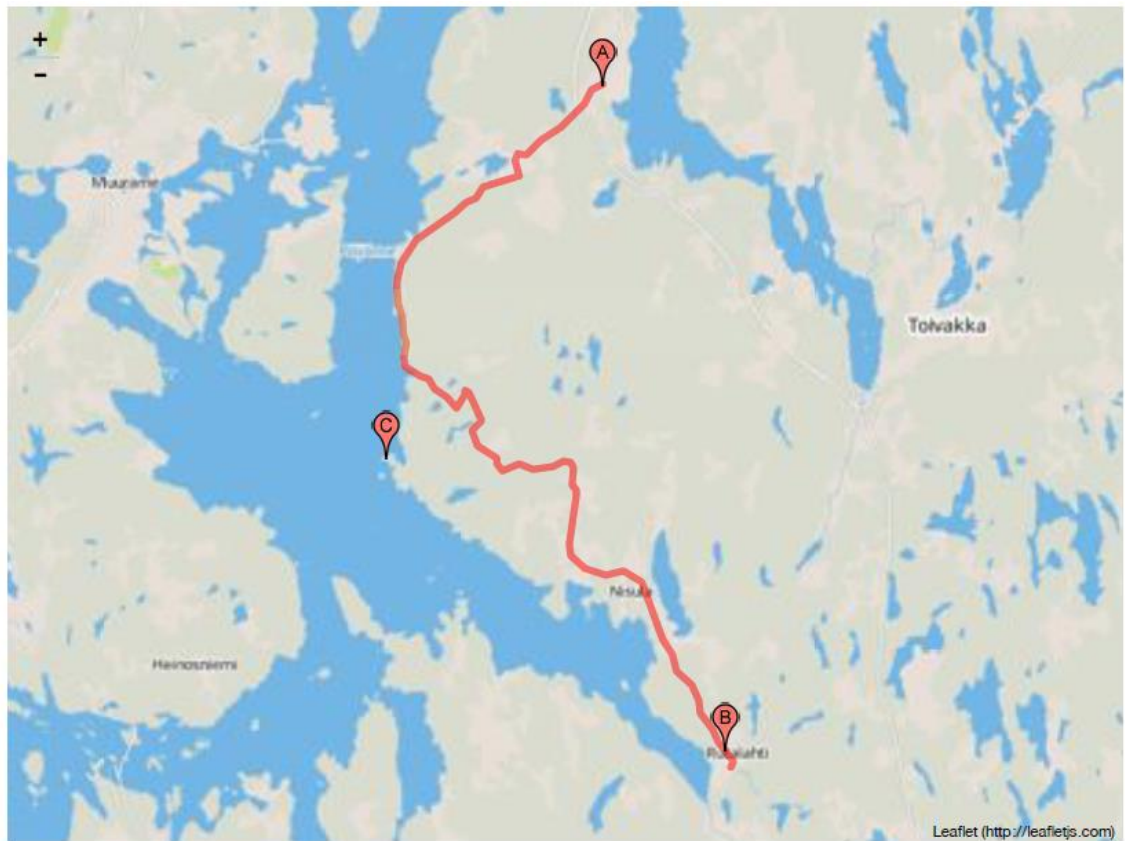
4.6 Virkistyskäyttö

Ranta-alueiden virkistysarvo perustuu lähinnä itse vesistöihin, mutta ranta-alueet tarjoavat myös erinomaisia mahdollisuuksia jokaisenoikeudella tapahtuvaan liikkumiseen ja retkeilyyn sekä myös hyötyliikuntaan. Erityisesti Päijänne tarjoaa vesistönä erinomaiset ja laaja-alaiset mahdollisuudet veneilyyn ja vesistön virkistyskäyttöön.

Suunnittelun alueella Päijänteen Mämminiemessä sijaitsee Jyväskylän kaupungin Mämminiemen ulkoilu-, veneily- ja virkistysalue. Alue on ulkoilijoiden vapaassa käytössä jatkuvasti, kesäkauteina on lisäksi valvotut aukioloajat yleisine saunavuoroinen. Mämminiemeen pääsee veneellä Päijännettä pitkin. Mämminiemen pohjoispuolella on kaksi venelaituria, joissa on yhteensä 10 poijupaikkaa. Eteläpuolella on kuusi poijupaikkaa ja vuonna 2016 valmistunut uusi päälaituri. Mämminiemen virkistysalueelle kulkeminen tapahtuu ensisijaisesti veneellä vesiteitse. Maanteitse matkaa on Jyväskylän keskustasta noin 34 kilometriä. Autopysäköinti tapahtuu vain siihen osoitetulla pysäköintialueella, jossa on tilaa 10 autolle (<https://www.jyvaskyla.fi/liikunta/ulkoilu-ja-virkistys/virkistysalueet>).

Mämminiemen eteläpuolella sen välittömässä läheisyydessä sijaitsee Jyväskylän kaupungin Leirikallio, jota vuokrataan yksityisvarauksin. Alueella on kaksi mökkiä ja aitta. Alamökissä mahtuu yöpymään neljä ihmistä ja ylämökissä parvi mukaan luettuna noin 4–8 yöpyjää. Molemmissa mökeissä on sähköt, keittiövarustus sekä saunat. Rannassa on uimalaituri sekä isoille aluksille sopiva venelaituri sekä poijupaikka. Leirikallion vieressä sijaitsee Päijänteestä nouseva luonnonmuodostelma Rappukallio, ja miltei Leirikallion edessä on sisävesien syvin kohta Suomessa, noin 100 metriä (<https://www.jyvaskyla.fi/liikunta/ulkoilu-ja-virkistys/virkistysalueet>).

Rantaosayleiskaavojen muutoksia varten on laadittu ulkoilu- ja retkeilyreitiselvitys (Martti Herman Pisto 2014). Selvityksessä on tuotu esille kehitettävänä kohteena Haukanmaan uusi pyöräilyreitti (Kuva 4). Haukanmaan reitti olisi osa Päijänteen itäpuolelle muodostuvaa pyöräilyreittiä Jyväskylä-Joutsa. Reitti esitetään selvityksessä liitettäväksi Joutsan kunnan alueella olevaan Leivonmäen kansallispuiston läpi kulkevaan reitistöön.

Kohteet	
 Lähtöpiste	 Baijerin laakso
 Mämminkiemi	

Kuva 4. Pyöräilyreitti Päijänteen itäpuolella Jyväskylä-Joutsa (Ulkoilu- ja retkeilyreittiselvitys, Martti Herman Pisto 2014).

4.6.1 Veneily ja vesiretkeily

Päijänne reittivesistönä tarjoaa erinomaiset veneily- ja vesiretkeilymahdollisuudet.

Vesiliikenne on suunnittelualueen muilla vesistöillä lähinnä paikallista vesistöjen virkistyskäyttöä.

4.6.2 Metsästys ja kalastus

Toivakassa toimii Riistanhoitoyhdistys ja viisi metsästysseuraa. Seurat harjoittavat monipuolisesti eri metsästys- ja kalastustoimintoja. Alueella toimivat Nisulan metsästysseura ry., ja Nisulan Hirvimiehet.

Kalastus alueen vesistöillä on lähinnä kotitarve- ja virkistyskalastusta. Suunnittelualueella ei sijaitse erityisiä virkistyskalastuspaikkoja eikä alueella toimi ammattikalastajia.

4.7 Ympäristön häiriötekijät

4.7.1 Pilaantuneet maa-alueet

Suunnittelualueelta ei ole tiedossa pilaantuneita maa-alueita (www.syke.fi/avointieto).

4.7.2 Melu

Ajoneuvoliikenne saattaa aiheuttaa melu- ja värinähäiriötä maantien 16633 lähellä olevilla ranta-alueilla.

5. LUONNONYMPÄRISTÖ JA RAKENNETUN YMPÄRISTÖN ERITYISPIIRTEET

5.1 Luonnonympäristön ja maiseman yleispiirteet

Toivakka sijaitsee pääosin Keski-Suomen järvisuudun alueella. Keski-Suomen järvisuudun luonnehtivat pitkät kaakko-luode suuntautuneet murroslinjojen järviältaat, vesireitit, suot, moreenikumpareet ja kuusimetsät. Ympäristö on muovautunut savolaisten eränkävijöiden vaikutuksesta. Tämä näkyy asuinpaikoista ja rakennusperinnöstä elinkeinojen harjoittamiseen. Asutus on harvaa ja muodostuu 3-5 talon pienkylistä. Alueelle ominaista on metsätalous, vähäiset pellot vedenkoskemattomilla moreeneilla, järvien rantamailla tai turvemaiden painanteissa.

Toivakka sijoittuu Keski-Suomen maakunnallisessa maisemaselvityksessä (2005) pääosin kahdelle maiseman osa-alueelle Savonseudun suomaat (I) ja Päijänteen seutu (N). Alueiden tarkemmat kuvaukset löytyvät ko. selvityksestä.

Kuva 5. Toivakan maisema-alueiden yleispiirteinen rajaus. (Keski-Suomen maakunnallinen maisemaselvitys 2005.)

5.2 Pohjavesialueet

Suunnittelualueelle (Tervalammen alue) sijoittuu Jokienvälin vedenhankintaa varten soveltuva 2-luokan pohjavesialue. Pohjavesialueen määrällinen ja kemiallinen tila on hyvä (Taulukko 1, www.syke.fi/avointieto). Pohjavesialue on esitetty ympäristötietokartalla, liitteenä 3.

Nimi	Tunnus	Luokka	Pinta-ala (km ²)	Muodostumis-alue (km ²)	Antoisuus (km ³ /vrk)
Jokienväli	985007	2	0,62	0,57	250

Taulukko 1. Suunnittelualueen pohjavesialue, luokitus, pinta-ala ja antoisuus.

5.3 Järvien vedenlaatu

Valtakunnallisen vesistöjen ekologisen tilan luokittelun 2019 mukaan Päijänteen (suuri vähähumuksinen järvi) vedenlaatu on hyvä. Vesistöjen tila-arvio perustuu pääosin vuosina 2012–2017 kerättyihin aineistoihin. Suunnittelualueen vesistöistä vain Päijänne on luokiteltu. (www.ymparisto.fi).

5.4 Suojelualueet ja rauhoituskohteet

Suunnittelualueelle sijoittuvat seuraavat luonnonsuojelualueet (www.syke.fi/avointieto):

- Mustavuoren Helmi luonnonsuojelualue, YSA256076 (Pieni Pahalampi, yksi osa suojelu-alueesta sijaitsee suunnittelualueella)
- Sydänmaan Pahalammen luonnonsuojelualue, YSA206411 (Sydänmaan Pahalampi)
- Lehmävuoren luonnonsuojelualue, YSA231189 (Iso Salmijärvi ja Koirajärvi)
- Nikkasen luonnonsuojelualue, YSA200938 (Kalliolampi ja Honkalammit)

- Honkalammin tervaleppäkorpi, suojeltu luontotyyppi, LTA255987 (Honkalammit)
- Ruostesuo luonnonsuojelualue, YSA204703 (Vähä Ilijärvi, Iso Ilijärvi ja Kataislammit)
- Pien Iilin luonnonsuojelualue, YSA204467 (Vähä Ilijärvi)
- Salokallion luonnonsuojelualue, YSA204720 (Päijänne)
- Rappukallion luonnonsuojelualue, YSA097414 (Päijänne ja Haukkalampi)

Suunnittelualueelle sijoittuu seuraava luonnonsuojeluohjelma-alue (www.syke.fi/avointieto):

- Rupanmäki, AMO090500, vanhojen metsien suojeluohjelma
- Katajalammenmäki, AMO090499, vanhojen metsien suojeluohjelma
- Iilivuori, AMO090498, vanhojen metsien suojeluohjelma
- Ruostesuo, SSO090242, soidensuojeluohjelma

Luonnonsuojelualueet on esitetty ympäristötietokartalla, liitteenä 3.

5.5 Natura 2000 -alueet

Suunnittelualueelle sijoittuu Natura 2000 -verkostoon kuuluva kohde **Ilijärven alue** (FI0900083). Ilijärven alue on laaja ja monipuolinen erämainen luontokokonaisuus. Alue koostuu pääosin kallioidista havupuumetsistä, puronotkoista ja pienvesistä. Alueen rungon muodostaa erityistä suojelua vaativat vesistöt -rajaus. Erillisiä alueeseen kuuluvia osa-alueita ovat Rappukallio, Rupansuo, Kankaanpään letto, sekä Kytömäen ja Kylmäkolun puronvarsilouhikot.

Topografialtaan alue on hyvin jyrkkäpiirteistä ja vaihtelevaa. Alueella on useita pieniä järvi-altaita, lampia, puroja ja suopainanteita. Edustavimpia lampia ovat luonnontilaiset rämeen ympäröimät Hörhänlampi, Pahalampi ja Katajalampi, pienet laskupurottomat rinteessä sijaitsevat Kataislammit. Erikoiset ja harvinaiset Louhujärvet ovat kivikkorantaisia ja -pohjaisia, sokkeloisia tulo- ja laskupurottomia umpilampia, joiden vedenpinnan taso vaihtelee suuresti. Veden ollessa vähissä loppukesällä paljastuu laaja pohjakivikko ja tulvaranta. Ilijärven alueen puroista arvokkaimpia ovat Koirajärven laskupuro, Hyppyriäiseen laskeva puro, Kalliolammen laskupuro sekä erilliset Kytömäen ja Kylmäkolun purot. Purojen arvo perustuu niiden luonnontilaisuuteen ja mm. uhanalaislajistoon. Ilijärven alueella on kaksi hyvin merkittävää lähdesuota: Ruostesuo ja Rupansuo. Ilijärven alueella on monipuolisesti pienialaisia soita. Arvokkaimpia ovat Ruostesuo (Keski-Suomessa harvinainen lähteinen rannesuo), lähteinen Rupansuo, Heinäsuo ja jo osittain rauhoitettu Kankaanpään letto. Purojen varsilla on paikoin korpikasvillisuutta, mm. Kytömäen ja Kylmäkolun purojen varsilla kasvaa luhtaista ruoho- ja heinäkorpea (Alueen kuvaus on esitetty kokonaisuudessaan selostuksen kohdassa 1.3.2 Maakuntakaava s. 6-7)

Ilijärven Natura 2000- alueen suojelun toteutuskeinot:

- Luonnonsuojelulaki: Rupansuo, Katajalammenmäki, Iilivuori, Viitasenvuori, Ruostesuo, Kankaanpään letto, Kylmäkolun ja Kytömäen puronvarsilouhikot, Rappukallio, Koirajärven laskupuro, Majamäen alue
- Maa-aineslaki, metsälaki, vesilaki: Muu alue

Luonnonsuojelulain nojalla suojeltavaksi tarkoitetut Ilijärven Natura 2000 -alueen osat on pääosin perustettu luonnonsuojelualueiksi tai hankittu valtiolle suojelutarkoituksessa.

Natura 2000 -alue on esitetty ympäristötietokartalla, liitteenä 3.

5.6 Luontoselvitys

Suunnittelualueelle on laadittu voimassa olevia rantaosayleiskaavoja varten luontoselvitys:

- Kunnan kaikkien ranta-alueiden luontoselvitys 1997 (Häyhä, T. & Kouvo, M.)

Rantaosayleiskaavan muutosta varten laadittiin uusi luontoselvitys:

- Nisulan kyläalue, Haukanmaan matkailualue, Länsiosan rantayleiskaava-alue – Luontoselvitys. T. Häyhä & S. Rautiainen, 5.11.2015. Uudessa luontoselvityksessä on esitetty lähtöaineistojen tiedot ja vuoden 2015 maastotöissä kerätyt tiedot alueen luonto- ja maisema-arvoista.

Lajistotietojen, pinta-alan, luonnontilan ja edustavuuden perusteella kullekin arvokkaan luontotyyppin alueelle on selvityksessä määritetty luonnonsuojelullista arvoa kuvastava arvoluokka seuraavasti:

- P- = lähiympäristöstä poikkeava kohde
- P = paikallisesti arvokas

P+ = paikallisesti arvokas, lähellä maakunnallista tasoa
M- = maakunnallisesti arvokas, puutteita luonnontilassa
M = maakunnallisesti arvokas
M+ = maakunnallisesti arvokas, lähellä valtakunnallista tasoa
V = valtakunnallisesti arvokas

Arvokkaiden luontotyyppialueiden (5.6.1) lisäksi luontoselvityksessä on selvitetty EU:n luontodirektiivin liitteen IV(a) eliölajien (liito-orava, viitasammakko, täplälampikorento, sirolampikorento ja lummelampikorento) esiintymisalueet (5.6.2-5.6.4), linnustollisesti arvokkaat alueet (5.6.5) ja uhanalaisten ja harvinaisten kasvien esiintymisalueet (5.6.6).

Luontoselvityksen sisältö on esitetty ympäristötietokartalla, liitteenä 3. Luontoselvitys on selostuksen erillisenä liitteenä.

5.6.1 Arvokkaat luontotyypit

PÄIJÄNNE

Alue 6. Haukkavuori

PINTA-ALA JA ARVOLUOKKA: 129,2 ha; V

SUOJELUSTATUS: ei suojeltu; osaksi metsälain erityisen tärkeitä elinympäristöjä (kalliometsiä, kallionseinämiä, jyrkänteiden alusmetsiä); luontodirektiivin liitteen IV(a) lajin lisääntymisalue

Alue 6a. Haukkavuoren kalliot (kahdessa osassa) sijaitsee kaava-alueella. Luontoselvityksen alueet 6b ja 6c sijaitsevat kaava-alueen ulkopuolella.

Alue 11. Mustavuori

PINTA-ALA JA ARVOLUOKKA: 10,5 ha; P

SUOJELUSTATUS: ei suojeltu; osaksi metsälain erityisen tärkeitä elinympäristöjä (kalliometsiä, kallionseinämiä, jyrkänteiden alusmetsiä)

Alue 19. Tuomioja

PINTA-ALA JA ARVOLUOKKA: 2,9 ha; P

SUOJELUSTATUS: luontodirektiivin liitteen IV(a) lajin lisääntymisalue; metsälain erityisen tärkeä elinympäristö (puron lähiympäristö, lehto, lohkarieppo)

Alue 20. Ilmolahti

PINTA-ALA JA ARVOLUOKKA: 4,1 ha; P

SUOJELUSTATUS: luontodirektiivin liitteen IV(a) lajin lisääntymisalue; metsälain erityisen tärkeiden elinympäristöjen yhdistelmä (rantaluhta, lehtometsä, suo)

Alue 22. Rappukallio

PINTA-ALA JA ARVOLUOKKA: 41 ha; M

SUOJELUSTATUS: osaksi luonnonsuojelualue; kaksi luontodirektiivin liitteen IV(a) lajin lisääntymisaluetta

Rappukallion alue 22 on jaettu luontoselvityksessä Rappukallion alueeseen 22a, Rappukallion luonnonsuojelualueen itäpuoliseen Haukkalammen rannan alueeseen 22b ja luonnonsuojelualueen rajan kaakkoispuolisen rantametsän alueeseen 22c.

Alue 23. Riutanpohjan lohkarieppo

PINTA-ALA JA ARVOLUOKKA: 1,1 ha; P-

SUOJELUSTATUS: metsälain erityisen tärkeä elinympäristö (lohkarieppo)

KOLMASLAMPI

Alue 9. Kolmaslampi

PINTA-ALA JA ARVOLUOKKA: 6,5 ha; M+

SUOJELUSTATUS: osaksi luontodirektiivin liitteen IV(a) lajin lisääntymisalue, osaksi metsälain erityisen tärkeitä elinympäristöjä (korpia, puronvarsi, lähteitä)

PIILILÄNLAMPI

Alue 10. Piililänlammen rannat

PINTA-ALA JA ARVOLUOKKA: 7,7 ha; P+

SUOJELUSTATUS: kahden luontodirektiivin liitteen IV(a) lajin lisääntymisalue; osaksi metsälain erityisen tärkeä elinympäristö (rantaluhta)

ISO ILMOJÄRVI

Alue 31. Asuntoniemi

PINTA-ALA JA ARVOLUOKKA: 0,8 ha; P-

SUOJELUSTATUS: metsälain erityisen tärkeä elinympäristö (kallionaluslehto, jyrkänteen alusmetsä)

PAHALAMPI JA PIENI PAHALAMPI

Alue 32. Pahalammet

PINTA-ALA JA ARVOLUOKKA: 6,2 ha; M+

SUOJELUSTATUS: metsälain erityisen tärkeiden elinympäristöjen yhdistelmä (lammen lähiranta, puron varsi, rehevä korpi, vajaatuottoinen suo)

RUPANLAMPI

Alue 33. Rupanlampi

PINTA-ALA JA ARVOLUOKKA: 1,1 ha; M

SUOJELUSTATUS: metsälain erityisen tärkeiden elinympäristöjen yhdistelmä (lammen lähiranta, puron varsi, rehevä korpi, vajaatuottoinen suo)

HAUKKALAMPI

Alue 34. Haukkalammen pohjoisrannan suo

PINTA-ALA JA ARVOLUOKKA: 0,6 ha; P-

SUOJELUSTATUS: metsälain erityisen tärkeä elinympäristö (rantasuo)

KULTALAMPI

Alue 35. Kultalampi-Honkasuo

PINTA-ALA JA ARVOLUOKKA: 27,1 ha; V

SUOJELUSTATUS: metsälain erityisen tärkeitä elinympäristöjä (korpinoitko, lammen lähiranta); luontodirektiivin liitteen IV(a) lajin lisääntymisalue

Kultalampi sijaitsee kaava-alueella ja luontoselvityksessä alueena 35a rajattu lammen luoteispuolinen korpinoitko sijaitsee osittain kaava-alueella. Honkasuo ja luontoselvityksessä esitetty Honkasuon alue 35b sijaitsee kaava-alueen ulkopuolella.

Arvokkaiden luontotyyppien rajaukset on esitetty ympäristötietokartalla, liitteenä 3.

Yksityiskohtaiset kohdetiedot sekä suunnittelusuositukset löytyvät erillisenä liitteenä olevasta luontoselvityksestä.

5.6.2 Liito-orava

EU:n luontodirektiivin liitteen IV(a) lajin (liito-orava) lisääntymis- ja levähdyspaikat

- Vääräjärven itäranta
- Piililänlahti (Päijänne)
- Tuomiojan suu (Päijänne)
- Tapaninlahti (Päijänne)
- Rappukallio (Päijänne)

Liito-oravan lisääntymis- ja levähdysalueiden rajaukset sekä pesäpuut on esitetty ympäristötietokartalla, liitteenä 3.

Yksityiskohtaiset kohdetiedot sekä suunnittelusuositukset löytyvät erillisenä liitteenä olevasta luontoselvityksestä sekä liito-oravaselvityksen päivityksistä.

5.6.3 Viitasammakko

EU:n luontodirektiivin liitteen IV(a) lajin (viitasammakko) lisääntymisalueet

- Väärjärvi
- Piililänlampi
- Ilmolahti (Päijänne)
- Ritalahti ja Majalahti (Päijänne)
- Pöytäojan rantaniitty (Päijänne)
- Iso Ilmojärvi

Viitasammakon lisääntymisalueiden rajaukset on esitetty ympäristötietokartalla, liitteenä 3.

Yksityiskohtaiset kohdetiedot sekä suunnittelusuositukset löytyvät erillisenä liitteenä olevasta luontoselvityksestä.

5.6.4 Sudenkorennot

Luontodirektiivin liitteen IV(a) lajien (kirjojokikorento ja lummelampikorento) lisääntymisalueet

Sirolampikorento:

- Haukkalampi
- Tervalampi
- Mustalampi

Lummelampikorento:

- Tervalampi
- Piililänlampi
- Väärjärvi
- Kolmaslampi
- Räimälampi

Muut sudenkorenoille tärkeät alueet:

- Rupanlampi (Isokeijukorento)
- Kolmaslammen laskupuro Kolmaslammen ja Piililänlammen välisellä alueella

Siro- ja lummelampikorentojen yhdistetyt lisääntymisalueiden rajaukset on esitetty ympäristötietokartalla, liitteenä 3.

Yksityiskohtaiset kohdetiedot sekä suunnittelusuositukset löytyvät erillisenä liitteenä olevasta luontoselvityksestä.

5.6.5 Linnustollisesti arvokkaat alueet

- Rupanluoto (Päijänne)
- Piililänlahti (Päijänne)

Linnustollisesti arvokkaiden alueiden rajaukset on esitetty ympäristötietokartalla, liitteenä 3.

Yksityiskohtaiset kohdetiedot sekä suunnittelusuositukset löytyvät erillisenä liitteenä olevasta luontoselvityksestä.

5.6.6 Uhanalaiset ja harvinaiset kasvit

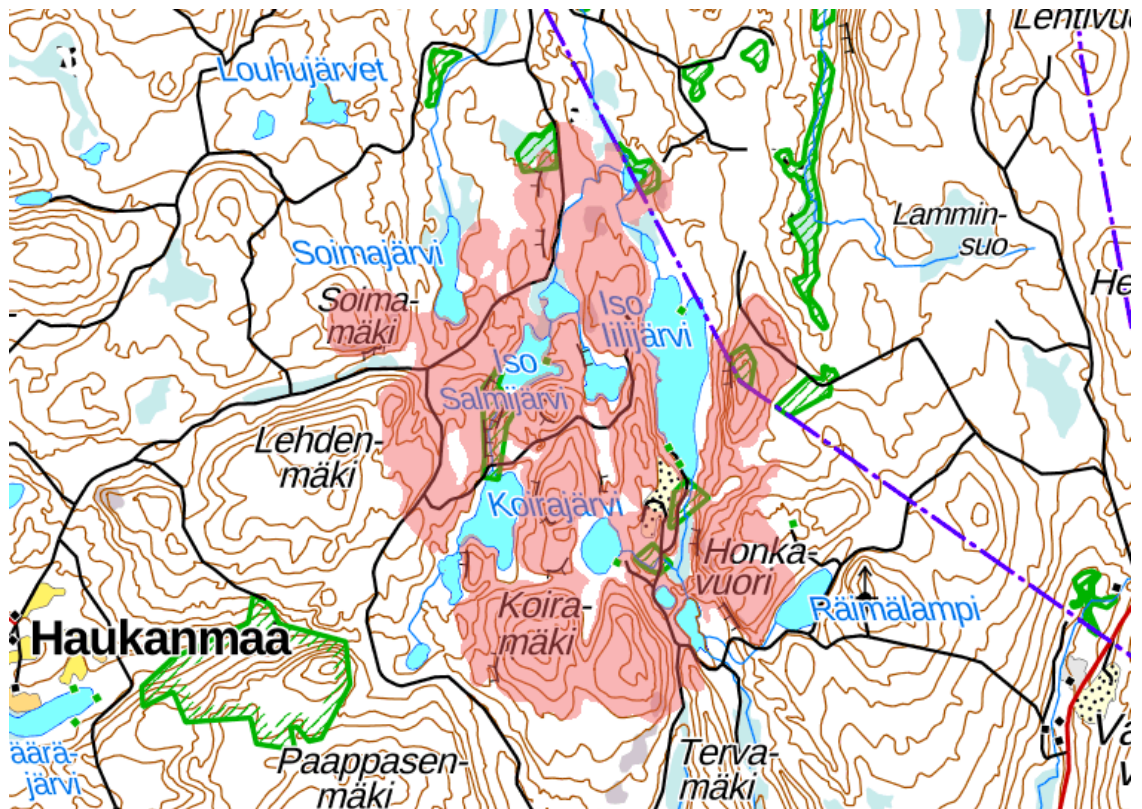
Yksityiskohtaiset kohdetiedot sekä suunnittelusuositukset löytyvät erillisenä liitteenä olevasta luontoselvityksestä.

5.7 Arvokkaat kallioalueet ja moreenimuodostumat sekä tuuli ja rantakerrostumat

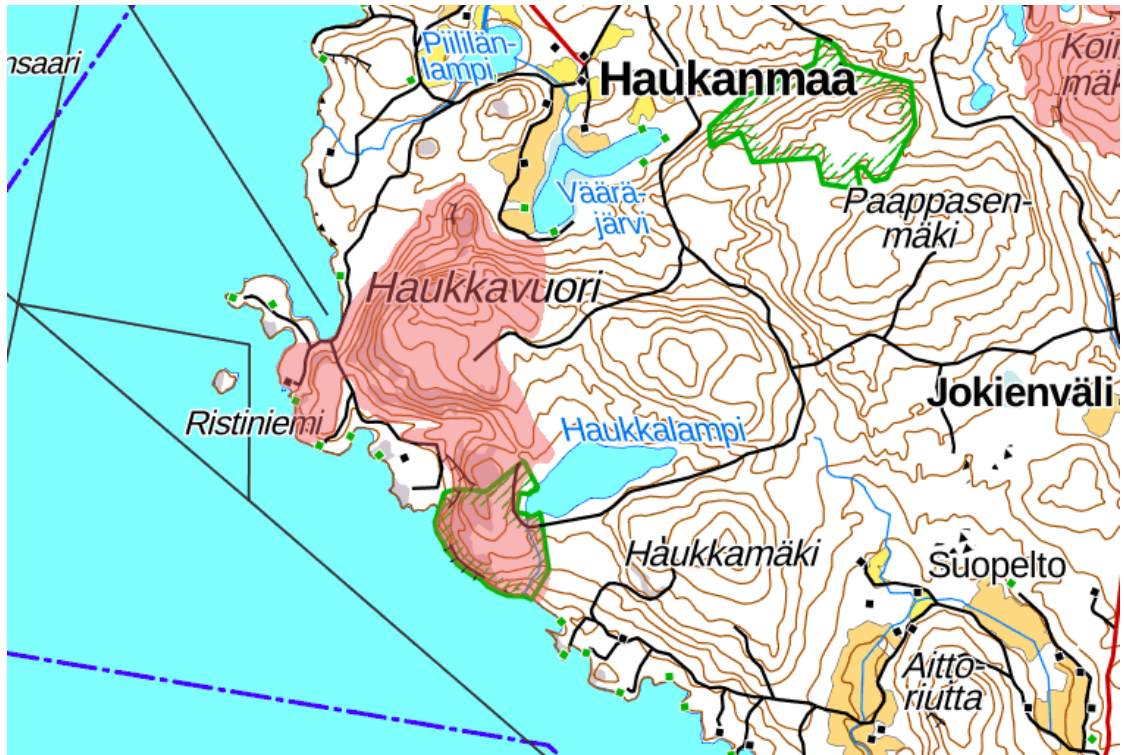
Kallioalueet

Valtakunnallisen kallioalueinventoinnin 25.5.2019 päivitetyn julkaisun (Suomen ympäristökeskus, Luontoyksikkö) mukaan suunnittelualueella sijaitsee kolme luonnon- ja maisemansuojelun kannalta valtakunnallisesti arvokasta kallioaluetta: Iilivuoren kalliomaasto, Haukkavuori ja Rapukallio. Julkaisussa esitellyt kallioalueet sisältävät sellaisia biologisia, geologisia tai maisemallisia arvoja, joilla on valtakunnallista tai muutoin huomattavaa merkitystä luonnonsuojelun kannalta.

Valtakunnallisesti arvokkaiden kallioalueiden rajaukset on esitetty kuvissa 6 ja 7 sekä ympäristötietokartalla, liitteenä 3.

Kuva 6. Iilivuoren kalliomaaston valtakunnallisesti arvokas kallioalue. (Ympäristöhallinnon Karpalo-karttapalvelu)

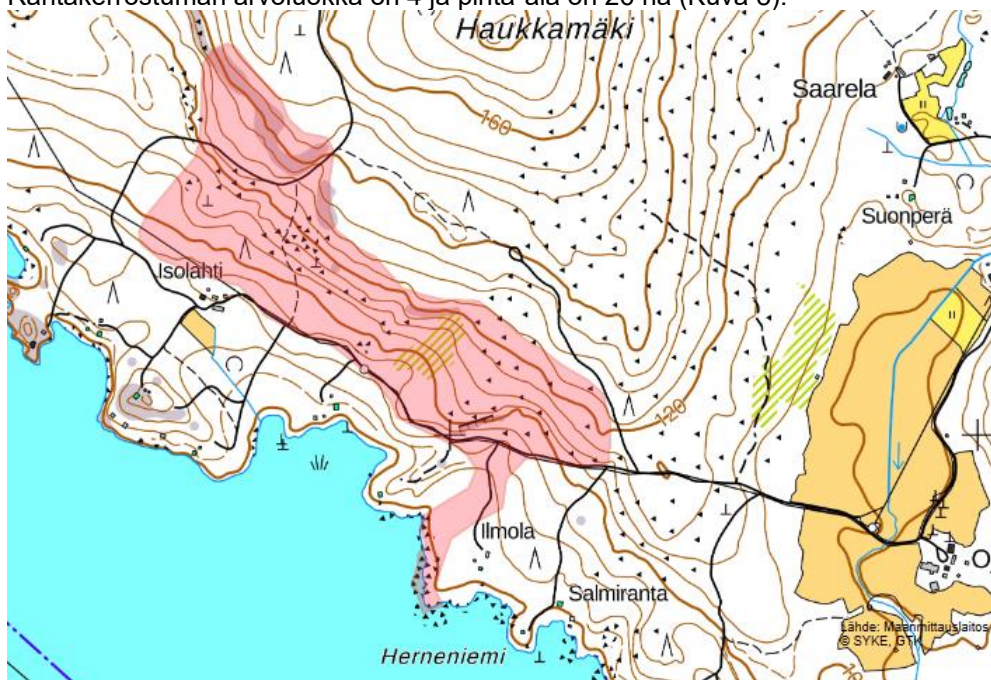
Kuva 7. Haukkavuori-Rappukallion valtakunnallisesti arvokas kallioalue. (Ympäristöhallinnon Karpalo-karttapalvelu)

Moreenimuodostumat sekä tuuli- ja rantakerrostumat

Valtakunnallisesti arvokkaat moreenimuodostumat (2007) -julkaisussa ei ole suunnittelualueutta koskevia kohteita.

Valtakunnallisesti arvokkaat tuuli- ja rantakerrostumat (2011) -julkaisussa muodostumat on jaettu arvotettavien kriteerien perusteella viiteen arvoluokkaan. Julkaisussa esitellyt tuuli- ja rantakerrostumat sisältävät sellaisia geologisia, biologisia tai maisemallisia arvoja, joilla on maa-aineslain (MAL 555/1981) 7 §:n tarkoittamaa valtakunnallista tai muutoin huomattavaa merkitystä luonnonsuojelun kannalta.

Päijänteen Rutalahden pohjoisrannalla sijaitsee Haukkamäen rantakerrostuma (TUU-09-014). Rantakerrostuman arvoluokka on 4 ja pinta-ala on 26 ha (Kuva 8).

Kuva 8. Haukkamäen valtakunnallisesti arvokas rantakerrostuma. (Ympäristöhallinnon Karpalo-karttapalvelu)

Rantakerrostuma on esitetty ympäristötietokartalla, liitteenä 3.

5.8 Maisemallisesti arvokkaat alueet

Suunnittelualueella ei ole valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaiksi luokiteltuja maisema-alueita.

Rantaosayleiskaavan muutosta varten on laadittu erillinen maisemaselvitys (Ympäristöpalvelut Latvasilmu osk 2021). Ranta-alueet on luokiteltu selvityksessä kolmeen luokkaan:

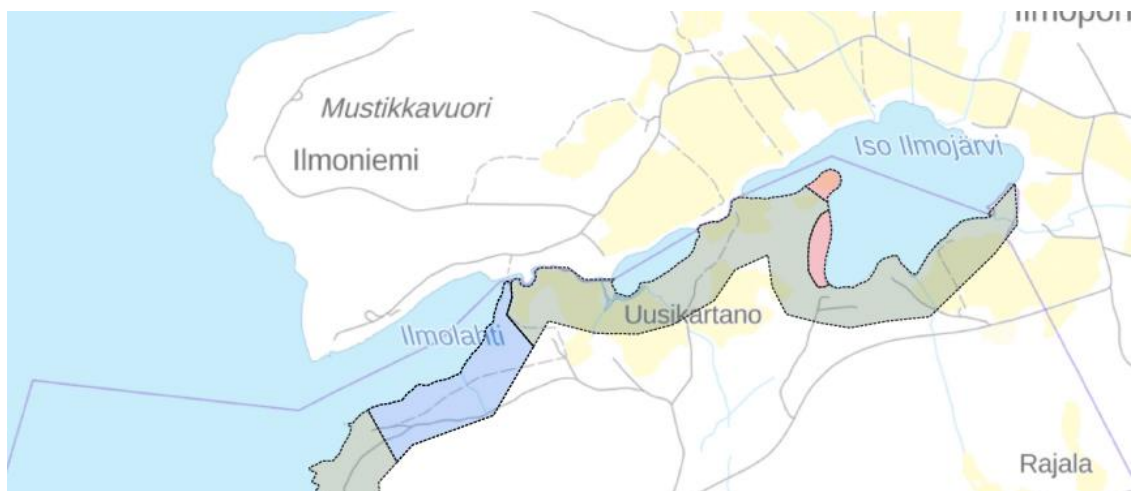
- Luokka 1 – Maisemallisesti herkät alueet, joille rakentamista ei suositella
- Luokka 2 – Kohtalaisen sietokyvyn alueet, joilla on maisemallisia arvoja (luonnonmaisema tai kulttuurimaisema) tai herkkiä kohteita lähellä
- Luokka 3 – Tavanomaiset alueet, joiden rakennettavuuden sietokyky on hyvä

Maisemaselvityksen luokitus perustuu ranta-alueiden maiseman sietokykyyn. Sietokykyyn vaikuttavia tekijöitä ovat mm. rannan avoimuus, jyrkkyys, soistuneisuus ja kalliokasvillisuuden heikko kulutuskestävyys.

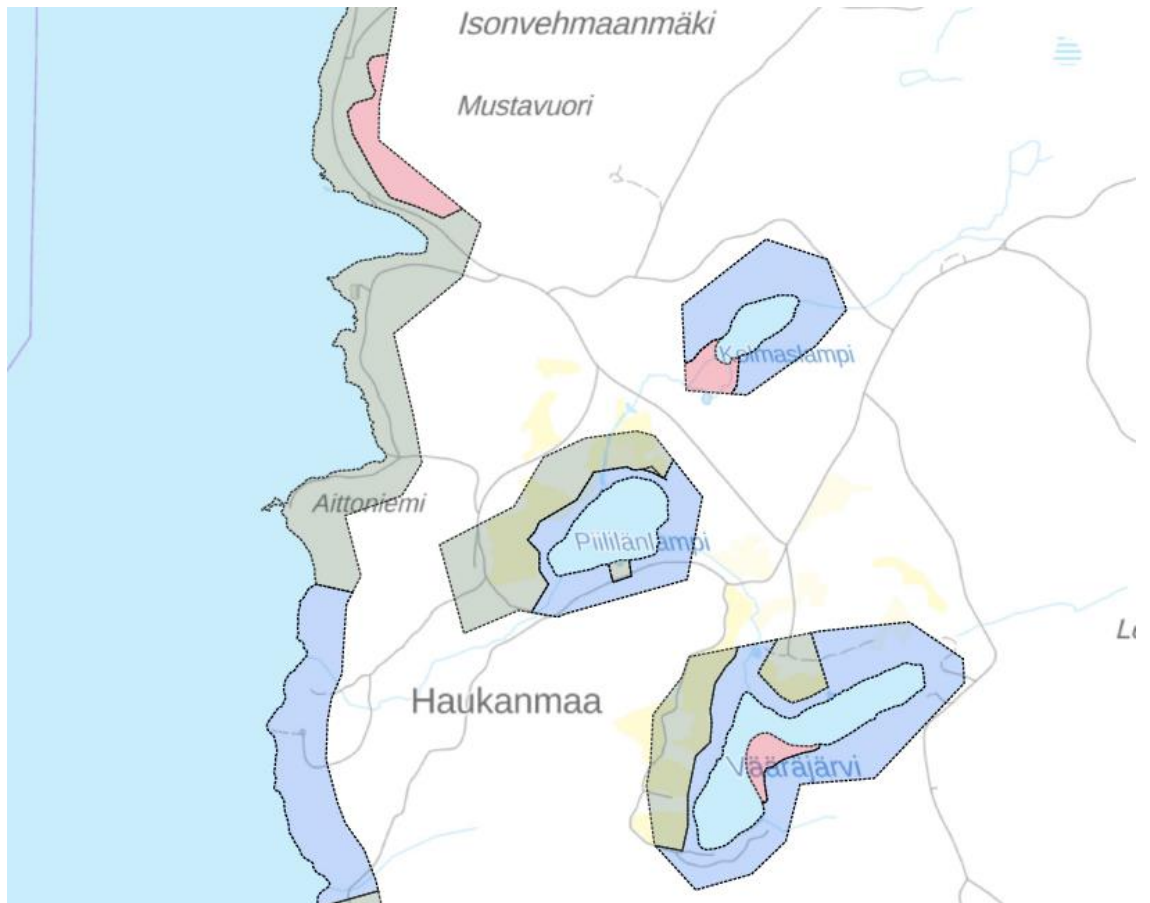
Selvitysalueeseen kuuluu noin 19 kilometriä Päijänteen rantaviivaa Rutalahdella ja 35 erillistä järveä ja lampea. Selvityksestä jätettiin pois alle hehtaarin kokoluokan lammet ja Natura-alueille sijoittuvat vesistöt. Selvitykseen jäi Päijänteen lisäksi jäljelle seitsemän järveä ja lampea, joista Ilmojärvet sijaitsevat vain osin Toivakan puolella.

KOHDE	MAISEMAEKOLOGINEN LUOKITUS
Haukkalampi	Maisemaekologinen luokka 3 ja maisema-arvokohteiden osalta luokka 1.
Iso Ilmojärvi	Maisemaekologinen luokka 3 ja maisema-arvokohteiden osalta luokka 1.
Vääräjärvi	Rakennettujen alueiden ja peltojen osalta maisemaekologinen luokka 3, pääosin luokka 2 ja maisema-arvokohteiden osalta luokka 1.
Räimälampi	Maisemaekologinen luokka 3, arvokkaaseen kallioalueeseen kuuluvan osan ja eteläpään suorannan kohdalta luokka 2 ja Natura-alueeseen kuuluvan osan kohdalta luokka 1.
Kolmaslampi	Maisemaekologinen luokka 2 ja eteläpään suoluonnonmaiseman osalta luokka 1.
Päijänne	Mustavuoren ja Rappukallion osalta luokka 1. Haukanmaan louhikorannan, Ristiniemen ja Haukkavuoren muodostaman maisemakokonaisuuden osalta luokka 1.

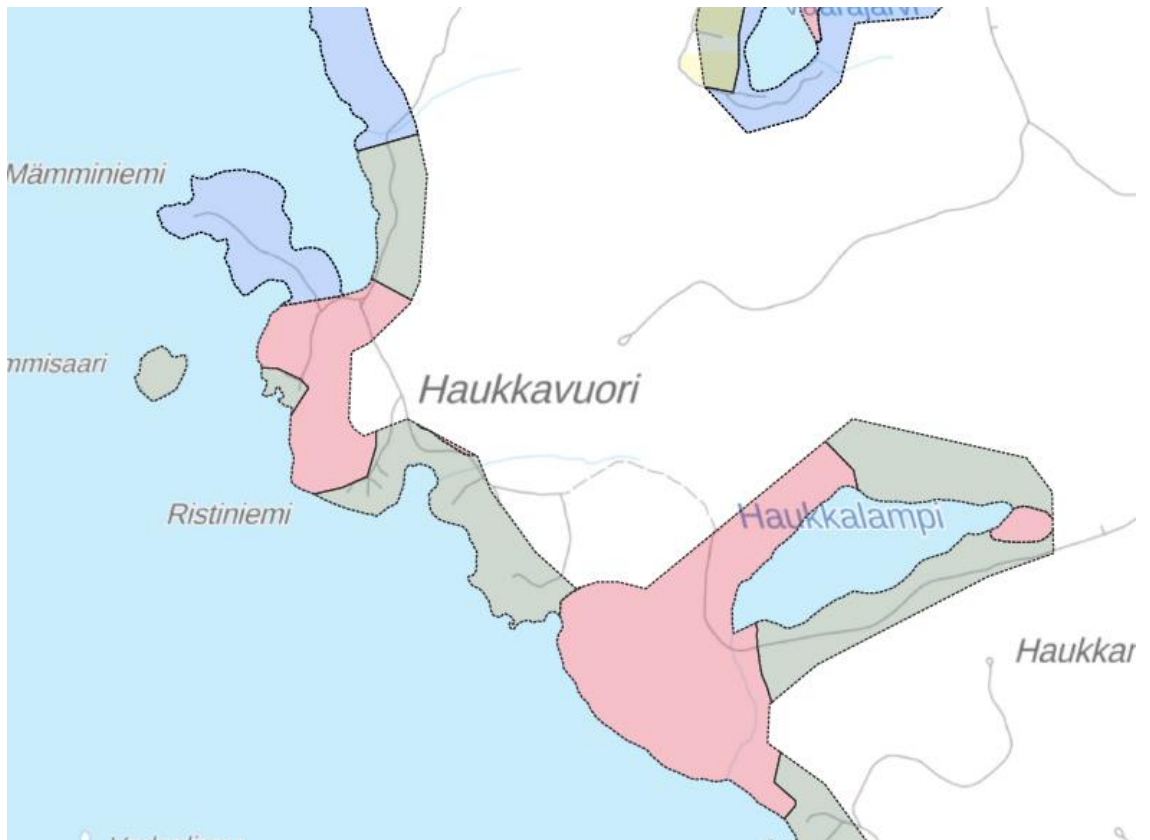
Taulukko 2. Suunnittelualueen maisemallisesti herkät alueet, joille rakentamista ei suositella (luokka 1)

Kuva 9. Iso Ilmojärven maisemallisesti herkät 1. luokan alueet on osoitettu punaisella. (Ote maisemaselvityksen karttaliitteestä)

Kuva 10. Kolmaslammen ja Vääräjärven sekä Päijänteen Mustavuoren maisemallisesti herkät 1. luokan alueet on osoitettu punaisella. (Ote maisemaselvityksen karttaliitteestä)

Kuva 11. Haukkalammen ja Päijänteen Haukkavuoren maisemallisesti herkät 1. luokan alueet on osoitettu punaisella. (Ote maisemaselvityksen karttaliitteestä)

Maisemaselvityksen maisemallisesti herkkien alueiden (luokka 1) rajaukset on esitetty ympäristötietokartalla, liitteenä 3.

Maisemaselvitys erillisenä liitteenä. Maisemaekologinen luokittelu on esitetty maisemaselvityksen liitteen 1 kartoilla.

5.9 Rakennettu kulttuuriympäristö

Suunnittelualueelle ei sijoitu valtakunnallisesti arvokkaita rakennettuja kulttuuriympäristöjä (RKY 2009).

Suunnittelualueella sijaitsee maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö Uusikartano. Uusikartanon pihapiiri on peräisin 1800- ja 1900-lukujen vaihteesta. Uusikartano sijaitsee maisemallisesti kauniilla paikalla Ilmojärven rannassa. Pihapiiriin kuuluu kymmenkunta erilaista rakennusta, joista tärkeimpiä ovat kartanomainen ja kertaustyylinen päärakennus 1870-luvulta. Vanhimmat rakennukset on pystytetty 1800-luvulla; uusinta rakennuskantaa edustaa 1930-luvun leikkimökki (Keski-Suomen maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt 2016, Keski-Suomen museo).

Lisäksi suunnittelualueen Päijänteen vesistönosa kuuluu Päijänteen maakunnallisesti merkittävään kulttuuriympäristöön, joka on ylimaakunnallinen kulttuuriympäristökohde.

Keski-Suomen maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt 2016- selvityksessä Päijänteen maakunnallisesti merkittävää kulttuuriympäristöä kuvataan seuraavasti: *Päijänteen alue kuuluu Kymijoen vesistöön, joka laskee Suomenlahteen. Hämeen viljavat laajat savikot luonnehtivat Päijänteen eteläisiä osia. Keski-Suomessa Päijänteen pohjoiset osat ovat ruhjelaaksojen pirstomaa kalliomaista ja vuorimaista seutua. Päijänteen seudun varhaisimpia merkkejä muinaisista liikkujista ovat useat kivikautiset asuinpaikkapainanteet sekä kalliomaalaukset jyrkällä kallioseinämällä (Pyhänpää). Kiinteä asutus keskiajalla on ensimmäiseksi sijoittunut Päijänteen kallioisille rannoille ja lahdenpoukamiin sekä Päijänteeseen laskeville jokivarsille. Tyypillisiä asuinpaikkoja ovat olleet harjujen hiekkamaat. Myös nykyasutus ja kyläkunnat ovat syntyneet harjujen liepeille tai lahdenpohjukoihin vesistön tuntumaan. Saarissa poltettiin kaskea ja ne toimivat kalastajien tukikohtina. Saaret tarjosivat niittymaita, niinimetsiä ja laitumia lampaille ja karjalle. Päijänteen saarten pysyvä asutus perustui pääosin saarissa sijainneisiin tiloihin ja torppiin, joiden tunnettu historia saattaa yltää jopa 300 vuoden taakse. Pääosa saarikohteiden vanhemmasta rakennuskannasta on pienimittakaavaisia, hirsirakenteisia asuin- ja talousrakennuksia, jotka ovat aikanaan toimineet omavaraisina maatiloina. Rakennukset sijoituivat kauaksi ranta-alueilta, pellot ympäröivät tilaa ulottuen usein rantaan saakka. Päijänne on toiminut tärkeänä liikenneväylänä, niin kesällä kuin talvellakin. Päijänne yhdistää Keski-Suomen ja Päijät-Hämeen maakuntia, Päijänteen purjehdusreitti sai merimerkit vuoteen 1884 mennessä. Suurin osa kummeleista sijaitsee samalla paikalla, jolle kummeli on pystytetty jo yli 130 vuotta sitten. Joitain kummeleita on purettu ja korvattu uusilla. Lisäksi laivasillat, satamapaikat, telakat ja venekoppelit kivikummeleiden sekä majakoiden ja loistojen historialliset rakenteet ovat erityislaatuinen osa keskisuomalaista elinkeino- ja liikennöintihistoriaa. Myös metsätalouden rooli on pitkään ollut Päijänteen alueella merkittävä. Sen vaikutus on edelleen nähtävissä monin Päijänteen rantamaisemissa. Ympärivuotista pysyvää asutusta saarissa on nykyisin vain vähän. Vanhempaa huvilarakentamista 1900-luvun alkuvuosikymmeniltä on parhaiten edustettuna Jyväskylän seudulla, Kuhmoisissa ja Jämässä. Pääosa Päijänteen saarten vapaa-ajanviettoon liittyvästä rakennuskannasta on rakennettu 1970-1990-lukujen aikana. Saarikohteita on esitelty tarkemmin saaristoinventoinneissa (2007-2008, 2014-2015). Kiinnostavia kohteita ovat esimerkiksi vuonna 1943 rakennettu Haikan loisto, Kalasaaren purjehduspaviljonki, Vaajakosken sulku, Tehinselkä ja Edessalon sekä Vuorissalon saaret.*

Päijänteen kulttuuriympäristöön lukeutuu myös Jyväskylän seudun kansallisen kaupunkipuiston selvitysalue eli Pohjois-Päijänteen kulttuuriympäristö sekä historialliset merimerkit Liikenneviraston valtakunnallisessa inventoinnissa ja Keski-Suomen museon ja Keski-Suomen ELY-keskuksen Keski-Suomen liitolle tekemissä saaristoinventoinneissa (vaikeasti saavutetuilla alueilla) 2000-luvulla.

5.9.1 Rakennusinventoinnit

Keski-Suomen museon laatima Toivakan rakennusinventointi on vuodelta 1990. Toivakan kirkonkylä ja Huikontien varsi on ollut mukana Keski-Suomen modernin rakennusperinnön inventointihankkeessa, joka on toteutettu vuosina 2012-2014. Virpi Myllykosken tekemä Toivakan osuus siitä on valmistunut 2013.

Maakunnallisesti arvokkaiden kohteiden kartoitus Keski-Suomessa on tehty vuonna 2003 ja kohteet on vahvistettu myöhemmin Keski-Suomen maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt 2016 inventoinnissa. Maakunnallisesti arvokkaista rakennetun kulttuuriympäristön kohteista Uusikartano sijaitsee tämän rantaosayleiskaavamuutoksen alueella.

Toivakan kunnan rantaosayleiskaavojen muutoksia varten laadittiin uusi rakennus selvitys (N. Könönen 2017), jonka tarkoitus oli tarkistaa 1990-luvulla inventoitujen kohteiden tila ja mahdollisesti täydentää sitä uusilla kohteilla. Rakennus selvitystyö toteutettiin yhteistyössä selvittäjän, kiinteistöjen omistajien, Toivakan kunnan ja Keski-Suomen museo kanssa. Selvitysalueen maaseutualueiden arvokas rakennuskanta painottuu iältään 1800-luvun loppupuolelta 1900-luvun alkupuolelle. Alkuperäisen käyttötarkoituksensa perusteella mukaan on otettu nuorempaakin rakennuskantaa esimerkiksi 1960-luvulta. Tällaisia käyttötarkoituksen perusteella luetteiloituja rakennuksia voivat olla esimerkiksi koulut, huvilat tai liikerakennukset. Aikaisemmin inventoitujen kohteiden lista täydentyi mm. vanhoilla kantataloilla, osataloilla, entisillä torpilla ja huvilarakennuksilla.

Rakennus selvityksen (N. Könönen 2017) arvokkaimmat kohteet arvotettiin luokkiin s ja s2:

- **s**
Rakennus, pihapiiri tai kokonaisuus, jonka ominaispiirteet tulisi säilyttää. Rakennuksia ei saa purkaa tai kohteen ominaispiirteitä muuttaa ilman pakottavaa syytä.
- **s2**
Rakennus, pihapiiri tai kokonaisuus, jonka ominaispiirteitä tulisi vaalia. Rakennuksia ei saa purkaa ilman pakottavaa syytä.

Rakennus selvityksen kohteet suunnittelualueella:

KOHDE	ARVO	KAAVAMERKINTÄ-SUOSITUS
1. Uusikartano	Maakunnallisella tasolla historiallisesti, rakennushistoriallisesti ja maisemallisesti arvokas pihapiiri puistoineen	s
3. Aittoniemi	Historiallisesti, rakennushistoriallisesti ja maisemallisesti arvokas pihapiiri	s
4. Haksila	Historiallisesti, rakennushistoriallisesti ja maisemallisesti arvokas pihapiiri	s
6. Rappula	Rakennushistoriallisesti arvokas, historiaa ei pystytty todentamaan	

Taulukko 3. Rakennus selvityksen kohteet suunnittelualueella (Kohteiden numerointi viittaa rakennus selvityksen N. Könönen 2017 kohdenumerointiin).

1. Uusikartano

Majalahden torppa on perustettu ilmeisesti 1820-luvulla, jonka jälkeen torpasta muodostettiin isojaossa Majalahden uudistalo. Osasta Majalahden taloa muodostettiin Uusikartanon tila ja siihen liitettiin vuonna 1936 osa Rajalan uudistaloa. Pihapiirin rakennuskanta edusta nykyasutukseen pääosin juhlavaa usklassistista tyyliä nikkarityyppisin yksityiskohdin. Puistomaisen pihapiirin hyvin säilynyt rakennuskanta muodostaa komean ja avoimessa viljelymaisemassa näkyvän kokonaisuuden. (Niin historiallisesti, rakennushistoriallisesti kuin maisemallisestikin arvokas kokonaisuus. Teija Aholan inventointi 1990)

3. Lääkintäneuvos Artturi Nyyssönen rakennutti Piirilästä halotulle tontille yhden Haukanmaan ensimmäisistä huviloista. Huvila sijaitsee Päijänteen Hauhonselän äärellä ja on männikköinen loiva rinne. Huvilan järvenpuoli tontista on huvilakulttuurille tyypillistä puutarhaa. Tontilla on niukkoja klassistisia piirteitä omaavan päärakennuksen lisäksi pieni yksinäisaitta, 1950-luvun arkkitehtuuria edustavat hirsinen saunarakennus ja matala huvilarakennus sekä korjaustyön alla oleva venetalas. Rinteessä päärakennuksen yläpuolella on pitkänurkkainen yksinäisaitta. (Rakennushistoriallisesti, historiallisesti ja maisemallisesti arvokas. Teija Aholan inventointi 1990)

4. Haksila, viralliselta nimeltään Suomäki on ennen vuotta 1860 perustettu Piirilän (osa Vääräjärven perintötalosta) entinen torppa. Se on lohkottu omaksi tilakseen vuonna 1924. Haksilassa on uudempi, 1960-luvun pihapiiri, ja sen takana vanha kotimuseona toimiva vanha pihapiiri. Pihassa on jäljellä 1800-luvulla rakennettu läpikuljettava asuinrakennus, siihen lautaväliköllä yhdistyvä aitta, sekä yksinäisaittoja yksinään ja riveissä. Aittoja on siirrelty pihassa ja pihaan viimeisen vuosikymmenen aikana. Alkuperäisessä asussaan läpikuljettavana säilynyt päärakennus ja aitat edustavat 1800-luvun talonpoikaista rakennuskulttuuria. (Rakennushistoriallinen, historiallinen, maisemallinen. Teija Aholan inventointi 1990)

6. Rappula on omistajan mukaan entinen Piirilän eli Vääräjärven tilan 1800-luvulla perustettu torppa Päijänteen rannassa. Pääosa pihapiirin alkuperäisistä rakennuksista on tuhoutunut, kuten entinen päärakennus, joka on palanut 1940-luvulla. Jäljellä ovat entinen pitkänurkkainen syytinkimökki ja lautaosalla jatkettu yksinäisäitä. Paikalla on saatettu veistä vielä 1940-luvulla. Paikallisesti rakennushistoriallisesti arvokas.

Kohdenumerointi viittaa rakennusselvityksen (N. Könönen 2017) numerointiin. Rakennusselvitys on erillisenä liitteenä.

Rakennusinventoinnin kohteet on esitetty kohdemerkinnällä ympäristötietokartalla, liitteenä 3.

5.10 Muinaismuistokohteet ja irtolöydöt

Suunnittelualueella ei sijaitse valtakunnallisesti merkittäviä arkeologisia kohteita (VARK).

Suunnittelualueelle on laadittu aiemman rantayleiskaavoituksen yhteydessä arkeologinen inventointi: Läntisen alueen rantaosayleiskaavan arkeologinen inventointi (Museovirasto 2004). Museoviraston muinaisjäännösrekisterin mukaan suunnittelualueella ei sijaitse kiinteitä muinaisjäännöksiä. Alueelta tunnetaan arkeologinen löytöpaikka (Haukkalampi 2036) ja muu kohde (Ristiselän Mämmisaaren hylky 2252).

Löytöpaikka: Haukkalampi 2036

- Haukanmaan ruuhi, tyyppi: alusten hylät, ajoitusta ei ole määritetty, sijainti: Haukkalammen rantavedessä (Kuva 11).

Kuvaus: Jyväskylän Maalaiskunnan Vaajakosken Haukanmaalla, lammen rantavedessä, metsäautotien vieressä sijaitsee yksipuinen ruuhi, josta puuttuu pala, ja jonka keula on viistetty. Ruuhi lienee tullut esille 1970-luvulla tehtyjen kuivaustöiden yhteydessä. Ruuhi on välillä ollut kuivilla rannalla, mutta sittemmin se on työnnetty takaisin veteen.

Muu kohde: Ristiselän Mämmisaaren hylky 2252

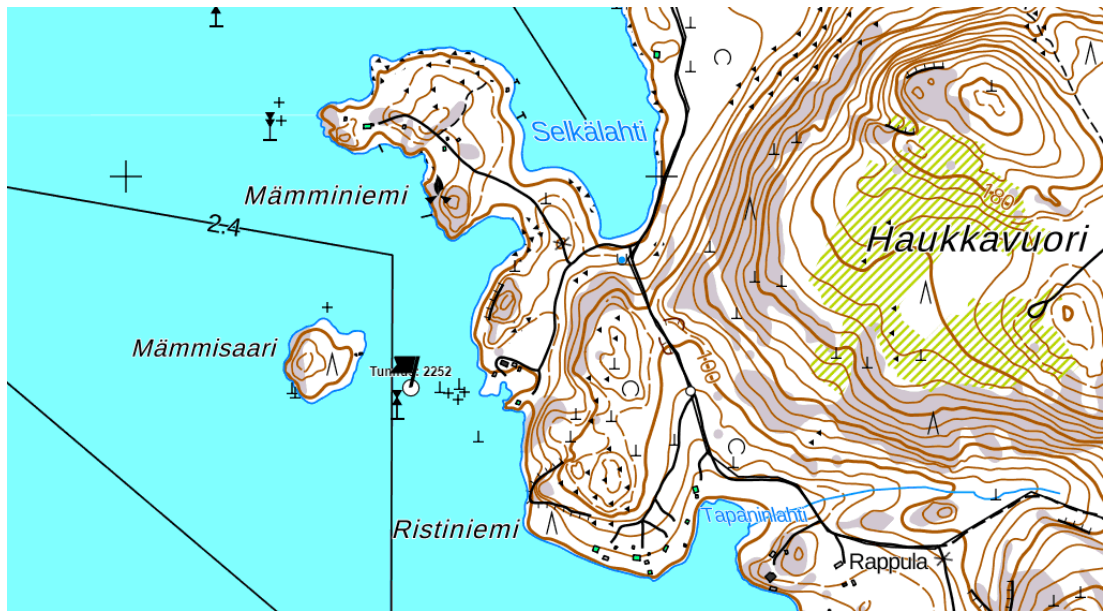
- Ristiselän Mämmisaaren hylky, tyyppi: alusten hylät, ajoitus: historiallinen, 1900-luku, sijainti: Päijänteen Ristiselän itäranta, Leirikallion ja Mämmisaaren välinen salmi (kuva 12).

Kuvaus: Mahdollisesti puurunkoinen moottoriproomu, jonka ilmoittajan mukaan kerrottu uponneen Ristinselälle.

Lähde: Kulttuuriympäristön palveluikkuna (KYPPI) 15.11.2022.

Kuva 12. Haukanmaan ruuhan löytöpaikka 2036 (Kulttuuriympäristön palveluikkuna)

Kuva 13. Ristiselän Mämmisaaren hylyn 2252 sijaintipaikka (Kulttuuriympäristön palveluikkuna)

6. RANTAOSAYLEISKAAVAN MUUTOKSEN TAVOITTEET

6.1 Lähtökohdat ja yleistavoitteet

Toivakan kunnan ranta-alueilla on voimassa seuraavat rantaosayleiskaavat:

- Läntisen alueen rantaosayleiskaavan muutos / osa-alue 1 ja Nisulan kylän osayleiskaava (kvalt 9.8.2021 hyväksymä)
- VT4 osayleiskaava (ja Leppäveden rantaosayleiskaavan kumoaminen sekä Läntisen alueen rantaosayleiskaavan osittainen kumoaminen). Osayleiskaavassa on mukana Leppäveden ranta-alueita ja Majalammen ranta-alue (kvalt 12.4.2021 hyväksymä, voimaantulo 27.5.2021).
- Viisarimäki – kirkonkylän osayleiskaava, jossa on mukana kirkonkylän läheisiä ranta-alueita (kvalt 11.11.2019 hyväksymä, voimaantulo 9.1.2020 ja 27.5.2021)
- Itäisen alueen rantaosayleiskaavan muutos / osa-alue 2 (kvalt 10.6.2019 hyväksymä, voimaantulo pääosin 26.9.2019 ja valituksen alaisia Iso-Vehmaisén, Hirvijärven ja Heinälammen ranta-alueiden osia koskien 22.4.2021, Hämeenlinnan hallinto-oikeuden päätös 11.2.2021, päätösnumero 21/0049/2).
- Itäisen alueen rantaosayleiskaavan muutos, laajennus ja kumoaminen / osa-alue 1 sekä Huiikon kylän osayleiskaava (kvalt 11.12.2017 hyväksymä, voimaantulo pääosin 25.5.2018 ja valituksen alaisilta osin 20.6.2019, Hämeenlinnan hallinto-oikeuden päätös 30.4.2019, päätösnumero 19/0477/2).

Rantaosayleiskaavan muutoksen yleistavoitteena on:

- säilyttää voimassa olevan rantaosayleiskaavan vielä toteutumaton rakennusoikeus
- päivittää rantaosayleiskaava teknisesti huomioiden mm. nykyinen kiinteistö- ja rakentamistilanne sekä myönnetyt poikkeamiset
- korjata voimassa olevassa kaavassa esille tulleet virheet
- tutkia voimassa olevassa kaavassa esille tulleet muutostarpeet, ja muuttaa kaavaa, mikäli muutos on kaavan suunnittelu- ja mitoitusperusteiden mukaan mahdollinen
- päivittää kaavan suunnitteluperiaatteet huomioiden mm. Hämeenlinnan hallinto-oikeuden 24.2.2006 päätös koskien Läntisen alueen rantaosayleiskaavan hyväksymispäätöstä
- muuttaa voimassa olevan rantaosayleiskaavan suunnitteluperusteena ollut rantasuunnittelun emätilan rajaamisajankohta 1.7.1959 > 15.10.1969
- nostaa rantarakentamisen mitoitusta rakentamiseen edullisilla ranta-alueilla
- tukea lomarakennuspaikkojen käyttötarkoitusten muutoksia ja lisätä pysyvän asuinrakentamisen osuutta vakituisen asumisen kannalta edullisilla ranta-alueilla
- nostaa rakennuspaikkakohtaista rakennusoikeuden enimmäismäärää ja kehittää rakentamisalueiden kaavamääräyksiä
- turvata maanomistajien tasapuolinen kohtelu olosuhteiltaan samankaltaisilla ranta-alueilla
- huomioida matkailun erityistarpeet
- huomioida ranta-alueisiin kohdistuvat yleiset tarpeet sekä turvata vesistöjen ja rantojen ominaispiirteiden ja mahdollisten erityisarvojen (esim. luontoarvot ja kulttuuriympäristöt) säilyminen

6.2 Ohjausvaikutus

Rantaosayleiskaavan muutos laaditaan oikeusvaikutteisena siten, että Toivakan kunta voi myöntää yleiskaavan perusteella rakennusluvut ainakin tavanomaiselle loma- ja asuinrakenta-

miselle. Rantaosayleiskaavaa voidaan käyttää rakennuslupien perusteena myös tavanomaisesta rantarakentamisesta poikkeavilla alueilla esim. pienimuotoisilla matkailupalvelujen alueilla, kun rantayleiskaava laaditaan ohjausvaikutukseltaan riittävän yksityiskohtaisena kaavana.

Tavoitteena on, että rantaosayleiskaavan muutoksen myötä poikkeamislupien tarve alueella vähenee.

Alueidenkäyttölain mukaan:

- Yleiskaava on ohjeena laadittaessa tai muutettaessa ranta-asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi.
- Rakennusjärjestyksen määräykset ovat oikeusvaikutteisen osayleiskaavan alueella toissijaisia eli kaava määräyksineen syrjäyttää sen kanssa ristiriidassa olevat rakennusjärjestyksen määräykset.
- Viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta yleiskaavan toteutumista.
- Yleiskaava ei ole ranta-asemakaava-alueella voimassa muutoin kuin edellä esitetyn asemakaavan muuttamista koskevan vaikutuksen osalta.

6.3 Valtakunnalliset ja maakunnalliset tavoitteet

Rantaosayleiskaavan muutoksessa tulee huomioida valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet sekä maakuntakaavan ohjausvaikutus.

Valtioneuvoston päätöksen 14.12.2017 mukaiset uudistetut valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat tulleet voimaan 1.4.2018. Alueidenkäyttölain mukaan tavoitteet on otettava huomioon ja niiden toteuttamista on edistettävä maakunnan suunnittelussa, kuntien kaavoituksessa ja valtion viranomaisten toiminnassa.

Maakuntakaava on alueidenkäyttölain mukaan ohjeena laadittaessa tai muutettaessa yleiskaavaa.

6.4 Selvitysaineistojen asettamat tavoitteet

Kaavan tulee perustua riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin (Alueidenkäyttölaki 9§).

Luonnonympäristö ja -maisema

Luonnonympäristön selvityksessä esille tulevat ranta-alueiden erityisarvot ja ominaispiirteet turvataan ensisijaisesti uuden rakentamisen sijoittamisella ja / tai kaavamääräyksin. Arvokkaiksi inventoidut ranta-alueet pyritään säilyttämään uuden rakentamisen ulkopuolella, mikäli se on maanomistajien tasapuolisen kohtelun ja yleiskaavan kohtuullisuuden mukaan mahdollista. Suppea-alaisten luontokohteiden arvot voidaan yleensä turvata siirtämällä rakennusoikeutta arvokkailta ranta-alueilta maanomistajan muille rannoille. Arvokkaiden alueiden mahdollinen uusi rakentaminen tulee sijoittaa alueen erityisarvot huomioiden tapauskohtaista harkintaa noudattaen.

Osayleiskaavalla voidaan myös tarkastella mahdollisia rantarakennusoikeuden menetyksen korvauskysymyksiä luonnonsuojelulain nojalla suojeltaviksi tarkoitetuilla ranta-alueilla esim. Natura 2000- verkostoon kuuluvilla alueilla tai suojeluohjelmien alueilla.

Kulttuuriympäristö

Kaavalla pyritään edistämään suunnittelualueella sijaitsevien arvokkaiden rakennuskohteiden säilymistä.

Arkeologia

Suunnittelualueelta ei ole tiedossa muinaismuistolain suojelemaa kiinteitä muinaisjäännöksiä.

6.5 Liikenne

Rantaosayleiskaavoituksen tavoitteena on osoittaa uudet rakentamisalueet tukeutuen jo olemassa olevaan tieverkostoon.

Rantaosayleiskaavalla ei tutkita yksityiskohtaisesti eikä osoiteta kiinteistö- tai rakennuspaikka-kohtaisia tieyhteyksiä. Kulkuoikeudet rakennuspaikoille tulevat ratkaistavaksi kiinteistönmuodostamislain perusteella.

6.6 Vesihuolto

Vesihuollon toiminta-alueen ulkopuolella rantaosayleiskaavalla osoitettavien rakennuspaikkojen vesihuolto tulee pystyä lähtökohtaisesti järjestämään rakennuspaikkakohtaisesti noudattaen kulloinkin voimassa olevaa lainsäädäntöä sekä kunnan määräyksiä.

Rantaosayleiskaavalla ei tutkita eikä osoiteta rakennuspaikkakohtaisia vesihuoltojärjestelyjä.

6.7 Eri maankäyttömuotojen tavoitteet

6.7.1 Lomarakentaminen

- Tavanomainen loma-asuminen suunnitellaan lähtökohtaisesti voimassa olevan rantaosayleiskaavan mukaisesti omarantaisina rakennuspaikkoina.
- Maanomistajien toivomuksesta loma-asutusta voidaan ohjata myös takamaastoon. Rantaosayleiskaavan muutokseen perustuvat voimassa olevaan kaavan nähden uudet rakennuspaikat voidaan myös siirtää takamaastoon, jos siirtäminen on välttämätöntä alueen erityisarvojen turvaamiseksi.
- Loma-asutus pyritään keskittämään yhtenäisiin ryhmiin rakentamisen piiriin jo kuuluville rannanosille, jolloin rakentamisesta vapaata yhtenäistä rantaviivaa jää riittävästi.
- Saarien rakennusoikeus tulee mahdollisuuksien mukaan siirtää maanomistajan mantereella sijaitseville ranta-alueille.

6.7.2 Asuinrakentaminen

- Rakennusoikeutta laskettaessa asuinrakennuspaikka mukaan lukien maatilan talouskeskus ja lomarakennuspaikka ovat mitoituksellisesti samanarvoisia sijainniltaan vastaavilla paikoilla (1 rakennusyksikkö).
- Yleiskaavalla voidaan osoittaa uusia ympärivuotisen asumisen rakennuspaikkoja ja tukea olevien lomarakennuspaikkojen käyttötarkoituksen muutoksia asuinrakennuspaikoiksi noudattaen seuraavia periaatteita:
 - * asuinrakentamista voidaan lähtökohtaisesti ohjata niiden vesistöjen ranta-alueille, missä on jo olemassa olevia asuinrakennuspaikkoja
 - * asuinrakentamista ei lähtökohtaisesti ohjata sellaisten vesistöjen ranta-alueille, missä on nykyisin ainoastaan lomarakennuspaikkoja
 - * pysyvää asutusta ei ohjata saariin eikä kulkuyhteyksien kannalta tai muutoin epäedullisille rannanosille
- Toimivien maatilojen talouskeskusten alueiden kehitystarpeet pyritään huomioimaan yleiskaavoituksen keinoin.

6.7.3 Matkailualueet

Rantaosayleiskaavoituksen tavoitteena on tukea alueen matkailuelinkeinotoimintaa. Yleiskaa-
vassa voidaan osoittaa tavanomaista rantarakentamista poikkeavia matkailupalvelujen alueita.

Tavanomaisesta rantarakentamisesta merkittävästi poikkeavien matkailupalveluhankkeiden to-
teuttamiseen osayleiskaavan suunnittelutarkkuus ja ohjausvaikutus ei kuitenkaan mahdollisesti
ole riittävä. Tällaisten alueiden toteuttamiseen tarvitaan yksityiskohtaisempi ranta-
asemakaava.

6.7.4 Virkistysalueet

Suunnittelussa tulee huomioida alueeseen kohdistuvat valtakunnalliset, maakunnalliset ja pai-
kalliset virkistyskäyttötarpeet.

Yleiseen virkistyskäyttöön tarkoitettujen kohteiden osoittamisen yhteydessä tulee huomioida
myös virkistyskohteiden toteuttamisvastuisiin ja -velvollisuuksiin liittyvät kysymykset.

Ranta- ja vesialueiden virkistyskäyttö perustuu nykyisin pääasiassa jokaisenoikeuteen. Ranta-
suunnittelun tavoitteena on säilyttää edelleen riittävästi yhtenäisiä rakentamisesta vapaita ranto-
ja jokaisenoikeudella tapahtuvan liikkumisen turvaamiseksi.

Rantojen yleistä virkistyskäyttöä voidaan tarvittaessa ohjata erityisesti tehokkaamman rantara-
kentamisen alueilla osoittamalla venevalkamia ja uimarantoja.

6.7.5 Suojelualueet

Perustetut luonnonsuojelualueet ja Natura 2000- verkostoon kuuluvat luonnonsuojelulain nojal-
la suojeltaviksi tarkoitetut alueet osoitetaan rantaosayleiskaavassa luonnonsuojelualueiksi.
Rantaosayleiskaavassa voidaan osoittaa myös uusia luonnonsuojelualueita perustuen kaavan
selvitysaineistoihin. Muina suojelualueina osoitetaan esim. mahdolliset luonnonsuojelulain mu-
kaisten luontotyypikohteiden alueet.

Rantaosayleiskaavalla voidaan myös tarkastella mahdollisia rantarakennusoikeuden menetyk-
sen korvauskysymyksiä luonnonsuojelulain nojalla suojeltaviksi tarkoitetuilla ranta-
alueilla esim. Natura 2000- verkostoon kuuluvilla alueilla tai suojeluohjelmien alueilla.

6.7.6 Erityisalueet

Rantaosayleiskaavasuunnittelussa tulee huomioida rakentamiseen mahdollisesti vaikuttavat
erityisalueet. Suunnittelualueella ei ole rakentamista erityisesti rajoittava tai kokonaan estäviä
erityisalueita.

6.7.7 Maa- ja metsätalousvaltaiset alueet

Rantaosayleiskaavoituksessa otetaan huomioon, että maa- ja metsätalouselinkeino-
n harjoittamisedellytykset säilyvät eikä kaavalla aiheuteta maa- ja metsätalouselinkeino-
lle kohtuuttomia rajoituksia.

Rakennusoikeus siirretään rantayleiskaavalla ranta-alueiden maa- ja metsätalousvaltaisilta
alueilta maanomistajakohtaisesti rakentamisalueille.

Yhtenäisillä maa- ja metsätaloustaloudessa säilyvillä ranta-alueilla on tärkeä merkitys jokaiseno-
ikeudella tapahtuvaan liikkumiseen vesistöjen ranta-alueilla ja rantautumispaikkoina vesilläliik-
kujille.

7. RANTA-ALUEIDEN SUUNNITTELU- JA MITOITUSPERIAATTEET

7.1 Suunnitteluperiaatteet

7.1.1 Emätilaperiaate

Taustaa

Suunnittelualueella voimassa olevassa rantaosayleiskaavassa emätilan rajaamisajankohtana on käytetty ajankohtaa 1.7.1959. Toivakan kunnan rantasuunnittelun emätilan rajaamisajankohta 1.7.1959 on muutettu kunnan muille ranta-alueille laadituissa jo hyväksytyissä ja pääosin voimaan tulleissa rantaosayleiskaavojen muutoksissa ajankohdaksi 15.10.1969.

Emätilan rajaamisajankohta ja määritelmä

Toivakan läntisen alueen rantaosayleiskaavan osa-alueen 2 muutoksessa käytetään emätilan rajaamisajankohtana kunnan muiden ranta-alueiden rantaosayleiskaavojen mukaisesti ajankohtaa **15.10.1969**. Emätilan rajaamisajankohtaa perustellee myös, että alueen rantarakentaminen on alkanut laajemmin yleistyä vasta 1970- luvulla. Emätilan rajaamisajankohtaa **15.10.1969** perustellaan yleisesti myös sillä, että silloin rakennuslakiin lisättiin rantakaavoitusta koskevat säädökset.

Rantasuunnittelun emätila on siten ajankohdan 15.10.1969 mukainen tila. Rantasuunnittelun emätila voi olla ennen 15.10.1969 rekisteröity ja edelleen voimassa oleva kiinteistö tai rantasuunnittelun emätila voi muodostua useista nykyisin voimassa olevista 15.10.1969 jälkeen emätilasta muodostuneista kiinteistöistä.

Emätilan rakennusoikeus

Kullekin emätilalle määritetään laskennallinen kokonaisrakennusoikeus rakennusyksikköinä perustuen muunnetun rantaviivan pituuteen ja ranta-alueen mitoitusarvoon.

Emätilan rantarakennusoikeus lasketaan siten, että emätilan muunnetun rantaviivan pituus (km) kerrotaan osa-alueen mitoitusluvulla (rakennusyksikköä / muunnettu ranta-km). Saatu yhden desimaalin tarkkuudella laskettu luku pyöristetään siten, että jos desimaaliosa on suurempi tai yhtä suuri kuin 0,5, pyöristäminen tapahtuu ylöspäin lähimpään kokonaislukuun. Vastaavasti jos desimaaliosa on pienempi kuin 0,5 pyöristäminen tehdään alaspäin lähimpään kokonaislukuun. Saatu luku kertoo kantatilan omarantaisten rakennusyksikköjen enimmäislukumäärän. Eli jos pyöristämätön luku on 2,5, rakennuspaikkojen lukumääräksi tulee kolme. Mikäli taas rakennusoikeuslaskelman pyöristämätön luku on 2,4 rakennuspaikkojen lukumääräksi tulee kaksi.

Rakennusoikeuttaan käyttämättömän emätilan rakennusoikeus on kuitenkin yksi rakennusyksikkö rantarakennusoikeutta mitoittavilla ranta-alueilla, mikäli tila täyttää rakennusjärjestyksen asettamat rantarakennuspaikan vaatimukset, vaikka suunnitteluperusteen mukainen laskennallinen rakennusoikeus jäisi alle yhden rakennusyksikön.

Emätilan käyttämä rakennusoikeus

Emätilan käyttämä rakennusyksiköiden määrä perustuu lähtökohtaisesti alueella voimassa olevaan rantaosayleiskaavaan.

Emätilan hyödyntämäksi (käytetyksi) rakennusoikeudeksi katsotaan emätilan ranta-alueen nykyinen rakentamistilanne sekä voimassa olevan kaavan mukaiset vielä toteutumattomat rakennuspaikat. Rantaosayleiskaavan muutoksella osoitetaan vanhoina rakennuspaikkoina emätilalle tai emätilasta muodostuneille tiloille rakennetut rakennuspaikat sekä voimassa olevat rakennus- ja poikkeusluvut.

Ranta-asemakaavoihin perustuvaa rakennusoikeutta ei katsota koko emätilan hyödyntämäksi rakennusoikeudeksi.

Rantaetäisyyden ja rakennuspaikan käyttötarkoituksen vaikutus emätilan hyödyntämän rakennusoikeuden laskentaan

Rantaosayleiskaavan alueella sijaitseva loma- tai asuinrakennuspaikka tai maatilatalouskeskuksen alue lasketaan pääsääntöisesti yhtenä (1) rakennusyksikkönä riippumatta rakennuspaikan rantaetäisyydestä.

Taustamaastossa sijaitseva rakennuspaikka voidaan jättää tapauskohtaisen harkinnan perusteella laskematta emätilan käyttämäksi rantarakennusoikeudeksi, jos rakennuspaikalla ei ole esim. kiinteistö- tai maasto-olosuhteista johtuen toiminnallista yhteyttä vesistön rantaan eikä kaavalla tätä yhteyttä muodosteta.

Jos kaava-alueella taustamaastossa sijaitsevaan olemassa olevaan loma- tai asuinrakennuspaikkaan tai maatilatalouskeskukseen liittyy rantasauna, niin saunan ja rakennuspaikan/maatilatalouskeskuksen muodostama kokonaisuus lasketaan yleiskaavassa yhtenä (1) rakennusyksikkönä.

Kaava-alueen ulkopuolella sijaitsevan maatilatalouskeskuksen tai muun rakennuspaikan rantasauna lasketaan yleiskaavassa yhtenä (1) rakennusyksikkönä ja osoitetaan rakennuspaikkana, mikäli emätilalla on jäljellä olevaa rakennusoikeutta.

Emätilan jäljellä oleva rakennusoikeus

Emätilan jäljellä oleva rakennusoikeus saadaan vähentämällä emätilan käyttämä rakennusoikeus emätilan kokonaisrakennusoikeudesta.

Mikäli emätila on käyttänyt rantarakennusoikeutta enemmän kuin nyt laadittavan rantayleiskaavan mitoitusperusteilla emätilalle voitaisiin osoittaa, ei emätilalle osoiteta uusia rakennusyksiköitä.

Rakennusoikeuttaan käyttämättömän emätilan rakennusoikeus on kuitenkin yksi rakennusyksikkö rantarakennusoikeutta mitoittavilla ranta-alueilla, mikäli tila täyttää rakennusjärjestyksen asettamat rantarakennuspaikan vaatimukset, vaikka suunnitteluperusteen mukainen laskennallinen rakennusoikeus jäisi alle yhden rakennusyksikön.

Mikäli jonkin emätilan alueella on emätilan kokonaisrakennusoikeus ylitetty, niin naapurina olevan emätilan rakennusoikeus ei siitä vähene.

Kohtuullisuusharkinta

Mikäli emätilaperiaate tai muu suunnitteluperuste johtaa jossain tapauksessa emätilan tai siitä erotettujen tilojen osalta kohtuuttomaan lopputulokseen voidaan niistä poikkeamista harkita. (**Kohtuullisuusharkinta**). Mahdollista kohtuullisuusharkintaa tulee soveltaa maanomistajien tasapuolisen kohtelun lähtökohdista yhtenäisesti koko kaavan laajuudessa.

7.1.2 Muunnetun rantaviivan periaate

Rakennusoikeuden määrittämisessä on lähtökohtana emätilan ja nykyisen tilan rantaviivan pituus. Käytetyssä mitoistustavassa rantaviivan pituutena käytetään ns. muunnettua rantaviivan pituutta.

Toivakan kunnan rantasuunnittelun rantaviivan muuntamistavan perustana on Keski-Suomen Liiton seutukaavan suosituksista ja ns. Etelä-Savon liiton mallista kehitetty laskentatapa, jota on käytetty kunnan alueelle laadituissa rantaosayleiskaavoissa ja poikkeamislupaharkinnassa.

Itäisen alueen rantaosayleiskaavan muutoksessa käytetään alueella voimassa olevan rantaosayleiskaavan mukaista rantaviivan muuntotapaa.

Rantaviivan mittaus tapahtuu 1:10000 kartoilta pienet rantaviivan mutkat oikoen.

Muunnettu rantaviiva saadaan edellisestä muuntamalla sitä seuraavasti:

1. Kun niemen tai kannaksen leveys on alle 50 metriä, lasketaan rantaviivaan vain niemen tai kannaksen kanta.

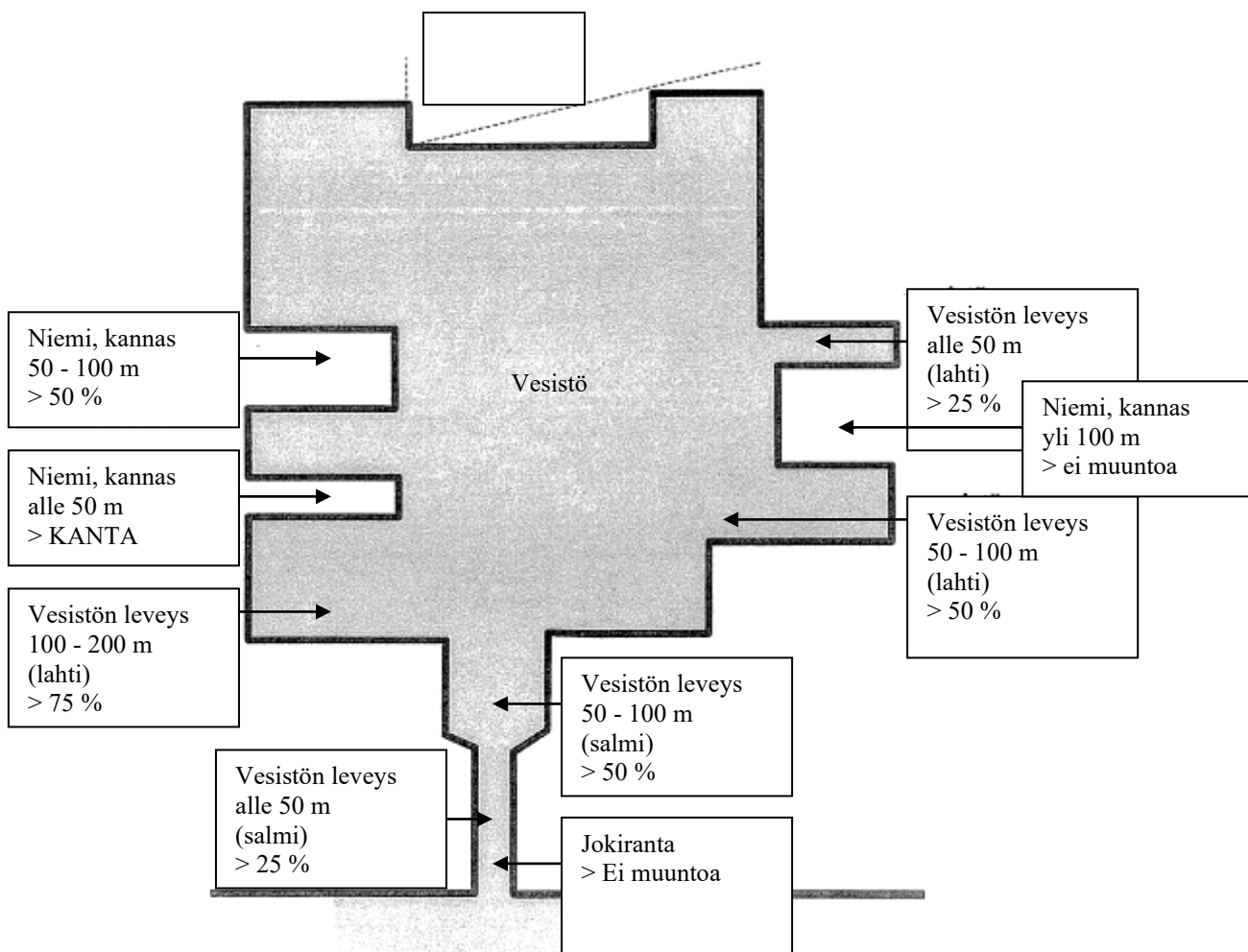
2. Kun niemen tai kannaksen leveys on 50-100 metriä, rantaviivan pituudesta luetaan mitoitusrantaviivaan 50%.
3. Alle 50 metriä leveän vesistön osalla (lahti tai salmi) rantaviivan pituudesta luetaan mitoitusrantaviivaan 25%.
4. Kun vesistön leveys on 50-100 metriä, rantaviivan pituudesta luetaan mitoitusrantaviivaan 50%.
5. Kun vesistön leveys on 100-200 metriä, rantaviivan pituudesta luetaan mitoitusrantaviivaan 75%.

Sellaisia kiinteistönsia, jotka ovat rannasta laskien alle 30 metriä syvyydeltään, ei oteta huomioon mitoitusrantaviivaa laskettaessa, ellei tältä rannanosalta muodostuvaa rakennusoikeutta voida sijoittaa saman tilan muille kiinteistöolosuhteiltaan rakennuskelpoisille rannanosille.

Jos vesistössä oleva saari on rakennuskelvoton (alla 1 ha) ja jää kaavassa rakentamattomaksi, niin saari ei aiheuta vastarantaetäisyydestä (< 200 m) johtuvaa mantereen rantaviivaan muuntoa, koska vastarantaetäisyydestä aiheutuvaa häiriövaikutusta ei voi muodostua.

Jokirannoilla ei käytetä rantaviivan muuntamismenettelyä. Mitoitusrantaviivana käytetään jokirannan luonnollista rantaviivaa.

Tapauskohtaisen harkinnan perusteella voidaan katsoa, että täysin rakennuskelvoton rannanosa, esim. umpeenkasvanut pieni vesistön osa, ei muodosta mitoittavaa rantaviivaa.

Kuva 14. Rantaviivan muuntomalli.

7.1.3 Saman maanomistajan kiinteistöt ja rakennusoikeuden siirtäminen

Samalle maanomistajalle kuuluvia eri kiinteistöjä käsitellään mitoituksellisesti pääsääntöisesti emätilaperiaatteen määräämällä tavalla, jolloin jokaisen kiinteistön rakennusoikeus määräytyy emätilaperiaatteen mukaan.

Samalle maanomistajalle kuuluvia kiinteistöjä voidaan tarkastella saman kaavan alueella yhtenä kokonaisuutena rakennuspaikkoja sijoitettaessa. Rakennusoikeutta voidaan siirtää tilalta toiselle, jos esim. luonto- ja maisema-arvojen huomioiminen, yhtenäisen rakentamisesta vapaan rannan järjestäminen tai muu kaavan tavoitteiden mukainen maankäyttöratkaisu sitä perustelee. Rakennusoikeuksien siirroissa tulee huomioida maanomistajien tasapuolisen kohtelun periaate.

7.1.4 Olemassa olevat rakennusyksiköt

Olemassa olevien rakennusyksikköjen määräytyminen perustuu lähtökohtaisesti alueella voimassa olevaan rantaosayleiskaavaan.

Olemassa olevilla rakennusyksiköillä tarkoitetaan rakennettuja loma- ja asuinrakennusyksiköitä tai erillisiä saunan rakennuspaikkoja sekä sellaisia rakentamattomia rakennuspaikkoja, joille on myönnetty voimassa olevasta kaavasta poikkeamislupa/rakennuslupa (MRL:n voimassaoloaikana). Rakennusyksikkö voi muodostua myös taustamaaston rakennuspaikasta ja siihen kuuluvasta erillisestä rantasaunasta.

Vanha, ennen alueella voimassa olevan rantaosayleiskaavan hyväksymistä myönnetty rakennuslupa, joka on jätetty käyttämättä tai kiinteistön muodostaminen rakennuspaikaksi, ei ole peruste olemassa olevan rakennusyksikön osoittamiselle.

Rantayleiskaavassa huomioidaan olemassa olevat rakennuspaikat, eli vaikka vanha rakennuspaikka olisi esim. jollain tavoin kaavan pääperiaatteiden vastainen, rakennuspaikka merkitään kaavaan ja huomioidaan tilan mitoituksessa. Yleiskaava ei siis estä vanhojen rakennusten peruskorjausta tai uusimista. Vanhan rakennuspaikan rakennusoikeus määräytyy olemassa olevien rakennusten lukumäärän ja rakennusten kerrosalan mukaisesti, mikäli yleiskaavalla määrätty rakennuspaikkakohtainen rakennusoikeus on vallitsevaa tilannetta pienempi.

7.1.5 Ranta-asemakaavojen alueet

Lainvoimaisen ranta-asemakaavan alueella noudatetaan lähtökohtaisesti ranta-asemakaavan mitoitusta ja maankäyttöratkaisua. Rantaosayleiskaavan muutoksella kuitenkin selvitetään rantarakennusoikeudet emätilakokonaisuuksina myös ranta-asemakaavoitettujen alueiden osalta. Rantaosayleiskaavan muutoksella voidaan myös ohjata ranta-asemakaavojen muutoksia rantayleiskaavan suunnittelu- ja mitoitusperusteet huomioiden.

Voimassa olevan ranta-asemakaavan maankäyttöratkaisu esitetään lähtökohtaisesti yleiskaavassa informatiivisesti käyttäen yleiskaavan merkintätekniikkaa.

8. RANTA-ALUEIDEN MITOITUSMENETELMÄ JA MITOITUSVYÖHYKKEET

8.1 Mitoituksen yleiset lähtökohdat

Rantaosayleiskaavalla määritetään rantarakennusyksiköiden määrä ja sijoittuminen rantavyöhykkeellä. Rantarakennusoikeus määritetään ja osoitetaan kiinteistökohtaisesti. Mitoituksessa tarkastellaan lähtökohtaisesti alueen vanhassa rantaosayleiskaavassa määritettyä ranta-aluetta.

Rantayleiskaavan mitoitusarvojen määrittämisessä tulee huomioida alueidenkäyttölain 73 §:n mukaiset ranta-alueiden suunnittelua koskevat erityiset sisältövaatimukset, joiden mukaan laadittaessa yleiskaavaa pääasiassa loma-asutuksen järjestämiseksi, on sen lisäksi mitä yleiskaavasta muutoin säädetään, katsottava, että

1) Suunniteltu rakentaminen ja muu maankäyttö sopeutuu rantamaisemaan ja muuhun ympäristöön

- 2) Luonnonsuojelu, maisema-arvot, virkistystarpeet, vesiensuojelu ja vesihuollon järjestäminen sekä vesistön, maaston ja luonnon ominaispiirteet otetaan muutoinkin huomioon
- 3) ranta-alueille jää riittävästi yhtenäistä rakentamatonta aluetta

Mitoitusarvoihin vaikuttavia yleisiä tekijöitä ovat mm.

- Vesistön ominaisuudet; vesistön koko, syvyys, veden vaihtuvuus, veden laatu, yhteydet laajempiin vesistöalueisiin, soveltuvuus virkistyskäyttöön
- Rantojen ominaisuudet; rannan ja maaperän laatu, rannan muodot, rakennettavuus, soveltuvuus virkistyskäyttöön
- Yhdyskuntatekniset ja -taloudelliset tekijät; ranta-alueen yleinen saavutettavuus, ovat liikenne-, vesihuolto-, sähköverkostot, yhdyskuntarakenteelliset erityisalueet (esim. kylien läheiset ranta-alueet)
- Riittävien yhtenäisten rakentamisesta vapaiden rantojen turvaaminen / yleisten virkistyskäyttötarpeiden turvaaminen
- Luonnonympäristön ja -maiseman erityisarvot (suojelualueet, natura 2000- verkosto, muut arvokkaat luontokohteet)
- Rakennetun kulttuuriympäristön erityisarvot
- Valtakunnalliset ja maakunnalliset virkistystarpeet

8.2 Mitoitusvyöhykkeet

Rantarakennusoikeutta mitoittamattomat ranta-alueet

- Pinta-alaltaan alle 2 ha olevat vesistöt.

(Jos kyseessä on kuitenkin emätilan ja maanomistajan ainoa ranta-alue vähintään 1 ha:n suuruisella vesistöllä eikä emätilan alueella ole käytetty rantarakennusoikeutta, niin tilalle voidaan harkita yhden rakennuspaikan osoittamista kohtuullisuusharkinnan perusteella.)

Ranta-asetmakaava alueiden mitoitus.

- Lainvoimaisen ranta-asetmakaavan alueella noudatetaan lähtökohtaisesti ranta-asetmakaavan mitoitusta ja maankäyttöratkaisua. Rantaosayleiskaavan muutoksella voidaan ohjata ranta-asetmakaavojen muutoksia rantayleiskaavan suunnittelu- ja mitoitusperusteiden ja selvitysaineistojen mukaisesti.

Mitoitus 3 - 7 rakennusyksikköä/ muunnettu rantaviiva-km.

- Voimassa olevassa rantaosayleiskaavassa alueen yli 2 ha:n järvien ja lampien mitoitusarvoina on käytetty pääosin 3 rakennusyksikköä / muunnettu ranta-km ja Päijänteen ranta-alueilla 6 rakennusyksikköä / muunnettu ranta-km. Rantaosayleiskaavan muutoksessa noudatetaan pienimpien rantarakentamista mitoittavien vesistöjen sekä myös Natura-alueelle sijoittuvien suurempien vesistöjen osalta voimassa olevan rantaosayleiskaavan mukaisesti mitoitusta 3 rakennusyksikköä / muunnettu ranta-km. Haukkalammen, Iso Ilmojärven, Piirilänlammen ja Vääräjärven mitoitus pyritään nostamaan tasolle 4 rakennusyksikköä / muunnettu ranta-km sekä Päijänteen ranta-alueiden mitoitus tasolle 7 rakennusyksikköä / muunnettu ranta-km. Uusia korkeampia mitoitusarvoja käytettäessä vesistön ja ranta-alueiden virkistyskäyttöarvon tulee olla hyvä, rantojen tulee olla rakennettavuudeltaan pääosin rakentamiseen hyvin sopivia eikä rannoilla saa olla merkittäviä laaja-alaisia erityisarvoja tai erityisarvot ovat sellaisia, että rakentaminen voidaan toteuttaa arvoja vaarantamatta. Ranta-alueilla tulee pystyä turvaamaan myös riittävien yhtenäisesti vapaiden rantojen säilyminen. Lisäksi rantaosayleiskaavan muutoksessa pyritään mitoittamaan Honkalammit (suurempi) ja Kivikeskus mitoitusarvolla 3 rakennusyksikköä / muunnettu ranta-km. Suurempi Honkalammeista on katsottu virheellisesti vanhassa kaavassa alle 2 ha:n kokoiseksi ja Kivikeskus on jätetty ilman perusteluita rakennusoikeutta mitoittavien ranta-alueiden ulkopuolelle.

- Mikäli kaavan selvitysaineistoissa tulee esille merkittäviä laaja-alaisia erityisarvoja tai erityisarvot ovat sellaisia, että korkeamman mitoituksen mukaista rakentamista ei voida toteuttaa arvoja vaarantamatta, noudatetaan näillä ranta-alueilla voimassa olevan rantaosayleiskaavan mitoitusta.

Mitoitusmuutokset ja mitoitusvyöhykkeet on esitetty liitteenä 2 olevassa vesistöluettelossa sekä liitekartalla 4.

8.3 Saarien mitoitus

Saarien rakennusoikeus

Saarien osalta rakennusoikeuden määrä lasketaan pinta-alan perusteella seuraavasti:

Alle 1,0 ha	Ei rakennusoikeutta.
1,0 - 3,0 ha	Rakennusoikeutta 1 lomarakennuspaikka
3,0 - 20,0 ha	Rakennusoikeutta yksi lomarakennuspaikka alkavaa kolmea hehtaaria kohden.
Yli 20 ha	Rakennusoikeus määritellään kuten mantereella.

Saarialueilla rakennusoikeus pyritään ensisijaisesti siirtämään maanomistajan manneralueille.

8.4 Takamaastoon sijoitetut rakennuspaikat

Rantarakennusoikeuden osoittaminen takamaastoon ei lisää rakennuspaikkojen määrää omarantaiseen ratkaisuun verrattuna.

Rantaosayleiskaavan muutokseen perustuvat voimassa olevaan kaavan nähden uudet rakennuspaikat voidaan siirtää takamaastoon, jos siirtäminen on välttämätöntä alueen erityisarvojen turvaamiseksi.

9. OSAYLEISKAAVA JA SEN PERUSTELUT

9.1 Yleisperusteet

Rantaosayleiskaavan muutos on laadittu Toivakan kunnan hyväksymien suunnittelu- ja mitoitusperusteiden mukaisesti oikeusvaikutteisena siten, että kunta voi myöntää rakentamisluvat osayleiskaavan mukaisille rakennuspaikoille loma-asuntojen alueille (RA), erillispientalovaltaisille alueille (AO), maatilojen talouskeskusten alueille (AM) ja matkailupalvelujen alueille (RM-1) sekä saunojen rakennusaloille (Sa, Sa-1). Muun ranta-alueella tapahtuvan rakentamisen osalta osayleiskaava ohjaa rakentamislupamenettelyä ja yksityiskohtaisempaa kaavoitusta.

Rantaosayleiskaavan muutos päivittää vanhan rantaosayleiskaavan teknisesti huomioiden mm. nykyinen kiinteistö- ja rakentamistilanne sekä myönnettyt poikkeamiset. Lisäksi kaavamuutoksella on korjattu vanhassa kaavassa esille tulleita virheitä.

Kaavamuutoksella tuetaan lomarakennuspaikkojen käyttötarkoitusten muutoksia asuinrakennuspaikoiksi ja voidaan lisätä uusien asuinrakennuspaikkojen määrää vakituiseen asumiseen edullisilla ranta-alueilla.

Rantaosayleiskaavan muutoksella on lähtökohtaisesti turvattu voimassa olevan / vanhan rantaosayleiskaavan vielä toteutumattomien rakentamisalueiden rakennusoikeus.

Kaavamuutoksella on nostettu lomarakennuspaikkojen rakennuspaikkakohtainen rakennusoikeuden enimmäismäärä 150 k-m²:stä 350 k-m²:iin / rakennuspaikka.

Yleiskaavatyössä on huomioitu ranta-alueiden rakentamismahdollisuudet noudattaen yhtenäisiä suunnittelu- ja mitoitusperusteita sekä huomioitu ympäristön ominaispiirteet ja erityisarvot perustuen kaavoitusta varten laadittuihin selvityksiin. Yhdenmukaisten suunnitteluperiaatteiden noudattamisella on turvattu maanomistajien tasapuolinen kohtelu olosuhteiltaan samankaltaisilla alueilla. Yleiskaavassa on huomioitu myös mm. maaseutuelinkeinojen ja matkailupalvelujen tarpeet sekä riittävien virkistyskäyttömahdollisuuksien ja yhtenäisten rakentamisesta vapaiden rantojen säilyminen alueella.

Rantaosayleiskaavan muutoksella on osoitettu yhteensä **78** vanhaa lomarakennuspaikkaa (**RA**), **22** vanhaa erillispientalon (**AO**) rakennuspaikkaa ja yhdeksän maatilan talouskeskuksen aluetta (**AM**). Lisäksi rantaosayleiskaavan muutoksella on todettu kaksi rakentunutta ranta-asemakaavan mukaista erillispientalojen rakennuspaikkaa (AO/r). Vanhoista erillispientalon (AO) rakennuspaikoista kahdeksan perustuu kaavamuutoksella tehtyihin vanhojen lomarakennuspaikkojen käyttötarkoituksen muutoksiin (RA>AO).

Rantaosayleiskaavan muutoksella on osoitettu yhteensä **39** uutta lomarakennuspaikkaa (**RA**) ja **viisi** uutta erillispientalon (**AO**) rakennuspaikkaa. Uusista lomarakennuspaikoista 19 perustuu vanhan rantaosayleiskaavan vielä toteutumattomiin rakennusoikeuksiin (rakennusyksiköihin) ja 20 kaavamuutokseen. Uusista erillispientalojen rakennuspaikoista (AO) neljä perustuu vanhan rantaosayleiskaavan vielä toteutumattomiin rakennusoikeuksiin (rakennusyksiköihin) ja yksi kaavamuutokseen.

Rantaosayleiskaavan muutokseen perustuen ranta-alueille on osoitettu yhteensä **21** uutta rakennuspaikkaa. Uusista rakennuspaikoista **20** on osoitettu lomarakennuspaikkoina (**RA**) ja **yksi** erillispientalon rakennuspaikkana (**AO**). Rantaosayleiskaavan muutokseen perustuvien uusien rakennuspaikkojen lukumäärä vesistöittäin on esitetty taulukossa 4. Uudet rakennuspaikat on osoitettu pääosin rakentuneiden rakennuspaikkojen tai vanhan kaavan mukaisten vielä toteutumattomien rakennuspaikkojen yhteyteen, jolloin uusi rakentaminen ei merkittävästi supista alueen yhtenäisten rakentamisesta vapaiden rantojen määrää.

Vesistö	Uusia lomarakennuspaikkoja (RA)	Uusia asuinrakennuspaikkoja (AO)	Yhteensä
Päijänne	12	1	13
Iso Ilmojärvi	0	0	0
Iso lilijärvi	0	0	0
Haukkalampi	4	0	4
Vääräjärvi	0	0	0
Piililänlampi	0	0	0
Iso Salmijärvi	0	0	0
Soimajärvi	0	0	0
Räimälampi	1	0	1
Kalliolampi	0	0	0
Kivikeskus	0	0	0
Kolmaslampi	3	0	3
Pieni Salmijärvi	0	0	0
Honkalammit 1	0	0	0
Pieni Ilmojärvi	0	0	0
Koirajärvi	0	0	0
Pieni Koirajärvi	0	0	0
Louhujärvi 1 (itäinen)	0	0	0
Tervalampi	0	0	0
Rupanlampi	0	0	0
Nimettömät lammet	0	0	0
Lehmälampi	0	0	0
Honkalammit 2	0	0	0
Katajalampi	0	0	0
Pieni lilijärvi	0	0	0
Kalliolampi 2	0	0	0
Mustalampi	0	0	0
Kultalampi	0	0	0
Pahalampi	0	0	0
Vähä lilijärvi	0	0	0
Louhujärvi 2 (läntinen)	0	0	0
Sydänmaan Pahalampi	0	0	0
Pieni Pahalampi	0	0	0
Kataislammit 2	0	0	0
Kataislammit 1	0	0	0
YHTEENSÄ:	20	1	21

Taulukko 4. Rantaosayleiskaavan muutokseen perustuvien uusien rakennuspaikkojen lukumäärä vesistöittäin.

Päijänteen ranta-alueella sijaitsevan lainvoimaisen Toivakan kunnanvaltuuston 19.6.2019 hyväksymän Piililän ranta-asemakaavan muutoksen alueet on osoitettu rantaosayleiskaavan muutoksessa informatiivisesti ranta-asemakaavan maankäyttöratkaisun mukaisesti. Ranta-asemakaava-alueen aluevaraukset on esitetty indeksimerkinnällä (/r). Ranta-asemakaava-alueella tulee noudattaa ranta-asemakaavan määräyksiä. Rantaosayleiskaavan muutoksella on kuitenkin selvitetty rantaosayleiskaavan muutoksen suunnittelu- ja mitoitusperusteiden mukainen rantarakennusoikeus emätiloittain myös ranta-asemakaavoitetun alueen osalta.

Pääosa rantaosayleiskaavan muutoksen ranta-alueista säilyy nykytilanteen mukaisesti rakentamisesta vapaina alueina. Rakentamisesta vapaat rannanosat on osoitettu pääosin nykyisen maankäytön mukaisesti maa- ja metsätalousvaltaisiksi alueiksi (M). Rantaosayleiskaavan muutosalueelle sijoittuvan Natura 2000 -verkostoon kuuluvan lilijärven alueen (FI0900083) vesistöjen ranta-alueet on osoitettu pääosin vanhan rantaosayleiskaavan mukaisesti MY- alueiksi (maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja). Natura-alueeseen kuuluva yksityisessä omistuksessa oleva suuremman Honkalammin ranta-alue (Tila Vanhatalo 850-404-1-222) on osoitettu MY-1- alueeksi (maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja). MY-1- alueelle on kaavamuutoksessa esitetty lukuarvona alueen yleiskaavan suunnittelu- ja mitoitusperusteiden mukainen rantarakennusoikeus (1,14 rakennuspaikkaa), jota ei ole ollut Natura-alueen luontoarvojen perusteella mahdollista osoittaa tällä kaavamuutoksella toteuttamiskelpoisena rakennuspaikkana Honkalammin rannalle. Rakennusoikeutta ei ole myöskään ollut mahdollista tällä rantaosayleiskaavan muutoksella siirtää Vanhatalon tilan 850-

404-1-222 Päijänteen ranta-alueelle, joka on toisen rantaosayleiskaavan (läntinen, osa-alue 1) alueella tai osoittaa korvattavana rakennuspaikkana.

Luonnonsuojelualueina (SL) on osoitettu lilijärven Natura-alueelle sijoittuvat jo perustetut luonnonsuojelualueet, luonnonsuojelulain nojalla toteutettavaksi tarkoitetut Natura-alueen osat sekä valtiolle suojelutarkoituksessa hankitut alueet.

Rantaosayleiskaavan muutoksella on siirretty / osoitettu rakentamisesta vapaiksi jäävien ranta-alueiden rakennusoikeus kaavan rakentamisalueille (AM, AO, RM-1, RM-2, RM-3, RA, Sa, Sa-1). Lisäksi vanhassa rantaosayleiskaavassa oli siirretty rakennusoikeutta kahdeksana korvattavana rakennuspaikkana Iso lilijärven ranta-alueelle osoitetulle luonnonsuojelualueelle (SL). Valtio on hankkinut kyseisen Iso lilijärven ranta-alueen omistukseensa ja vanhan rantaosayleiskaavan mukainen rakennusoikeus (8 rakennuspaikkaa) on korvattu tässä yhteydessä valtion toimesta. Korvattavien rakennusoikeuksien merkinnät on poistettu kaavasta ja huomioitu emättilaselvityksen rakennusoikeuslaskelmissa.

Kaavalla määrätään alueidenkäyttölain 43 § 2. mom perusteella, että M-, MY-, MY-1 ja VR-alueilla on asuin- ja lomarakentaminen kielletty. Käytännössä myös rantaosayleiskaavassa osoitetuilla luonnonsuojelualueilla (SL) on asuin- ja lomarakentaminen kielletty.

9.2 Rantaosayleiskaavan muutoksen suunnittelu- ja mitoitusperusteet

Vanhan rantaosayleiskaavan suunnittelu- ja mitoitusperusteet on laadittu kokonaan uudelleen osana Toivakan kunnan rantaosayleiskaavojen muutostyötä. Toivakan kunnanvaltuusto hyväksyi 27.4.2015 Itäisen alueen rantaosayleiskaavan muutoksen suunnittelu- ja mitoitusperusteet. Keskeisimmät ja vaikutuksiltaan merkittävimmät vanhan kaavan suunnittelu- ja mitoitusperusteiden muutokset ovat:

- Käytetyn rakennusoikeuden laskentatavan muutos koskien taustamaaston maatilojen talouskeskusten alueita ja rantasaunoja (perustuen mm. Hämeenlinnan hallinto-oikeuden 24.2.2006 päätökseen koskien Toivakan Läntisen alueen rantaosayleiskaavan hyväksymispäätöstä). Uusien suunnittelu- ja mitoitusperusteiden mukaan kaikki ranta-alueen vanhat rakennuspaikat mukaan lukien takamaastossa sijaitsevat talouskeskukset ja niiden käytössä olevat rantasaunat lasketaan lähtökohtaisesti emättilan käyttämäksi rakennusoikeudeksi.

- Voimassa olevan rantaosayleiskaavan suunnitteluperusteena ollut rantasuunnittelun emättilan rajaamisajankohta 1.7.1959 on muutettu ajankohdaksi 15.10.1969

- Rantarakentamisen mitoituksen nostaminen rakentamiseen edullisilla ranta-alueilla ja kylien läheisillä ranta-alueilla. Vanhassa voimassa olevassa rantaosayleiskaavassa pienten yli 2 ha:n järvien ja lampien mitoitus on ollut pääosin 3 rakennusyksikköä / muunnettu ranta-km ja Päijänteen mannerrantojen mitoitus 6 rakennusyksikköä / muunnettu ranta-km.

Rantaosayleiskaavan muutoksella mitoitusta on nostettu yhdellä yksiköllä/muunnettu ranta-km Iso Ilmojärvellä (3>4), Piililänlammella (3>4) ja Vääräjärvellä (3>4) sekä pääosalla Haukkalammen ranta-alueella (3>4) ja pääosalla Päijänteen ranta-alueella (6>7). Lisäksi rantaosayleiskaavan muutoksessa on katsottu vanhassa kaavassa mitoitettavien vesistöjen ulkopuolelle jätetyt suurempi Honkalampi ja Kivikeskus- niminen vesistö rantarakennusoikeutta mitoitettaviksi yli 2 ha:n vesistöiksi, joiden mitoitusarvona käytetään 3 rakennusyksikköä / muunnettu ranta-km. Alueen muilla järvillä/lammilla sekä Päijänteen/Haukkalammen Rappukallion laaja-alaisesti merkittäviä luonto- ja maisema-arvoja sisältävillä rannanosilla ja Päijänteen Mämminiemen laaja-alaisesti yleisiä virkistyskäyttöarvoja sisältävillä rannanosilla on käytetty vanhan kaavan mitoitusarvoja (Selostuksen liite 4).

9.3 Rantaosayleiskaavan aluevaraukset

9.3.1 Loma-asuntoalueet

Rantaosayleiskaavan muutoksella on osoitettu yhteensä **78** vanhaa lomarakennuspaikkaa (RA).

Rantaosayleiskaavan muutoksella on osoitettu yhteensä **39** uutta lomarakennuspaikkaa (RA). Uusista lomarakennuspaikoista 19 perustuu vanhan rantaosayleiskaavan vielä toteutumattomiin rakennusoikeuksiin (rakennusyksiköihin) ja 20 kaavamuutokseen.

Vanhan rantaosayleiskaavan lomarakennuspaikkojen kaavamerkinnot on päivitetty huomioiden toteutunut rakentamistilanne sekä kunnan päätökset loma-asuntojen käyttötarkoituksen muutoksista vakituiseen asumiseen. Kaavamuutoksella on muutettu kahdeksan vanhan lomarakennuspaikan käyttötarkoitus erillispientalon rakennuspaikaksi.

Kaavamuutokseen perustuvat 20 uutta lomarakennuspaikkaa on sijoitettu pääosin yhtenäisesti jo rakentuneiden tai vanhaan kaavan perustuvien vielä rakentumattomien rakennuspaikkojen yhteyteen.

Loma-asuntoalueiden kaavamääräykset:

Rantaosayleiskaavalla määrätään, että kullekin lomarakennuspaikalle (RA) saa rakentaa yhden loma-asunnon sekä tarpeelliset sauna- ja talousrakennukset. Yhden rakennuspaikan rakennusten yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 350 m², kuitenkin niin, että tehokkuusluku $e=0,08$ ei rakennuspaikkakohtaisesti ylitä.

Rakennusten etäisyys keskivedenkorkeuden määrittämästä rantaviivasta tulee olla vähintään 25 m. Erillinen, kerrosalaltaan enintään 25 m² suuruinen saunarakennus voidaan kuitenkin sijoittaa vähintään 15 m:n etäisyydelle rantaviivasta, ei kuitenkaan rantavyöhykkeen avoimiin osiin. Jos RA- alue ei rajaudu rantaviivaan, rakennukset on sijoitettava RA- rajauksen määrittämälle etäisyydelle rantaviivasta. Määräykset koskien lomarakennuspaikkojen rakennusten vähimmäisetäisyyksiä rantaviivasta ovat vanhan rantayleiskaavan mukaisia.

Kaavan suunnittelumääräyksissä määrätään, että rantaosayleiskaavan mukaisilla rakentamisalueilla rakennusten sijoittamisessa on kiinnitettävä erityistä huomiota riittävän suojapuuston jäämiseen rakennusten ja rantaviivan väliin. Rakennuspaikat tulee säilyttää mahdollisimman luonnonmukaisina, voimakasta maanmuokkaamista esim. pengertämistä on vältettävä. Rakennusten julkisivu- ja katemateriaalien tulee olla väritykseltään maisemaan sopivia, kirkkaita tai heijastavia pintoja on vältettävä.

Rantaosayleiskaavan muutoksella on nostettu voimassa olevan rantayleiskaavan mukainen lomarakennuspaikkojen rakennuspaikkakohtainen enimmäisrakennusoikeus 150 k-m²:sta 350 k-m²:iin. Rakennuspaikkakohtainen rakennusoikeuden määrä on sama kuin 2018-2022 voimaan tulleissa Toivakan Itäosan osa-alueen 1 rantaosayleiskaavan muutoksessa, Itäosan osa-alueen 2 rantaosayleiskaavan muutoksessa, Viisarimäki – kirkonkylän osayleiskaavassa (ranta-alueita koskien), VT4 osayleiskaavassa (ranta-alueita koskien) sekä Läntisen alueen rantaosayleiskaavan osa-alueen 1 muutoksessa.

Kaavamuutoksen lomarakennuspaikkojen rakennuspaikkakohtaisella kerrosalan nostamisella ei ole vaikutusta rakentamisalueiden vesistöjen rantaviivaa varaavaan vaikutukseen tai rakentamisesta vapaiden rantojen määrään. Kaava sallii rakennuspaikkakohtaisesta kerrosalasta riippumatta yhden loma-asunnon sekä sauna- ja talousrakennusten rakentamisen ja rakentaminen tapahtuu rakennuspaikkakohtaisesta kerrosalasta riippumatta samoilla rannanosilla, jotka ovat tämän kaava-alueen osalta jo pääosin rakentuneita. Lisäksi rakennuspaikkakohtaista enimmäisrakennusoikeutta on ohjattu tehokkuusluvulla tonttikoon mukaan siten, että esim. 2000 m²:n suuruisen rakennuspaikan rakennusten yhteenlaskettu rakennusoikeus on enintään 160 k-m² ja rakennuspaikkakohtaisen enimmäisrakennusoikeuden 350 k-m² toteuttaminen vaatii pinta-alaltaan suurehkon vähintään 4375 m²:n suuruisen rakennuspaikan.

Tällä kaavamuutoksella osoitettavat uudet rakennuspaikat on sijoitettu kaavan selvityksiin perustuen sellaisille rannanosille, että rakennuspaikkojen toteuttamisella rakennuspaikkakohtaista enimmäisrakennusoikeutta käyttäen ei ole merkittävää vaikutusta ranta-alueiden luonto- ja maisema-arvoihin ja rakentaminen sopeutuu kaavamääräyksiensä mukaisesti toteutettuna ranta- maisemaan.

9.3.2 Asuinrakentamisalueet

Erillispientalovaltaiset alueet (AO)

Rantaosayleiskaavan muutoksella on osoitettu yhteensä **22** vanhaa erillispientalon (AO) rakennuspaikkaa. Lisäksi rantaosayleiskaavan muutoksella on todettu kaksi rakentunutta ranta-

asemakaavan mukaista erillispientalon rakennuspaikkaa (AO/r). Vanhoista erillispientalon (AO) rakennuspaikoista kahdeksan perustuu kaavamuutoksella tehtyihin vanhojen lomarakennuspaikkojen käyttötarkoituksen muutoksiin (RA>AO). Käyttötarkoituksen muutoksia on tehty maanomistajien esityksestä vakituiseen asumiseen edullisilla Iso Ilmojärven ja Päijänteen ranta-alueilla.

Rantaosayleiskaavan muutoksella on osoitettu yhteensä **viisi** uutta erillispientalon (AO) rakennuspaikkaa. Uusista erillispientalojen rakennuspaikoista (AO) neljä perustuu vanhan rantaosayleiskaavan vielä toteutumattomiin rakennusoikeuksiin (rakennusyksiköihin) ja yksi kaavamuutokseen. Lisäksi rantaosayleiskaavan muutoksella on todettu yksi vielä rakentumaton ranta-asemakaavan mukainen erillispientalon rakennuspaikka (AO/r).

Kaavamuutokseen perustuva uusi erillispientalon rakennuspaikka on sijoitettu yhtenäisesti jo rakentuneiden asuinrakennuspaikkojen yhteyteen.

Erillispientalovaltaisten alueiden kaavamääräykset:

Rantaosayleiskaavalla määrätään, että kullekin AO- rakennuspaikalle saa rakentaa yhden asuinrakennuksen tai loma-asunnon sekä tarvittavia talous-, varasto-, huolto- tms. rakennuksia. Kullekin rakennuspaikalle saa rakentaa siten, että tehokkuusluku $e = 0,1$ ei ylitä, kuitenkin yhden rakennuspaikan yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 350 m².

Rakennusten etäisyys keskivedenkorkeuden määrittämästä rantaviivasta tulee olla vähintään 30 m. Erillinen, kerrosalaltaan enintään 25 m² suuruinen saunarakennus voidaan kuitenkin sijoittaa vähintään 15 m:n etäisyydelle rantaviivasta, ei kuitenkaan rantavyöhykkeen avoimiin osiin. Jos AO- alue ei rajaudu rantaviivaan, rakennukset on sijoitettava AO- rajauksen määrittämälle etäisyydelle rantaviivasta.

Erillispientalovaltaisten alueiden merkintätekniikka ja kaavamääräykset ovat vanhan rantayleiskaavan mukaisia.

Kaavan suunnittelumääräyksissä määrätään lisäksi, että rantaosayleiskaavan mukaisilla rakentamisalueilla rakennusten sijoittamisessa on kiinnitettävä erityistä huomiota riittävän suojapuuston jäämiseen rakennusten ja rantaviivan väliin. Rakennuspaikat tulee säilyttää mahdollisimman luonnonmukaisina, voimakasta maanmuokkaamista esim. pengertämistä on vältettävä. Rakennusten julkisivu- ja katemateriaalien tulee olla väritykseltään maisemaan sopivia, kirkkaita tai heijastavia pintoja on vältettävä.

Maatilojen talouskeskusten alueet (AM) ja talouskeskusten käyttöön tarkoitetut erilliset saunojen rakennusalat (Sa)

Rantaosayleiskaavan muutoksella on osoitettu yhteensä **yhdeksän** vanhaa maatilan talouskeskuksen aluetta (AM). Maatilojen talouskeskusten alueista (AM) kolme rajautuu rantaan ja kuusi sijaitsee takamaastossa. Kaavamuutoksella on muutettu yhden vanhan rantaosayleiskaavan mukaisen maatilan talouskeskuksen (Rappula) aluevaraus erillispientalon rakennuspaikaksi (AO), joka vastaa paremmin rakennuspaikan nykyistä käyttöä.

Kaavamuutoksella on osoitettu neljän taustamaastossa sijaitsevan maatilan talouskeskuksen käyttöön erillisen saunan rakennusala (Sa). Näillä talouskeskuksilla on katsottu olevan toiminnallinen yhteys vesistön rantaan (kiinteistön alue on ulottunut rantaan saakka). Kahden takamaastossa sijaitsevan maatilan talouskeskuksen kiinteistöt eivät ulotu rantaan tai kaavan muu maankäyttö ei ole mahdollistanut erillisen rantasaunan rakennusalan osoittamista.

Mitoituksellisesti taustamaastossa sijaitseva maatilan talouskeskus ja sen käyttöön tarkoitettu erillinen saunan rakennusala on laskettu kaavan muutoksessa yhteensä yhdeksi rakennusyksiköksi. Vanhan rantaosayleiskaavan suunnittelu- ja mitoitusperustetta on muutettu tältä osin, sillä vanhassa kaavassa yli 100 m etäisyydellä rannasta sijaitsevia maatilojen talouskeskuksia ei laskettu lainkaan emätilan käyttämäksi rakennusoikeudeksi, vaikka kaavassa on osoitettu talouskeskuksen käyttöön tarkoitettu saunan rakennusala. Suunnittelu- ja mitoitusperusteen muutos perustuu taustamaaston rakennuspaikkoja ja erillisiä rantasaunoja koskevaan oikeuskäytäntöön (mm. hallinto-oikeuden päätös koskien Toivakan läntisen alueen rantaosayleiskaavaa).

Maatilojen talouskeskusten alueita (AM) ja talouskeskusten käyttöön tarkoitettujen erillisten saunan rakennusalojen (Sa) kaavamääräykset:

Maatilojen talouskeskusten alueille voidaan rakentaa maa- ja metsätaloutta palvelevia ja niihin liittyviä sivuelinkeinoja palvelevia tavanomaisia asunto-, tuotanto- ja talousrakennuksia.

AM- alueiden uusien rakennusten etäisyys keskivedenkorkeuden määrittämästä rantaviivasta tulee olla vähintään 25 m. Erillinen, kerrosalaltaan enintään 25 m² suuruinen saunarakennus voidaan kuitenkin sijoittaa vähintään 15 m:n etäisyydelle rantaviivasta, ei kuitenkaan rantavyöhykkeen avoimiin osiin. Jos AM- alue ei rajaudu rantaviivaan, rakennukset on sijoitettava AM- rajauksen määräämälle etäisyydelle rantaviivasta.

Maatilan talouskeskuksen käyttöön tarkoitettujen saunan rakennusosalalle (Sa) saa rakentaa yhden korkeintaan 25 m²:n suuruisen saunarakennuksen vähintään 15 metrin etäisyydelle keskivedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta.

Maatilojen talouskeskusten alueiden ja talouskeskusten käyttöön tarkoitettujen saunan rakennusalojen (Sa) merkintäteknikka ja kaavamääräykset ovat vanhan rantayleiskaavan mukaisia.

Kaavan suunnittelumääräyksissä määrätään lisäksi, että rantaosayleiskaavan mukaisilla rakentamisalueilla rakennusten sijoittamisessa on kiinnitettävä erityistä huomiota riittävän suojapuuston jäämiseen rakennusten ja rantaviivan väliin. Rakennuspaikat tulee säilyttää mahdollisimman luonnonmukaisina, voimakasta maanmuokkaamista esim. pengertämistä on vältettävä. Rakennusten julkisivu- ja katemateriaalien tulee olla väritykseltään maisemaan sopivia, kirkkaita tai heijastavia pintoja on vältettävä.

9.3.3 Matkailualueet

Jyväskylän kaupungin omistama Päijänteen Mämmeniemen virkistys- ja retkeilyalueen rakentamisalue on osoitettu rantaosayleiskaavan muutoksessa virkistyskäytön huomioivaksi matkailupalvelujen alueeksi (**RM-2**). Kaavalla määrätään, että RM-2- alueen rakentamisessa ja muussa maankäytössä sekä yksityiskohtaisessa suunnittelussa tulee huomioida Mämmeniemen alueen virkistyskäyttöarvot. RM-2- alueen uudisrakentaminen on suunniteltava tarkemmin ranta-asemakaavalla. RM-2- alueen enimmäisrakennusoikeus on 350 k-m². RM-2- alueen rajaus ja rakennusoikeus perustuvat Jyväskylän kaupungin kuulemiseen ja Jyväskylän kaupunkirakennelautakunnan (06.05.2025, § 88) päätökseen. RM-2- alue on osoitettu pääosin Mämmeniemen nykyiselle rakentamisalueelle ja rantaosayleiskaava ohjaa matkailupalvelurakentamisen kehittämisen lähinnä Mämminniemen keskiosaan. RM-2- alueen rajauksessa on huomioitu Mämminniemen virkistyskäytön kannalta tärkeiden osien säilyminen retkeily- ja ulkoilualueena.

Jyväskylän kaupungin omistama Päijänteen Leirikallion alue on osoitettu rantaosayleiskaavan muutoksessa matkailupalvelujen alueeksi tai loma-asuntoalueeksi (**RM-3**). RM-3- aluevarausmerkinnän yhteydessä sulkeissa oleva luku osoittaa alueen rakennusoikeuden enimmäismäärän (500 k-m²). Kauttaviivalla aluevarausmerkinnän yhteydessä esitetty numero 2 osoittaa alueen rakennusyksiköiden lukumäärän (kaksi), jos alue toteutetaan erillisinä loma-asuntojen rakennuspaikkoina. Loma-asuntojen rakennuspaikkoina toteutettaessa noudatetaan RA- alueen kaavamääräyksiä. Kaavalla määrätään, että RM-3- alueen matkailupalveluita toteutettaessa alueen uudisrakentaminen on suunniteltava tarkemmin ranta-asemakaavalla. RM-3- alueen enimmäisrakennusoikeus 500 k-m² perustuu Jyväskylän kaupungin kuulemiseen ja Jyväskylän kaupunkirakennelautakunnan (06.05.2025, § 88) päätökseen.

Päijänteen ranta-alueella Piirilän ranta-asemakaavan ulkopuolella sijaitseva osa matkailuyritys Nukula Oy:n rakentamisalueesta on osoitettu rantaosayleiskaavan muutoksessa matkailupalvelujen alueeksi (**RM-1**). RM-1- matkailupalvelujen alueen rakennusoikeutta on käsitelty Toivakan aiempien rantaosayleiskaavojen mukaisesti siten, että RM-1 alueelle on voitu osoittaa yhtä kaavan suunnittelu- ja mitoituspäätösten mukaista laskennallista rantarakennusyksikköä kohden rakennusoikeutta 700 k-m², eli 2- kertaa tavanomaisen loma- tai asuinrakennuspaikan rakennusoikeus. RM-1- alue on tarkoitettu matkailu- ja lomakeskukselle, lomakylille ja muille matkailua palveleville toimintoille. Kaavakartalla RM-1- aluevarausmerkinnän yhteydessä sulkeissa oleva luku osoittaa alueen rakennusoikeuden enimmäismäärän (k-m²), kun alueen rakentaminen toteutetaan matkailupalvelukäyttöön. Kauttaviivalla erotettu numero osoittaa alueen rakennusyksiköiden lukumäärän, jos alue toteutetaan erillisinä loma-asuntojen rakennuspaikkoina. Jos rantaosayleiskaavan muutoksen RM-1- alueen rakentaminen toteutetaan loma-asunnon rakennuspaikkana, niin noudatetaan RA- alueen kaavamääräyksiä. RM-1(700)/1- aluevarauksen alueelle voidaan muodostaa yksi lomarakennuspaikka (RA), jonka kokonaisrakennusoikeus on enintään 350 k-m². Osayleiskaavalla määrätään RM-1- aluetta koskien, että RM-1- alueelle rakentamislupaa haettaessa tulee rakennusvalvontaviranomaiselle esittää koko aluetta koskeva aluesuunnitelma rakennusten määrästä, kerrosalasta ja sijoittumisesta sekä liikenne- ja pysä-

köintijärjestelyistä ja vesihuollon järjestämisestä. Kunta pystyy siten rakentamislupien myöntämismvaiheessa edellyttämään hankkeen toteuttajalta laaja-alaisempaa koko aluetta koskevaa tarkastelua alueen toimintojen järjestämisestä.

Piililän ranta-asemakaavaan perustuva matkailupalvelujen alue on osoitettu rantaosayleiskaavan muutoksessa informatiivisesti matkailupalvelujen alueena RM/r/6. Alueella tulee noudattaa ranta-asemakaavan määräyksiä. Kauttaviivalla (/) RM/r- merkinnästä erotettu luku osoittaa alueen rakennusyksiköiden lukumäärän, jos alue toteutetaan loma-asuntojen rakennuspaikkoina.

9.3.4 Virkistysalueet ja venevalkamat

Päijänteen Mämminiemessä sijaitseva Jyväskylän kaupungin Mämminiemen ulkoilu-, veneily- ja virkistysalue on osoitettu rantaosayleiskaavan muutoksessa pääosin vanhan rantaosayleiskaavan mukaisesti retkeily- ja ulkoilualueeksi (VR). VR- alueena on osoitettu myös Mämminiemen virkistysalueeseen kuuluva Mämmisaari. VR- alueelle saa rakentaa ainoastaan ulkoilu- ja retkeilykäyttöön liittyviä rakennuksia ja rakennelmia. Mämmisaarella VR- alueella oleva vanha sauna on osoitettu erillisenä saunan rakennusalana (Sa-1). Saunan rakennusalalle (Sa-1) saa rakentaa yhden korkeintaan 25 m²:n suuruisen saunarakennuksen vähintään 15 metrin etäisyydelle keskivedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta.

Mämminiemen pohjoispuolella ja eteläpuolella olevien venelaiturien alueet on osoitettu vanhan rantaosayleiskaavan mukaisesti venevalkamiksi (LV-1). LV-1- alueet on varattu pienveneiden retkisatamiksi. LV-1- alueita ei saa käyttää veneiden pysyvänä satamapaikkana.

Päijänteen Piililänlahden rannalla sijaitseva vanhan rantaosayleiskaavan mukainen venevalkama (850-401-878-2) on osoitettu myös kaavamutoksessa venevalkama-alueena (LV). LV-alueelle voidaan sijoittaa kalastusta, veneilyä ja muuta vesiliikennettä palvelevia rakennuksia ja rakenteita sekä laitteita.

Piililän ranta-asemakaavaan perustuva lähivirkistysalue on osoitettu rantaosayleiskaavan muutoksessa informatiivisesti lähivirkistysalueena VL/r. VL/r- alueella tulee noudattaa ranta-asemakaavan määräyksiä.

9.3.5 Suojelualueet ja Natura 2000- verkoston alueet

Luonnonsuojelualueina (**SL**) on osoitettu lillijärven Natura-alueelle sijoittuvat jo perustetut luonnonsuojelualueet, luonnonsuojelulain nojalla toteutettavaksi tarkoitetut lillijärven Natura-alueen osat sekä valtiolle suojelutarkoituksessa hankitut alueet.

Luonnonsuojelualueina (SL) on osoitettu jo perustetut Rappukallion luonnonsuojelualue, Päijänne ja Haukkalampi (YSA097414), Salokallion luonnonsuojelualue, Päijänne (YSA204720), Ruostesuon luonnonsuojelualue, Iso lillijärvi, Vähä lillijärvi ja Kataislammit (YSA204703), Pien lillijärven luonnonsuojelualue, Vähä lillijärvi (YSA204467), Nikkasen luonnonsuojelualue, Kalliolampi ja Honkalammit (YSA200938), Lehmävuoren luonnonsuojelualue, Iso Salmijärvi ja Koirajärvi (YSA231189), Sydänmaan Pahalammen luonnonsuojelualue, Sydänmaan Pahalampi (YSA206411) ja Mustavuoren Helmi luonnonsuojelualue, Pieni Pahalammen osa suojelualueesta (YSA256076) sekä Honkalammien tervaleppäkorpi, suojeltu luontotyyppi, Honkalammit (LTA255987).

Luonnonsuojelualueina (SL) on osoitettu luonnonsuojelulain nojalla toteutettavaksi tarkoitetut tai valtiolle suojelutarkoituksessa hankitut lillijärven Natura-alueen osat:

- Iso lillijärven itäpuolinen ranta-alue – Kataislampien alue (kiinteistö Rupanmäki 850-401-8-2 hankittu valtiolle suojelutarkoituksessa)
- Iso lillijärven eteläosan-Vähä lillijärven-Honkalampien alue (kiinteistö Suoja-Vanhatalo 850-404-1-563 hankittu valtiolle suojelutarkoituksessa)
- Louhujärvet-Katajalampi- alue
- Nimettömien lampien alue Natura-aluetta koskien.

Natura-alueen ulkopuolinen osa vanhan rantaosayleiskaavan mukaisesta nimettömien lampien luonnonsuojelualueesta on muutettu maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M), koska kyseinen alue on tavanomaista metsätalousaluetta. Lisäksi voimassa olevassa kaavassa osoitetut vesialueen merkinnät on Natura-alueen ulkopuolisilta osin muutettu maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M), koska lammot ovat kuivuneet ja ovat nykyisin metsäaluetta.

Lisäksi valtiolle suojelutarkoituksessa hankitun Päijänteen ranta-alueella sijaitsevan tilan Väli-maa 850-401-4-66 alue on osoitettu kaavan muutosaluetta koskevilta osin luonnonsuojelualueeksi (SL).

Rantaosayleiskaavan muutosalueelle sijoittuvat lilljärven Natura 2000 -verkostoon (FI0900083) kuuluvat ranta-alueet on muilta osin osoitettu vanhan rantaosayleiskaavan mukaisesti pääosin **MY**- alueiksi (maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja) sekä vesi-alueiksi (W). Natura-alueeseen kuuluva yksityisessä omistuksessa oleva suuremman Honkalammin ranta-alue (Tila Vanhatalo 850-404-1-222) on osoitettu **MY-1**- alueeksi (maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja). MY-1- alueelle on kaavamuutoksessa esitetty lukuarvona alueen yleiskaavan suunnittelu- ja mitoitusperusteen mukainen rantarakennusoikeus (1,14 rakennuspaikkaa), jota ei ole ollut Natura-alueen luontoarvojen perusteella mahdollista osoittaa tällä kaavamuutoksella toteuttamiskelpoisena rakennuspaikkana Honkalammin rannalle. Rakennusoikeutta ei ole myöskään ollut mahdollista tällä rantaosayleiskaavan muutoksella siirtää Vanhatalon tilan 850-404-1-222 Päijänteen ranta-alueelle, joka on toisen rantaosayleiskaavan (läntinen, osa-alue 1) alueella tai osoittaa korvattavana rakennuspaikkana. MY-1- alueen kaavamerkintä tuo esille tilalle 850-404-1-222 kuuluvan Honkalammin ranta-alueen rantarakennusoikeuden, mutta ei mahdollista rakennusoikeuden hyödyntämistä Honkalammin ranta-alueella. Naturan toteutustapa on MY- ja W- alueiden osalta maa-aineslaki, metsälaki ja vesilaki.

lilljärven Natura 2000 -verkoston (FI0900083) alueet on osoitettu kaavakartalla viivamerkinnällä (nat).

9.3.6 Maa- ja metsätalousvaltaiset alueet

Pääosa rantaosayleiskaavan ranta-alueista säilyy nykytilanteen ja vanhan rantayleiskaavan mukaisesti maa- ja metsätalousvaltaisina alueina (**M**).

M- alueet on tarkoitettu pääasiassa maa- ja metsätalouden harjoittamiseen. M- alueilla sallitaan ainoastaan maa- ja metsätaloutta palveleva rakentaminen. Alueidenkäyttölain 43 §:n 2. mom:n perusteella määrätään, että yleiskaavan M- alueen ranta-alueilla on asuin- ja lomarakentaminen kielletty. Ranta-alueiden rakennusoikeus on siirretty maanomistajakohtaisesti AO-, AM- ja RA- alueille. M- alueen rakentamisessa noudatetaan kunnan rakennusjärjestyksen määräyksiä, ellei kaavassa ole toisin osoitettu.

Rantaosayleiskaavan muutosalueelle sijoittuvan Natura 2000 -verkostoon kuuluvan lilljärven alueen (FI0900083) vesistöjen ranta-alueet on osoitettu pääosin vanhan rantaosayleiskaavan mukaisesti **MY**- alueiksi (maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja).

MY- alue on tarkoitettu pääasiassa maa- ja metsätalouden harjoittamiseen. MY- alueella ei saa suorittaa erityisiä luonnonarvoja vahingoittavia kaivamis-, louhimis-, tasoittamis- tai täyttämistöitä. Alueen metsänhoidossa on huomioitava erityisten luonnonarvojen säilyminen. Alueidenkäyttölain 43 §:n 2. mom:n perusteella määrätään, että yleiskaavan MY- alueen ranta-alueella on asuin- ja lomarakentaminen kielletty. Ranta-alueen rakennusoikeus on siirretty maanomistajakohtaisesti RA- alueille tai SL- alueelle ja rakennusoikeus on korvattu luonnonsuojelun toteutuksen yhteydessä. MY- alueen rakentamisessa noudatetaan kunnan rakennusjärjestyksen määräyksiä, ellei kaavassa ole toisin osoitettu.

lilljärven Natura-alueeseen (FI0900083) kuuluva yksityisessä omistuksessa oleva suuremman Honkalammin ranta-alue (Tila Vanhatalo 850-404-1-222) on osoitettu **MY-1**- alueeksi (maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja). MY-1- alueelle on kaavamuutoksessa esitetty lukuarvona alueen yleiskaavan suunnittelu- ja mitoitusperusteen mukainen rantarakennusoikeus (1,14 rakennuspaikkaa), jota ei ole ollut Natura-alueen luontoarvojen perusteella mahdollista osoittaa tällä kaavamuutoksella toteuttamiskelpoisena rakennuspaikkana Honkalammin rannalle. Rakennusoikeutta ei ole myöskään ollut mahdollista tällä rantaosayleiskaavan muutoksella siirtää Vanhatalon tilan 850-404-1-222 Päijänteen ranta-alueelle, joka on toisen rantaosayleiskaavan (läntinen, osa-alue 1) alueella tai osoittaa korvattavana rakennuspaikkana. MY-1- alueen kaavamerkintä tuo esille tilalle 850-404-1-222 kuuluvan Honkalammin ranta-alueen rantarakennusoikeuden, mutta ei mahdollista rakennusoikeuden hyödyntämistä Honkalammin ranta-alueella.

Kaavan suunnittelumääräyksissä määrätään, että maisemallisesti merkittävien rantametsien käsittelyssä on noudatettava erityistä harkintaa. Alueen maisemallisesti merkittäviä rantametsiä ovat kaavassa paikallisesti arvokkaiksi osoitettujen alueiden (ma) rantametsät.

Rantaosayleiskaavan muutoksen maa- ja metsätalousvaltaisilla alueilla noudatetaan metsän hoidossa ja käytössä metsälakia ja kulloinkin voimassa olevaa muuta lainsäädäntöä.

9.4 Liikenne

Tämän rantaosayleiskaavan muutoksen alueet ovat liikenteellisesti pääosin hyvin saavutettavissa. Yhdystie 16633 (Haukanmaanväylä) toimii pääosaa suunnittelualuetta palvelevana pääliikenneväylänä. Etelän suunnasta alueelle saavuttaessa kuljetaan yhdysteiden 16634 (Nisulanväylä) ja 16638 (Nisulan kylätie) kautta. Yksitystiet täydentävät alueen liikenneverkon siten, että alueen vesistöjen ranta-alueet ovat saavutettavissa pääosin hyvin olemassa olevan tiestön kautta.

Yleinen maantie 16633 (Haukanmaanväylä) on osoitettu kaavamuutoksessa yhdystien viiva-merkinnällä. Rantaosayleiskaavan muutoksella ei ole osoitettu kiinteistö- tai rakennuspaikka-kohtaisia tieyhteyksiä.

Kaavan suunnittelumääräyksissä määrätään, että pääsytietyt rakennuspaikoille tulee järjestää ensisijaisesti olemassa olevien kulkuyhteyksien kautta.

Lisäksi kiinteistö- tai rakennuspaikkakohtaisia tieyhteyksiä toteutettaessa tulee huomioida, että uusi liittymä maantielle ja vanhan liittymän käyttötarkoituksen muutos vaativat liittymäluvan ELY-keskukselta.

Kaavan suunnittelumääräyksissä määrätään, että maantien 16633 läheisyyteen rakentamislupaa haettaessa on selvitettävä mahdollinen meluntorjuntatarve (Valtioneuvoston päätös melutason ohjearvoista 993/1992). Rakennuspaikan maaperään maantien 16633 liikenteestä mahdollisesti aiheutuva värinä tulee ottaa huomioon rakennusten sijoittelussa ja rakenteiden suunnittelussa. Melu- ja värinäsuojaus tulee toteuttaa kiinteistön omistajan toimesta.

Kaavan muutosalueen Päijänteen ranta-alueet sijaitsevat Päijänteen vene- ja laivaväylien läheisyydessä. Päijänteen ranta-alueet ovat siten hyvin saavutettavissa myös vesiteitse. Kaavan muutosalueelle sijoittuvat Päijänteen vesiväylät on osoitettu kaavamuutoksessa laiva-/veneväylän viiva-merkinnällä.

9.5 Luonnonympäristön arvot ja erityispiirteet

Ranta-alueiden ja vesistöjen luonto- ja maisema-arvojen huomioiminen ja turvaaminen on ollut yksi yleiskaavasunnittelun tavoitteista. Luonto- ja maisema-arvot on selvitetty perusselvitysvaiheessa sekä kaavaa varten laadituissa luonto- ja maisemaselvityksissä.

Arvokkaat maisema-alueet (ma)

Suunnittelualueella ei ole valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaiksi luokiteltuja maisema-alueita.

Kaavamuutosta varten laaditussa maisemaselvityksessä rajatut maisemallisesti herkkät selvityksen luokan 1 ranta-alueet on osoitettu kaavamuutoksessa maisemallisesti arvokkaina alueina viivarasterimerkinnällä (ma). ma- merkinnällä on osoitettu paikallisesti arvokkaat luonnonmaisema-alueet. Kaavan maisemaselvitykseen perustuvia ma- kaavamerkintöjä ei ole osoitettu kaavassa osoitetuilla luonnonsuojelualueilla (SL).

Rantaosayleiskaavan muutoksella ei ole muutettu merkittävästi kaavamuutosta varten laaditussa maisemaselvityksessä esitettyjen maisemallisesti herkkien ranta-alueiden nykytilanteen tai vanhan rantaosayleiskaavan mukaista maankäyttöä.

Arvokkaat kallioalueet (ge)

Alueelle sijoittuu kolme luonnon- ja maisemansuojelun kannalta valtakunnallisesti arvokasta kallioaluetta: lilivuoren kalliomaasto, Haukkavuori ja Rappukallio. Kallioalueet sisältävät sellaisia

biologisia, geologisia tai maisemallisia arvoja, joilla on valtakunnallista tai muutoin huomattavaa merkitystä luonnonsuojelun kannalta. Valtakunnallisesti arvokkaat kallioalueet on osoitettu kaavassa arvokkaan geologisen muodostuman viivamerkinä (**ge**).

Pohjavesi-alue (pv2)

Jokienvälin vedenhankintaa varten soveltuva 2- luokan pohjavesialue ulottuu Tervalammen länsirannalle. Pohjavesialue on osoitettu kaavassa vedenhankintaan soveltuvan pohjavesialueen viivamerkinä (**pv2**). Kaavalla määrätään, että pv2- alueen rakentamista saattavat rajoittaa vesilain ja ympäristönsuojelulain mukaiset pohjaveden muuttamis- ja pilaamiskiellot.

Luonnonsuojelu- ja Natura-alueet sekä muut luonnonympäristöltään arvokkaat alueet

Kaavan muutosalueella sijaitsevat seuraavat jo perustetut luonnonsuojelualueet:

- Mustavuoren Helmi luonnonsuojelualue, YSA256076 (Pieni Pahalampi, yksi osa suojelualueesta sijaitsee suunnittelualueella)
- Sydänmaan Pahalammen luonnonsuojelualue, YSA206411 (Sydänmaan Pahalampi)
- Lehmävuoren luonnonsuojelualue, YSA231189 (Iso Salmijärvi ja Koirajärvi)
- Nikkasan luonnonsuojelualue, YSA200938 (Kalliolampi ja Honkalammit)
- Honkalammin tervaleppäkorpi, suojeltu luontotyyppi, LTA255987 (Honkalammit)
- Ruostesuon luonnonsuojelualue, YSA204703 (Vähä lilijärvi, Iso lilijärvi ja Kataislammit)
- Pien lilin luonnonsuojelualue, YSA204467 (Vähä lilijärvi)
- Salokallion luonnonsuojelualue, YSA204720 (Päijänne)
- Rappukallion luonnonsuojelualue, YSA097414 (Päijänne ja Haukkalampi)

Kaavan muutosalueelle sijoittuu Natura 2000 -verkostoon kuuluva lilijärven alue (FI0900083). Lilijärven Natura 2000- alueen suojelun toteutuskeinot:

- Luonnonsuojelulaki: Rupansuo, Katajalammenmäki, lilivuori, Viitasenvuori, Ruostesuo, Kaanpään letto, Kylmämäen ja Kytomäen puronvarsilouhikot, Rappukallio, Koirajärven laskupuro, Majamäen alue
- Maa-aineslaki, metsälaki, vesilaki: Muu alue

Kaavan muutosalueella on kaavan luonto- ja maisemaselvitykseen perustuen valtakunnallisesti arvokkaita luontotyyppialueita (V), maakunnallisesti arvokkaita luontotyyppialueita (M-, M, M+) sekä paikallisesti arvokkaita luontotyyppialueita (P-, P, P+). Lisäksi suunnittelualueella on luonto- ja maisemaselvitykseen perustuen EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) eliölajien (liito-orava, viitasammakko, täplälampikorento, sirolampikorento ja lummelampikorento) elinympäristöjä, linnustollisesti arvokkaita alueita sekä uhanalaisten ja harvinaisten kasvien esiintymisalueita.

Luonnonsuojelulain nojalla valtion toimesta toteutetut luonnonsuojelualueet on osoitettu kaavamutoksessa luonnonsuojelualueina (**SL**). SL- alueina on osoitettu Rappukallion luonnonsuojelualue, Päijänne ja Haukkalampi (YSA097414), Salokallion luonnonsuojelualue, Päijänne (YSA204720), Ruostesuon luonnonsuojelualue, Iso lilijärvi, Vähä lilijärvi ja Kataislammit (YSA204703), Pien lilin luonnonsuojelualue, Vähä lilijärvi (YSA204467), Nikkasan luonnonsuojelualue, Kalliolampi ja Honkalammit (YSA200938), Lehmävuoren luonnonsuojelualue, Iso Salmijärvi ja Koirajärvi (YSA231189) ja Sydänmaan Pahalammen luonnonsuojelualue, Sydänmaan Pahalampi (YSA206411) ja Mustavuoren Helmi luonnonsuojelualue, Pieni Pahalammen osa suojelu-alueesta (YSA256076) sekä Honkalammin tervaleppäkorpi, suojeltu luontotyyppi, Honkalammit (LTA255987).

Luonnonsuojelualueina (**SL**) on osoitettu luonnonsuojelulain nojalla toteutettavaksi tarkoitetut tai valtiolle suojelutarkoituksessa hankitut lilijärven Natura-alueen osat:

- Iso lilijärven itäpuolinen ranta-alue – Kataislampien alue (kiinteistö Rupanmäki 850-401-8-2 hankittu valtiolle suojelutarkoituksessa)
- Iso lilijärven eteläosan-Vähä lilijärven-Honkalampien alue (kiinteistö Suoja-Vanhatalo 850-404-1-563 hankittu valtiolle suojelutarkoituksessa)
- Louhujärvet-Katajalampi- alue
- Nimettömien lampien alue Natura-alueetta koskien.

Lisäksi valtiolle suojelutarkoituksessa hankitun Päijänteen ranta-alueella sijaitsevan tilan Välimaa 850-401-4-66 alue on osoitettu kaavan muutosaluetta koskevilta osin luonnonsuojelualueeksi (SL).

Rantaosayleiskaavan muutosalueelle sijoittuvat lilijärven Natura 2000 -verkostoon (FI0900083) kuuluvat ranta-alueet on osoitettu suojelualueiden ulkopuolisilta osin vanhan rantaosayleiska-

van mukaisesti pääosin **MY- alueiksi** (maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja) sekä vesialueiksi (W). Ilijärven Natura-alueeseen (FI0900083) kuuluva yksityisessä omistuksessa oleva suuremman Honkalammin ranta-alue (Tila Vanhatalo 850-404-1-222) on osoitettu **MY-1-** alueeksi (maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja). Naturen toteutustapa on MY- ja W- alueiden osalta maa-aineslaki, metsälaki ja vesilaki.

Ilijärven Natura 2000 -verkoston (FI0900083) alueet on osoitettu kaavakartalla viivamerkinnällä (**nat**).

Suojelu- ja Natura-alueisiin kuulumattomat kaavan luontoselvityksessä arvokkaiksi luokiteltujen luontotyyppien arvoluokkien (V, M-, M, M+, P+ ja P) alueet sekä vesi- ja metsälain suojaamat pienvedet myös arvoluokassa (P-) on osoitettu kaavamuutoksessa luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeinä alueina (**luo**) kaavan luontoselvityksen rajauksien mukaisesti.

EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) eliölajien elinympäristöt on osoitettu kaavamuutoksessa seuraavasti:

- liito-oravan lisääntymis- ja levähdysalueet on osoitettu **s-1-** viivamerkinnällä
- viitasammakon lisääntymisalueet on osoitettu **s-2-** rasterimerkinnällä
- täplälampikorenon, sirolampikorenon ja lummelampikorenon lisääntymisalueet on osoitettu **s-3-** rasterimerkinnällä

Lajien lisääntymis- ja levähdyspaikat (s-1, s-2, s-3) ovat luonnonsuojelulain (9/2023) (78§) nojalla suojeltuja.

Luontoselvityksen mukaisia linnustollisesti arvokkaita alueita tai uhanalaisten ja harvinaisten kasvien esiintymisalueita ei ole esitetty kaavakartalla. Linnustollisesti arvokkaat alueet on huomioitu uusien rakennuspaikkojen sijoittelussa eikä kaavamuutoksella osoiteta linnustoalueiden välittömään läheisyyteen nykytilannetta tai vanhaa kaavaa merkittävästi muuttavaa maankäyttöä. Pääosa uhanalaisten ja harvinaisten kasvien esiintymisalueista sijaitsee kaavassa osoitetuilla suojelualueilla ja luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeillä alueilla.

9.6 Rakennetun ympäristön arvot ja erityispiirteet

Myös alueen kulttuuriympäristöön liittyvien arvojen huomioiminen ja turvaaminen on osa yleiskaavasunnittelun tavoitteista. Alueen kulttuuriympäristön arvoista on ollut käytettävissä maakunnallista selvitysaineistoa sekä kaavamuutosta varten laadittu rakennusselvitys. Arkeologian osalta on tukeuduttu Museoviraston kiinteiden muinaisjäännösten rekisteriin.

Kulttuuriympäristöt ja maisema-alueet

Suunnittelualueelle ei sijoitu valtakunnallisesti arvokkaita rakennettuja kulttuuriympäristöjä (RKY 2009) eikä maakunnallisesti arvokkaita kulttuuriympäristöalueita.

Arvokkaat rakennuskohteet

Rantaosayleiskaavan muutoksessa on osoitettu vanhan rantaosayleiskaavan mukaisesti /s-kaavamerkintä Uusikartanon AM- alueelle (Pieni Ilmojärvi), Haksilan AM- alueelle (Piililänlampi) ja Aittoniemen RA- alueelle (Päijänne). Nämä kaavan rakennusselvityksen historiallisesti, rakennushistoriallisesti ja/tai maisemallisesti arvokkaat s- luokan kohteet on osoitettu kaavamuutoksessa myös arvokkaan rakennuksen ja/tai pihapiirin kohdemerkinnällä. Lisäksi paikallisesti rakennushistoriallisesti arvokas Rappulan päärakennus ja sen välitön pihapiiri on osoitettu kaavamuutoksessa arvokkaan rakennuksen ja/tai pihapiirin kohdemerkinnällä.

Rantaosayleiskaavan muutoksella määrätään /s- alueita koskien, että rakennuskanta tai muu ympäristö sisältää erityisiä kulttuurihistoriallisia arvoja, jotka tulee säilyttää. Rakennusperinnön huomattavista laajennus- ja muutossuunnitelmista tulee pyytää museoviranomaisen lausunto ennen toimenpide- ja rakentamislupien hyväksymistä.

9.7 Arkeologiset arvot ja erityispiirteet

Rantaosayleiskaavan muutosalueella ei sijaitse kiinteitä muinaisjäännöksiä. Alueelta tiedossa olevia Haukanmaan ruuhan löytöpaikkaa ja Ristiselän Mämmisaaren hylkyä (muu kohde) ei ole osoitettu kaavakartalla.

9.8 Rantaosayleiskaavan mitoitus ja rakentamisesta vapaat rannat

Rantaosayleiskaavan muutoksessa on rantarakennusoikeus määritetty emätila- ja tilakohtaisesti ja rakennusoikeudet on osoitettu kaavassa siten, että kaavan eri rakentamisalueiden mitoitettava vaikutus voidaan yksilöidä.

Tilakohtainen rantarakennusoikeus on määräytynyt muunnetun rantaviivan pituuden sekä osa-alueen mitoitusravon mukaan ja rakennusoikeus jakautunut emätilaperiaatteen mukaan. Emätilan rajaamisajankohtana on käytetty ajankohtaa **15.10.1969**. Emätilaperiaate turvaa hyväksytyyn mitoitusravon mukaisen kohtuullisen rakentamisen määrän myös rakentamattomille emätiloille, vaikka naapuriemätilan alueelle olisi rakennettu hyväksytyä mitoitusta tehokkaammin.

Emätilaselvitys/mitoitustaulukko on selostuksen erillisenä liitteenä.

Ranta-alueiden rakentamisen kokonaismitoitukseen eniten vaikuttava tekijä on loma- ja asuinrakennuspaikkojen määrä. Yleiskaavan kokonaismitoitusta määritettäessä on huomioitava suunnittelualueen nykyiset toteutuneet rakennuspaikat, vanhaan rantaosayleiskaavaan perustuvat vielä toteutumattomat rakennuspaikat sekä tällä rantaosayleiskaavan muutoksella osoitetut uudet rakennuspaikat.

Koko suunnittelualueen vanhassa rantaosayleiskaavassa osoitettujen rakennuspaikkojen kokonaismäärän mukainen keskimääräinen mitoitus on **2,83** rakennusyksikköä / todellinen ranta-alue-km. Rantaosayleiskaavan muutoksen toteutuessa alueen rakennuspaikkojen kokonaismäärän mukaisesti keskimääräiseksi mitoitukseksi tulee **3,28** rakennusyksikköä / todellinen ranta-alue-km.

Kaavan muutosalueen nykytilanteen mukainen rakennusyksiköiden kokonaismäärä (huomioitu toteutuneiden rakennuspaikkojen lisäksi voimassa olevaan rantaosayleiskaavaan perustuvat vielä toteutumattomat rakennusyksiköt kaavamuutoksessa osoitetun mukaisesti:

Läntisen alueen rantaoyk:n muutos	Tod. rv (km)	Muun. rv (km)	RA yht.	AO yht.	AM yht.	YHT.
Osa-alue 2	46,64		97	26	9	132

Rantaosayleiskaavan muutoksen rakennusyksiköiden kokonaismäärä:

Läntisen alueen rantaoyk:n muutos	Tod. rv (km)	Muun. rv (km)	RA yht.	AO yht.	AM yht.	YHT.
Osa-alue 2	46,64		117	27	9	153

Yhtenäiset rakentamisesta vapaat rannat

Rantaosayleiskaavan muutokseen perustuvat 20 uutta lomarakennuspaikkaa ja yksi uusi erillispientalon rakennuspaikka on sijoitettu pääosin yhtenäisesti jo rakentuneiden tai vanhaan kaavaan perustuvien vielä rakentamattomien rakennuspaikkojen yhteyteen. Kaavamuutokseen perustuvat uudet rakennuspaikat on pyritty osoittamaan sellaisille jo rakentamiskäytössä oleville rannanosille, joilla ei ole nykyisinkään erityistä merkitystä jokaisenoikeuteen perustuvan yleisen virkistyskäytön kannalta. Kaavamuutokseen perustuvat uudet rakennuspaikat eivät siten merkittävästi supista yleiseen virkistyskäyttöön sopivia ranta-alueita.

Kokonaisuutena arvioiden kaavamuutokseen perustuvan uusien rakennuspaikkojen toteutuminen ei vähennä merkittävästi yhtenäisten merkittävien rakentamisesta vapaiden rantojen määrää. Ranta-alueilla säilyy edelleen riittävästi yhtenäisiä rakentamisesta vapaita rannanosia.

Yhtenäiset rakentamisesta vapaaksi jäävät ranta-alueet on esitetty liitteessä 5.

10. OSAYLEISKAAVAN VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

10.1 Ympäristövaikutukset

10.1.1 Luonnonympäristön ja maiseman arvot

Ranta-alueiden ja vesistöjen luonto- ja maisema-arvojen huomioiminen ja turvaaminen on ollut yksi yleiskaavasunnittelun tavoitteista. Luonto- ja maisema-arvot on selvitetty yksityiskohtaisesti kaavaa varten laadituissa luonto- ja maisemaselvityksissä ja arvot on huomioitu kaavassa kaavaselostuksen kohdassa 9.5 kuvatulla tavalla.

lilijärven Natura-alue ja luonnonsuojelualueet

Luonnonsuojelulain nojalla valtion toimesta toteutetut luonnonsuojelualueet on osoitettu kaavamuuksessa luonnonsuojelualueina (**SL**). SL- alueina on osoitettu Rappukallion luonnonsuojelualue, Päijänne ja Haukkalampi (YSA097414), Salokallion luonnonsuojelualue, Päijänne (YSA204720), Ruostesuon luonnonsuojelualue, Iso lilijärvi, Vähä lilijärvi ja Kataislammitt (YSA204703), Pien lilin luonnonsuojelualue, Vähä lilijärvi (YSA204467), Nikkasen luonnonsuojelualue, Kalliolampi ja Honkalammit (YSA200938), Lehmävuoren luonnonsuojelualue, Iso Salmijärvi ja Koirajärvi (YSA231189), Sydänmaan Pahalammen luonnonsuojelualue, Sydänmaan Pahalampi (YSA206411) ja Mustavuoren Helmi luonnonsuojelualue, Pieni Pahalammen osa suojelu-alueesta (YSA256076) sekä Honkalammin tervaleppäkorpi, suojeltu luontotyyppi, Honkalammit (LTA255987).

Luonnonsuojelualueina (**SL**) on osoitettu myös luonnonsuojelulain nojalla toteutettavaksi tarkoitetut tai valtiolle suojelutarkoituksessa hankitut lilijärven Natura-alueen osat:

- Iso lilijärven itäpuolinen ranta-alue – Kataislampien alue (kiinteistö Rupanmäki 850-401-8-2 hankittu valtiolle suojelutarkoituksessa)
- Iso lilijärven eteläosan-Vähä lilijärven-Honkalamppien alue (kiinteistö Suoja-Vanhatalo 850-404-1-563 hankittu valtiolle suojelutarkoituksessa)
- Louhujärvet-Katajalampi- alue
- Nimettömien lampien alue Natura-aluetta koskien.

Lisäksi valtiolle suojelutarkoituksessa hankitun Päijänteen ranta-alueella sijaitsevan tilan Välimaa 850-401-4-66 alue on osoitettu kaavan muutosaluetta koskevilta osin luonnonsuojelualueeksi (**SL**).

Rantaosayleiskaavan muutosalueelle sijoittuvat lilijärven Natura 2000 -verkostoon (FI0900083) kuuluvat ranta-alueet on osoitettu suojelualueiden ulkopuolisilta osin vanhan rantaosayleiskaavan mukaisesti pääosin **MY**- alueiksi (maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja) sekä vesialueiksi (**W**). Naturan toteutustapa on MY- ja W- alueiden osalta maanaineslaki, metsälaki ja vesilaki.

Vanhassa rantaosayleiskaavassa oli siirretty Natura-alueelle osoitettujen SL- ja MY- alueiden rakennusoikeutta kahdeksana korvattavana rakennuspaikkana Iso lilijärven itäpuoliselle ranta-alueelle osoitetulle luonnonsuojelualueelle (SL). Valtio on hankkinut kyseisen Iso lilijärven ranta-alueen omistukseensa ja vanhan rantaosayleiskaavan mukainen rakennusoikeus (8 rakennuspaikkaa) on korvattu tässä yhteydessä valtion toimesta. Korvattavien rakennuspaikkojen kaavamerkinnot on poistettu kaavamuuksella. Natura-alueelle on osoitettu vanhan rantaosayleiskaavan mukaisesti kolme vanhaa lomarakennuspaikkaa Iso lilijärvelle, yksi vanha lomarakennuspaikka Salmijärvelle ja yksi vanha lomarakennuspaikka Kalliojärvelle.

Vanhassa rantaosayleiskaavassa Kalliolammelle osoitettu yksi vielä toteutumaton lomarakennuspaikka on siirretty saman maanomistajan Päijänteen ranta-alueelle Natura-alueen luontoarvojen huomioimiseen perustuen. Lisäksi lilijärven Natura-alueelta UPM Kymmene Oyj:n omistamilta kiinteistöiltä on siirretty kahden rantarakennuspaikan rakennusoikeus Kolmaslammelle Natura-alueen luontoarvojen turvaamiseksi. Kaavamuuksella on jätetty osoittamatta viisi rakennuspaikkaa kaavan suunnittelu- ja mitoituserusteen mukaista UPM Kymmene Oyj:n omistaman kiinteistön rakennusoikeutta, koska Keski-Suomen ELY- keskus ei pitänyt kyseisten rakennuspaikkojen osoittamista Natura-alueen vesistöjen ranta-alueelle mahdollisena luontoarvo- ja vaarantamatta. Rakennuspaikkojen osoittaminen olisi vaatinut uuden luontoselvityksen laatimisen ja luonnonsuojelulain mukaisen vaikutusarvioinnin (Natura). Myös voimassa olevaa rantaosayleiskaavaa laadittaessa sovittu periaate lilijärven Natura-alueen rakennusoikeuksien osoittamisesta vanhassa kaavassa korvattavina rakennuspaikkoina lilijärven itärannan suojelu-alueelle ja suojelun yhteydessä jo toteutunut rakennusoikeuksien korvaaminen vaikutti ratkai-

suun jättää kaavamuutokseen perustuvat uudet rakennuspaikat osoittamatta siltä osin, kun niitä ei ollut mahdollista siirtää Natura-alueen ulkopuolelle. Arvioidaan, että vanhassa rantaosayleiskaavassa Kalliolammelle osoitetun vielä toteutumattoman lomarakennuspaikan siirto Päijänteen ranta-alueelle sekä kahden rakennuspaikan rakennusoikeuden siirtäminen Kolmaslammelle edistää Natura-alueen luontoarvojen säilymistä.

Ilijärven Natura-alueeseen (FI0900083) kuuluva yksityisessä omistuksessa oleva suuremman Honkalammin ranta-alue (Tila Vanhatalo 850-404-1-222) on osoitettu **MY-1-** alueeksi (maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja). MY-1- alueelle on kaavamuutoksessa esitetty lukuarvona alueen yleiskaavan suunnittelu- ja mitoitusperusteen mukainen ranta-rakennusoikeus (1,14 rakennuspaikkaa), jota ei ollut Natura-alueen luontoarvojen perusteella mahdollista osoittaa tällä kaavamuutoksella toteuttamiskelpoisena rakennuspaikkana Honkalammin rannalle. Keski-Suomen ELY- keskus ei pitänyt yhden uuden lomarakennuspaikan osoittamista suuremman Honkalammen ranta-alueelle mahdollisena Natura-alueen luontoarvoja vaarantamatta. Rakennuspaikan osoittaminen olisi vaatinut uuden luontoselvityksen laatimisen ja luonnonsuojelulain mukaisen vaikutusarvioinnin (Natura). Tilalle Vanhatalo 850-404-1-222 kuuluvaa Honkalammen ranta-alueen rakennusoikeutta ei ole myöskään ollut mahdollista tällä rantaosayleiskaavan muutoksella siirtää Vanhatalon tilan 850-404-1-222 Päijänteen ranta-alueelle, joka on toisen rantaosayleiskaavan (läntinen, osa-alue 1) alueella. Keski-Suomen ELY- keskukselle ei myöskään sopinut rakennusoikeuden osoittaminen kaavamuutoksessa valtion toimesta korvattavana rakennuspaikkana. Kaavamuutoksen suunnittelu- ja mitoitusperusteen mukaista yksityisen maanomistajan ranta-alueen rakennusoikeutta ei kuitenkaan ole yhdenvertaisen kohtelun lähtökohdista perusteltua jättää huomioimatta kaavamuutoksessa ja tästä syystä Vanhatalon tilan 850-404-1-222 Honkalammen rakennusoikeus on osoitettu rakennusoikeusarvona MY-1- alueelle. MY-1- alueen kaavamerkintä tuo esille tilalle 850-404-1-222 kuuluvan Honkalammen ranta-alueen rantarakennusoikeuden, mutta ei mahdollista rantaosayleiskaavan muutokseen perustuen rakennusoikeuden hyödyntämistä Honkalammen ranta-alueella. Honkalammen MY-1- alueelle esitettyä rakennusoikeutta voidaan hyödyntää jatkossa esim. rakennusoikeuden siirtona samaan tilaan 850-404-1-222 kuuluvalla Päijänteen rannanosalle. Rantaosayleiskaavan muutos huomioi ja turvaa Ilijärven Natura-alueen (FI0900083) luontoarvot myös MY-1- alueen osalta sekä huomioi mahdollisuuksien mukaan myös maanomistajien yhdenvertaisen kohtelun Natura-alueen vesistöjen ranta-alueiden rakennusoikeuksia koskien.

Rantaosayleiskaavamuutoksen mukaisen maankäytön toteutuminen ei todennäköisesti merkittävästi heikennä Natura 2000 -verkostoon kuuluvan Ilijärven alueen niitä arvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty Natura 2000- verkostoon. Luonnonsuojelulain 35 §:n 1 momentin mukaista vaikutusten arviointia ei siten ole tarpeen laatia.

EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) eliölajien alueet ja luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeät alueet (luo)

Suojelu- ja Natura-alueisiin kuulumattomat kaavan luontoselvityksessä arvokkaiksi luokiteltujen arvoluokkien (V, M-, M, M+, P, P+) luontotyypin alueet sekä vesi- ja metsälain suojaamat luontoselvityksen arvoluokan (P-) pienvedet on osoitettu kaavamuutoksessa luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeinä alueina (**luo**). Rantaosayleiskaavan muutokseen perustuen ei ole osoitettu uusia rakennuspaikkoja em. luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeille alueille.

Kaavamuutoksen luontoselvityksessä paikallisesti arvokkaaksi (P) esitetyn Ilmolahden luontokohteen eteläosaan sijoittuvaa kahta voimassa olevaan rantaosayleiskaavaan perustuvaa asuinrakennuspaikkaa (AO) ei ole mahdollista siirtää luontoalueen ulkopuolelle. Luontorajaus käsittää kiinteistön 850-401-4-64 koko ranta-alueen eikä kyseisen kiinteistön omistajalla ole kaava-alueella muita ranta-alueita omistuksessaan. Kaavamuutoksella on täsmennetty näiden voimassa olevaan rantaosayleiskaavaan perustuvien asuinrakennuspaikkojen aluevarausta rajamaalla rakennuspaikkojen aluetta enemmän takamaastoon luontokohteen ulkopuolelle ja kaivantamalla rakentamisaluetta rakentamiseen huonosti sopivasta pohjois- / itäreunasta. Näin muutettuna AO- alue sijoittuu noin 60 m etäisyydelle luontokohteeseen sisältyvästä viitasammakkoalueesta ja AO- alue varaa kokonaisuutena mahdollisimman vähän luontokohteen aluetta rakentamisalueeksi.

Kaavamuutoksella Rappukallion eteläpuolisen rannanosan luo- alueelle kiinteistölle 850-404-1-242 sijoittuvat uudet lomarakennuspaikat perustuvat voimassa olevaan rantaosayleiskaavaan. Kiinteistön 850-404-1-242 Päijänteen ranta-alueen rakennusoikeutta on jo voimassa olevassa rantaosayleiskaavassa siirretty saman tilan Haukkalammin ranta-alueelle ja kyseiset kolme rakennuspaikkaa on katsottu olevan mahdollista toteuttaa tilan Päijänteen ranta-alueelle. Emäti-

lakokokonaisuus huomioiden rakennusoikeutta ei ole kaavamuutoksella perusteltua enempää siirtää Haukkalammen ranta-alueelle, jonka kestokyky vastaanottaa rakennusoikeuden siirtoja on pienempänä vesistönä rajallinen. Lisäksi on huomioitava myös Haukkalammen ranta-alueen luonto- ja maisema-arvot. Kaavamuutoksella on Rappukallion eteläpuolista kolmen vielä rakentamattoman lomarakennuspaikan aluetta laajennettu takamaastoon siten, että rakennuspaikkojen päärakennukset voidaan toteuttaa arvokkaan rannanosan taakse. Lisäksi osalle rakentamisaluetta sijoittuva liito-orava-alue on huomioitu osoittamalla luontoselvityksessä esitetty liito-orava-alue s-1a- viivamerkinnällä. s-1a- aluetta koskien määrätään, että s-1a- alueella sijaitsevan loma-asuntoalueen (RA) rakennuspaikan toteuttamisen yhteydessä on otettava huomioon liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen ja niitä suojaavan puuston sekä liito-oravan liikumisen kannalta riittävän puuston säilyminen. Lisäksi alueidenkäyttölain 43 §:n 2.mom:n perusteella määrätään, että s-1a- alueella sijaitsevalla loma-asuntoalueen (RA) rakennuspaikalla ei saa suorittaa maisemaa muuttavaa maanrakennustyötä, puiden kaatamista tai muuta näihin verrattavaa toimenpidettä ilman rakentamislain (751/2023) 53 §:n mukaista maisematyö lupaa.

Kaavan luontoselvityksessä inventoidut EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) eliölajien (liito-orava, viitasammakko, täplälampikorento, sirolampikorento ja lummelampikorento) elinympäristöt on esitetty kaavakartalla ja kaavamääräyksessä tuodaan esille, että lajien lisääntymis- ja levähdyspaikat ovat luonnonsuojelulain (9/2023) (78§) nojalla suojeltuja. EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) eliölajien elinympäristöt on pystytty huomioimaan rantaosayleiskaavan muutokseen perustuvien uusien rakennuspaikkojen sijoittelussa varsin hyvin. Uudet rakennuspaikat on mahdollisuuksien mukaan sijoitettu EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) eliölajien elinympäristöjen ulkopuolelle. Mikäli rakennuspaikkoja ei ole kiinteistö- ja maanomistusolosuhteiden vuoksi mahdollista siirtää kokonaan arvokkaiden elinympäristöjen ulkopuolelle, niin rakennuspaikat on pyritty sijoittamaan arvokkaat elinympäristöt mahdollisimman hyvin huomioiden. Lisäksi kaavamuutokseen perustuvien uusien rakennuspaikkojen rakentamisalueet on rajattu siten, että ne eivät ulotu rantaan saakka viitasammakon elinympäristöihin kuuluvilla rannanosilla.

Arvioidaan, että rantaosayleiskaavan muutoksella edistetään alueen arvokkaiden luontotyyppien, EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) eliölajien elinympäristöjen ja luonnonympäristöiden erityispiirteiden säilymistä.

Linnustoalueet

Rantaosayleiskaavan muutoksella ei muuteta kaavan luontoselvityksessä esille tuotujen linnuston kannalta arvokkaiden alueiden tai niiden lähiympäristöjen kaavaratkaisua merkittävästi. Päijänteen Piililänlahden linnustoalue rajautuu olemassa oleviin rakentuneisiin lomarakennuspaikoihin ja koko Piililänlahden ranta-alue on jo rakentunutta loma-asuntoaluetta. Kaavamuutoksella osoitetut Piililänlahden linnustoaluetta lähimmät kaksi uutta lomarakennuspaikkaa sijoittuvat niemekkeen taakse Mustalahden ranta-alueelle siten, ettei uusien rakennuspaikkojen toteutuminen vaikuta merkittävästi Piililänlahden linnustoalueeseen. Myös Päijänteen Rupanluodon linnustoalue rajautuu jo tehokkaasti rakentuneeseen ranta-alueeseen. Rupanluodon linnustoalueen läheiselle ranta-alueelle on osoitettu yksi voimassa olevaan rantaosayleiskaavaan perustuva vielä toteutumaton lomarakennuspaikka, jota ei ole mahdollista siirtää toisaalle. Kaavamuutokseen perustuen ei ole osoitettu Rupanluodon linnustoalueen läheisille rannanosille uusia rakennuspaikkoja tai muuta merkittävästi nykytilannetta muuttavaa maankäyttöä.

Arvioidaan, että kaavamuutoksella ei ole merkittävää vaikutusta linnustoalueiden kannalta.

Maisemallisesti arvokkaat alueet ja rantamaisema

Kaavan muutosalueella ei ole valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaiksi luokiteltuja maisema-alueita.

Kaavamuutosta varten laaditussa maisemaselvityksessä rajatut maisemallisesti herkäät selvityksen luokan 1 ranta-alueet on osoitettu kaavamuutoksessa maisemallisesti arvokkaina alueina viivarasterimerkinnällä (**ma**). ma- merkinnällä on osoitettu paikallisesti arvokkaat luonnonmaisema-alueet. Kaavan maisemaselvitykseen perustuvia ma- kaavamerkintöjä ei ole osoitettu kaavassa osoitetuilla luonnonsuojelualueilla (SL).

Rantaosayleiskaavan muutoksella ei ole muutettu merkittävästi kaavamuutosta varten laaditussa maisemaselvityksessä esitettyjen maisemallisesti herkkien ranta-alueiden nykytilanteen tai vanhan rantaosayleiskaavan mukaista maankäyttöä. Maisemallisesti herkäät ranta-alueet säilyvät edelleen pääosin nykytilanteen mukaisesti suojelualueina sekä maa- ja metsätalousalueina. Suunnittelumääräys ohjaa ma- merkinnällä osoitettujen paikallisesti arvokkaiden luonnonmaisema-alueiden rantametsien käsittelyä.

Rantaosayleiskaavan muutoksella on nostettu vanhojen lomarakennuspaikkojen rakennuspaikkakohtainen enimmäisrakennusoikeuden määrää 150 k-m²:stä 350 k-m²:iin ja osoitettu uusien lomarakennuspaikkojen enimmäisrakennusoikeudeksi 350 k-m²/rakennuspaikka. Vastaavaa lomarakentamisalueiden rakennuspaikkakohtaista enimmäisrakennusoikeutta on käytetty aiemmin laadituissa Toivakan kunnan rantaosayleiskaavojen muutoksissa mm. tähän kaavamutosalueeseen rajautuvassa läntisen alueen osa-alueen 1 rantaosayleiskaavan muutoksessa. Kaavamutoksella ei muuteta vanhojen asuinrakennuspaikkojen rakennuspaikkakohtaisen enimmäisrakennusoikeuden määrää. Vanhan rantaosayleiskaavan mukainen lomarakentaminen on jo pääosin toteutettu ja rantaosayleiskaavan mukaiset lomarakennuspaikat ovat jo muodostuneet omiksi kiinteistöiksi. Vanhat lomarakennuspaikat on osoitettu rantaosayleiskaavan muutoksessa pääosin muodostuneiden kiinteistöjen kokoisina rakentamisalueina. Rantaosayleiskaavan muutos ohjaa loma-asuntoalueiden rakennuspaikkakohtaiseksi enimmäisrakennusoikeudeksi 350 k-m² ainoastaan pinta-alaltaan yli 4375 m² lomarakennuspaikoille. Noin puolet kaavan muutosalueen vanhoista jo muodostuneista lomarakennuspaikoista ovat tätä pienempiä. Kaavamääräys (tehokkuusluku e=0,08) leikkaa rakennusoikeuden enimmäismäärää tehokkaasti pienillä lomarakennuspaikoilla. Esim. 2000 m²:n kokoisen lomarakennuspaikan rakennusoikeus on enintään 160 k-m² ja 3000 m²:n kokoisen lomarakennuspaikan rakennusoikeus on enintään 240 k-m². Rantaosayleiskaavan muutokseen perustuva lomarakennuspaikkojen enimmäisrakennusoikeuden nostaminen ei siten kohdistu täysimääräisesti kaikkiin vanhaan rantaosayleiskaavaan perustuviin vanhoihin lomarakennuspaikkoihin.

Vanhan rantaosayleiskaavan mukaisten lomarakennuspaikkojen rakennuspaikkakohtaisen rakennusoikeuden enimmäismäärän nostamisella ei ole vaikutusta rakentamisalueiden vesistön rantaviivaa varaavaan vaikutukseen tai rakentamisesta vapaiden rantojen määrään. Enimmäisrakennusoikeuden nostaminen ei myöskään vaikuta luontoarvojen säilymiseen. Kaava sallii rakennuspaikkakohtaisesta enimmäiskerrosalasta riippumatta yhden loma-asunnon sekä sauna- ja talousrakennusten rakentamisen ja rakentaminen tapahtuu rakennuspaikkakohtaisesta enimmäiskerrosalasta riippumatta samoilla rannanosilla, jotka ovat tämän kaava-alueen osalta jo pääosin rakentuneita. Vanhojen lomarakennuspaikkojen rakentaminen ohjautuu enimmäiskerrosalasta riippumatta erillistä rantasaunaa lukuun ottamatta vähintään 25 m etäisyydelle keskivedenkorkeuden määrittämästä rantaviivasta. Lisäksi rantaosayleiskaavan muutoksella ohjataan rakennuspaikkojen rakentamisen sijoittamista siten, että rakennusten sijoittamisessa on kiinnitettävä erityistä huomiota riittävän suojapuuston jäämiseen rakennusten ja rantaviivan väliin. Rakennuspaikat tulee säilyttää mahdollisimman luonnonmukaisina, voimakasta maanmuokkaamista esim. pengertämistä on vältettävä. Rakennusten julkisivu- ja katemateriaalien tulee olla väritykseltään maisemaan sopivia, kirkkaita tai heijastavia pintoja on vältettävä.

Arvioidaan, että rantaosayleiskaavan muutoksen rakentamisen ohjaus huomioiden kaavamutoksella osoitettu vanhojen lomarakennuspaikkojen rakennuspaikkakohtaisen enimmäisrakennusoikeuden nostaminen ei vaikuta merkittävästi ranta-alueiden luontoarvoihin ja vanhojen lomarakennuspaikkojen mahdollinen lisärakentaminen sopeutuu rantamaisemaan.

Kaavaa varten laadittuun maisemaselvitykseen perustuva ranta-alueiden uusien rakennuspaikkojen sijoittelu sekä rantaosayleiskaavan rakentamisen ohjausta koskevat suunnittelumääräykset huomioiden arvioidaan, että kaavalla osoitetut ranta-alueiden uudet rakennuspaikat tulevat toteutuessaan sopeutumaan rantamaisemaan eikä niiden toteutuminen vaikuta merkittävästi ranta-alueiden maisema-arvoihin.

10.1.2 Arkeologia

Kaavan alueella ei sijaitse kiinteitä muinaisjäännöksiä. Alueelta tiedossa olevia Haukanmaan ruuhan löytöpaikkaa ja Ristiselän Mämmisaaren hylkyä (muu kohde) ei ole osoitettu kaavakartalla. Kohteet sijaitsevat vesialueilla eikä kaavamutoksella muuteta vesialueiden tai niiden välittömän lähiympäristön mannerrantojen maankäyttöä nykytilanteen tai voimassa olevan rantaosayleiskaavan mukaisesta. Arvioidaan, että rantaosayleiskaavan muutoksella ei ole vaikutusta arkeologiseen kulttuuriperintöön.

10.1.3 Rakennetun ympäristön arvot

Suunnittelualueelle ei sijoitu valtakunnallisesti arvokkaita rakennettuja kulttuuriympäristöjä (RKY 2009).

Suunnittelualueella sijaitsee maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö Uusikartano (maatilan talouskeskus). Lisäksi suunnittelualueen Päijänteen vesistönosa kuuluu Päijänteen maakunnallisesti merkittävään kulttuuriympäristöön, joka on ylimaakunnallinen kulttuuriympäristökohde.

Rakennetun ympäristön arvot on selvitetty yksityiskohtaisesti kaavaa varten laaditussa rakennusinventoinnissa.

Kaavamuutoksessa on osoitettu vanhan rantaosayleiskaavan mukaisesti /s- kaavamerkintä Uusikartanon AM- alueelle (Pieni Ilmojärvi), Haksilan AM- alueelle (Piililänlampi) ja Aittoniemen RA- alueelle (Päijänne). Nämä kaavan rakennusselvityksen historiallisesti, rakennushistoriallisesti ja/tai maisemallisesti arvokkaat s- luokan kohteet on osoitettu kaavamuutoksessa myös arvokkaan rakennuksen ja/tai pihapiirin kohdemerkinnällä. Lisäksi paikallisesti rakennushistoriallisesti arvokas Rappulan päärakennus ja sen välitön pihapiiri on osoitettu kaavamuutoksessa arvokkaan rakennuksen ja/tai pihapiirin kohdemerkinnällä.

Rantaosayleiskaavan muutoksella määrätään /s- alueita koskien, että rakennuskanta tai muu ympäristö sisältää erityisiä kulttuurihistoriallisia arvoja, jotka tulee säilyttää. Rakennusperinnön huomattavista laajennus- ja muutossuunnitelmista tulee pyytää museoviranomaisen lausunto ennen toimenpide- ja rakennuslupien hyväksymistä.

Päijänteen maakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön (ylimaakunnallinen kulttuuriympäristökohde) arvot on huomioitu kaavamuutoksessa niiltä osin, kuin arvoperusteet kohdentuvat tämän rantaosayleiskaavan muutoksen Päijänteen ranta-alueelle. Tämän kaavamuutoksen alueella ei ole merkkejä Päijänteen seudun varhaisimmista muinaisista liikkujista. Alueella ei ole kivikautisia asuinpaikkoja tai kalliomaalauksia eikä muitakaan kiinteitä muinaisjäännöksiä. Alueella ei myöskään ole keskiajalta peräisin olevaa asutusta eikä kyläkunnittain muodostunutta nykyaikasta. Rantaosayleiskaavan Päijänteen muutosalueeseen kuuluu vain yksi saari (Mämmisaari) sekä muutamia luotoja. Mämmisaari ja vesialueen luodot ovat saattaneet olla ja ovat mahdollisesti edelleen kalastajien käytössä. Mämmisaarella ei kuitenkaan ole ollut vakituista asutusta eikä saarta ole käytetty laiduntamiseen. Mämmisaari kuuluu nykyisin Jyväskylän kaupungin Mämminiemen ulkoilu-, veneily- ja virkistysalueeseen. Tällä kaavan muutosalueella ei ole Päijänteen maakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön saarialueita koskevia arvoja.

Päijänteen etelä-pohjoissuuntainen vesiliikenneväylä kulkee osittain rantaosayleiskaavan muutokseen kuuluvalla vesialueella ja osittain naapurikuntien alueella. Tätä rantaosayleiskaavan muutosta varten ei ole erikseen selvitetty Päijänteen sisävesiväylään liittyviä merimerkkejä. Kaavamuutosta laadittaessa on ollut käytettävissä Väyläviraston Sisävesiväylien rakennusperintö – selvitys (Väyläviraston julkaisu 24/2021). Kaavaprosessin aikana ei ole tullut esille tietoa kaavan muutosalueella sijaitsevista historiallisista merimerkeistä eikä kaavan muutosalueella sijaitse kiinteinä muinaisjäännöksinä suojeltuja kummeleita tai muita Päijänteen sisävesiväylään liittyviä rakennusperintökohteita.

Metsätalouden merkittävä rooli Päijänteen maakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön arvoperusteena on huomioitu rantaosayleiskaavan muutoksen kaavaratkaisussa. Maa- ja metsätalous on ranta-alueiden merkittävin maankäyttömuoto edelleen kaavamuutoksen toteutuessa. Rantaosayleiskaavan muutos ohjaa metsätaloutta huomioimaan mm. ranta-alueisiin liittyvät luontoarvot ja maisema-arvot. Kaavamuutos on kuitenkin pyritty laatimaan siten, ettei kaavamuutos tarpeettomasti rajoita metsätalouselinkeinon harjoittamismahdollisuuksia.

Lääkintäneuvos Artturi Nyssösen rakennuttama huvila edustaa Päijänteen maakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön arvoperusteena esitettyä vanhempaa huvilarakentamista tämän rantaosayleiskaavan muutoksen alueella. Aittoniemen RA- alueella sijaitseva huvila on huomioitu kaavamuutoksessa /s- merkinnällä sekä arvokkaan rakennuksen ja/tai pihapiirin kohdemerkinnällä.

Rantaosayleiskaavan muutoksella on osoitettu Päijänteen maakunnallisesti merkittävään kulttuuriympäristöön kuuluville ranta-alueille pääasiassa tavanomaisia loma- ja asuinrakennuspaikkoja sekä maatilan talouskeskusten alueita. Päijänteen ranta-alueille on osoitettu kaavamuutokseen perustuen 12 uutta tavanomaista lomarakennuspaikkaa ja yksi uusi asuinrakennuspaikka. Uudet rakennuspaikat on osoitettu luonto- ja maisema-arvot huomioiden pääasiassa olevien vanhojen rakentamisalueiden yhteyteen. Ranta-alueet säilyvät edelleen pääosin maa- ja metsätalousalueina.

Arvioidaan, että kaavamuutoksella osoitetut uudet rakentamisalueet sekä kaavamuutoksen mahdollistama vanhojen lomarakennuspaikkojen rakennuspaikkakohtainen lisärakennusoikeus

sopeutuvat kaavamääräyksien mukaisesti toteutettuina olevaan rakennettuun ympäristöön ja Päijänteen maakunnallisesti merkittävään kulttuuriympäristöön. Arvioidaan, että rantaosayleiskaavan muutoksella osaltaan edistetään rakennetun ympäristön arvojen tiedostamista ja säilymistä.

10.2 Yhdyskuntarakenne

Ranta-alueiden yhdyskuntarakenne

Rantaosayleiskaavan muutoksella on huomioitu ranta-alueiden nykyinen yhdyskuntarakenne ja uudet rakennuspaikat on sijoitettu pääosin yhtenäisesti jo rakentuneiden tai vanhaan kaavan perustuvien vielä rakentamattomien rakennuspaikkojen yhteyteen. Alueelle on jo rakentunut kattava tiestö ja sähköverkosto. Pääosa uusista rakennuspaikoista on toteutettavissa ilman merkittävää uuden tien rakentamistarvetta.

Kaavamuutoksen yhteydessä on huomioitu myös riittävien yhtenäisten rakentamisesta vapaiden rantojen säilyminen. Pääosa ranta-alueista säilyy edelleen nykyisen maankäytön mukaisesti maa- ja metsätalousalueina (M, MY, MY-1) ja nämä ranta-alueet ovat edelleen käytettävissä jokaisenoikeudella tapahtuvaan liikkumiseen. Arvioidaan, että eri vesistöillä säilyy edelleen riittävästi yhtenäisiä rakentamisesta vapaita rantoja. Merkittävät rakentamisesta vapaina säilyvät yhtenäiset rannanosat on esitetty liitekartalla 5.

Rantaosayleiskaavan muutoksella on edistetty kaavan tavoitteen mukaisesti uusien asuinrakennuspaikkojen muodostumista vakituiseen asumiseen edullisille rannanosille perustuen osaltaan kaavamuutoksen yhteydessä laadittuun vakituisen asumisen edullisuusvyöhyketarkasteluun. Uudet asuinrakennuspaikat sijoittuvat Päijänteen ja Piirilänlammen ranta-alueille. Näiden vesistöjen ranta-alueille on myös ennestään muodostunut vakituista asutusta. Kaavamuutoksessa on myös huomioitu kunnan jo myöntämät loma-asuntojen käyttötarkoituksen muutokset asuinrakennuspaikoiksi. Lisäksi kaavamuutokseen perustuen on muutettu muutamia vanhan kaavan mukaisia lomarakennuspaikkoja erillispientalojen rakennuspaikoiksi maanomistajien esityksen perusteella vakituiseen asumiseen edullisilla Päijänteen rannoilla.

Kaava-alueen peruspalvelut löytyvät Toivakan kirkonkylältä. Toivakan kirkonkylän palvelut ovat hyvin saavutettavissa uusilta asuinrakennuspaikoilta.

10.3 Maanomistajien tasapuolinen kohtelu

Rantaosayleiskaavan muutos on pyritty laatimaan yksityisten maanomistajien kiinteistöjen osalta noudattaen mahdollisimman yhdenmukaisesti Toivakan kunnan hyväksymiä kaavan suunnittelu- ja mitoitusperusteita. Kaavan suunnittelu- ja mitoitusperusteiden yhtenä tarkoituksena on turvata eri maaomistajien ja eri emätilojen tasapuolinen kohtelu ominaisuuksiltaan samankaltaisissa olosuhteissa.

Lilijärven Natura-alueeseen (FI0900083) kuuluvan yksityisessä omistuksessa olevan suuremman Honkalammen ranta-alueen (Tila Vanhatalo 850-404-1-222) osalta kaavan suunnittelu- ja mitoitusperusteista on kuitenkin jouduttu poikkeamaan eikä Honkalammen ranta-alueelle ole ollut mahdollista osoittaa tilalle kaavamuutoksen suunnittelu- ja mitoitusperusteiden perusteella kuuluvaa yhtä rakennuspaikkaa, koska Keski-Suomen ELY- keskus ei pitänyt uuden rakennuspaikan osoittamista Natura-alueen vesistöjen ranta-alueelle mahdollisena luontoarvoja vaarantamatta. Honkalammen ranta-alue on osoitettu kaavamuutoksessa MY-1- alueeksi. MY-1- alueelle on kaavamuutoksessa esitetty lukuarvona alueen yleiskaavan suunnittelu- ja mitoitusperusteiden mukainen rantarakennusoikeus (1,14 rakennuspaikkaa). Näin pyrittiin mahdollisuuksien mukaan huomioimaan maanomistajien tasapuolinen kohtelu myös tilan Vanhatalo 850-404-1-222 Honkalammen ranta-alueen rakennusoikeuden osalta ja pyrittiin edistämään mahdollisuutta, että Honkalammen MY-1- alueelle esitettyä rakennusoikeutta voidaan hyödyntää jatkossa esim. rakennusoikeuden siirtäminen samaan tilaan 850-404-1-222 kuuluvalla Päijänteen rannanosalle.

Myös Lilijärven Natura-alueella UPM Kymmene Oyj:n omistamien kiinteistöjen osalta kaavan suunnittelu- ja mitoitusperusteista on jouduttu poikkeamaan, koska Keski-Suomen ELY- keskus ei pitänyt uusien rakennuspaikkojen osoittamista Natura-alueen vesistöjen ranta-alueelle mahdollisena luontoarvoja vaarantamatta. Uusien rakennuspaikkojen osoittamismahdollisuuksien selvittäminen olisi vaatinut uuden luontoselvityksen laatimista ja luonnonsuojelulain mukaisen

vaikutusten arvioinnin (Natura). Myös voimassa olevaa rantaosayleiskaavaa laadittaessa sovitun periaate lilijärven Natura-alueen rakennusoikeuksien osoittamisesta vanhassa kaavassa korvattavina rakennuspaikkoina lilijärven itärannan suojelualueelle ja jo suojelun yhteydessä toteutunut rakennusoikeuksien korvaaminen vaikutti siihen, että tällä kaavamuutoksella ei katsottu olevan perusteltua osoittaa UPM Kymmene Oyj:n omistamille lilijärven Natura-alueella sijaitseville kiinteistöille kaavamuutoksen suunnittelu- ja mitoitusperusteen mukaisia uusia rakennuspaikkoja. Kaavamuutoksella jätettiin osoittamatta viiden rakennuspaikan rakennusoikeus.

10.4 Sosiaaliset vaikutukset

Rantayleiskaavan muutoksen sosiaaliset vaikutukset kohdistuvat lähinnä alueen yleiseen elinvoimaisuuden vilkastumiseen loma-asukkaiden ja uusien vakituisten asukkaiden lisääntymisen myötä.

Kaavan myötä toivottava ranta-alueiden vakituisten ja vapaa-ajan asukkaiden määrän lisääntyminen saattaa parantaa myös alueella ja Toivakan kunnassa toimivien pienten yritysten ja elinkeinonharjoittajien toimintaedellytyksiä ja synnyttää parhaimmillaan myös uutta elinkeinotoimintaa.

Alueen vanhat asukkaat saattavat kokea ranta-alueiden uudet rakennuspaikat vaikutuksiltaan myös haitallisina, koska kaava toteutuessaan saattaa muuttaa oman rakennuspaikan lähiympäristöä. Ranta-alueiden uusien rakennuspaikkojen sijoittelua ohjaa alueidenkäyttölain asettama kaavan sisältövaatimus, minkä mukaan ranta-alueilla tulee huomioida myös riittävien rakentamisesta vapaiden rantojen säilyminen. Tämän vuoksi uudet kaavamuutokseen perustuvat rakennuspaikat on sijoitettu lähtökohtaisesti vanhojen jo rakentuneiden rakennuspaikkojen tai vanhan rantaosayleiskaavan rakentamisalueiden yhteyteen, jolloin uudet rakennuspaikat vauraavat mahdollisimman vähän vapaata rantaa rakentamiskäyttöön. Myös luontoarvojen turvaamiseksi tehdyt rakennusoikeuden siirrot sellaisille rannanosille, joilla ei ole rakentamisessa huomioitavia luontoarvoja ovat johtaneet yksittäistapauksissa uusien rakennuspaikkojen sijoittamiseen jo rakentuneille rannanosille vanhojen rakennuspaikkojen läheisyyteen. Ranta-alueiden uudet rakentamisalueet on kuitenkin pyritty rajaamaan siten, että vanhoille rakennuspaikoille ei aiheudu kohtuutonta häiriötä uusien rakennuspaikkojen toteutuessa.

11. OSALLISPALAUTTEEN HUOMIOIMINEN KAAVAMUUTOKSEN VALMISTELUSSA

11.1 Valmisteluvaiheen viranomaislausunnot

Keski-Suomen ELY- keskuksen lausunto

- lilijärven Natura-alueen lilijärven ranta-alueelle kaavaluonnoksessa osoitetut kaksi uutta lomarakennuspaikkaa poistettiin.
- Räimälammen itärannalle kaavaluonnoksessa osoitetut Natura-alueelta siirretyt kolme uutta lomarakennuspaikkaa poistettiin.
- Kaavaehdotuksen valmisteluvaiheessa selvitettiin mahdollisuudet siirtää luonnonalueiden kannalta epäedullisesti sijoittuvat vanhaan kaavaan perustuvat vielä rakentumattomat rakennuspaikat saman maanomistajan muille ranta-alueille.
- Kaavakartan direktiivialueiden rajauksiin lisättiin s-1- merkinnät (liito-orava), s-2- merkinnät (viitasammakko) ja s-3- merkinnät (sudenkorennot).
- Kaavakartan luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeiden alueiden rajauksiin lisättiin luonnonmerkinnät.
- Kaavakartan paikallisesti arvokkaiden luonnonmaisemien rasterimerkintään lisättiin maanmerkinnät.
- Selostuksen liitekartan 3 liito-oravan pesäpuun merkinnän havainnollisuutta parannettiin.
- Iso Ilmojärven etelärannan kaavan itäisintä rakennuspaikkaa siirrettiin hieman lännemmäksi kahden viitasammakkoalueen väliin (maanomistajalla sama siirtoesitys).
- Vääräjärven uutta saunan rakennuspaikkaa siirrettiin hieman kauemmaksi sudenkorennon lisääntymispaikasta.
- Rappukallion eteläpuolisen kolmen vielä rakentumattoman lomarakennuspaikan aluetta laajennettiin takamaastoon siten, että rakennuspaikkojen päärakennukset voidaan toteuttaa arvokkaan rannanosan taakse. Lisäksi osalle rakentamisaluetta sijoittuva liito-orava-alue huomioitiin osoittamalla luontoselvityksessä esitetty liito-orava-alue s-1a- viivamerkinnällä, jota on käytetty vastaavan kaltaisissa olosuhteissa Toivakan Itäisen alueen rantaosayleiskaavan muutoksen osa-alueella 2. s-1a- aluetta koskien määrätään, että s-1a- alueella sijaitsevan loma-

asuntoalueen (RA) rakennuspaikan toteuttamisen yhteydessä on otettava huomioon liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen ja niitä suojaavan puuston sekä liito-oravan liikkumisen kannalta riittävän puuston säilyminen. Lisäksi määrätään, että s-1a- alueella sijaitsevalla loma-asuntoalueen (RA) rakennuspaikalla ei saa suorittaa maisemaa muuttavaa maanrakennustyötä, puiden kaatamista tai muuta tähän verrattavaa toimenpidettä ilman MRL 128 §:n mukaista maisematyölupaa.

-Tieto 1.3.2022 voimaan tulleista valtakunnallisesti arvokkaista maisema-alueista lisättiin kaava-asiakirjoihin.

- ELY:n lausunnon ja kunnan selvityksen perusteella Päijänteen ranta-alueen kiinteistön 850-401-4-6 molemmat kaavamuutokseen perustuvat uudet lomarakennuspaikat osoitettiin maantien taakse tilan eteläosaan, missä on parhaiten tilaa maantien ja rannan välissä saunan rakentamiseen.

- Yleismääräyksiin lisättiin määräys: Maantien 16633 läheisyyteen rakennuslupaa haettaessa on selvitettävä mahdollinen meluntorjuntatarve (Valtioneuvoston päätös melutason ohjearvoista 993/1992). Rakennuspaikan maaperään maantien 16633 liikenteestä mahdollisesti aiheutuva tärinä tulee ottaa huomioon rakennusten sijoittelussa ja rakenteiden suunnittelussa. Melu- ja tärinäsuojaus tulee toteuttaa kiinteistön omistajan toimesta.

Metsähallituksen lausunto

- Metsähallituksen suojelutarkoituksessa hankkiman Päijänteen ranta-alueella sijaitsevan tilan Välimaa 850-401-4-66 alue osoitettiin kaavan muutosaluetta koskevilta osin luonnonsuojelualueeksi (SL).

- Metsähallituksen suojelutarkoituksessa hankkiman Ilijärven Natura-alueella sijaitsevan tilan Suoja-Vanhatalo 850-404-1-563 alue (Pohjoisempi Honkalampi-Vähä Ilijärviä) osoitettiin kokonaan luonnonsuojelualueeksi (SL).

- Tilan Rupanmäki 850-401-8-2 suojeluun varattu Ilijärven ranta-alue osoitettiin kokonaan kaavan muutosaluetta koskevilta osin luonnonsuojelualueeksi (SL). Suojeluun tarkoitetun tilan Rupanmäki 850-401-8-2 alue ulottuu myös Kataislampien alueelle.

Suomen Metsäkeskuksen lausunto

- Kaavan muutosluonnoksessa osoitettujen luonnonsuojelualueiden suojeluperuste tarkistettiin kaavaehdotuksen valmistelussa

- Kaava-asiakirjoissa käytetty nimi Metsäkeskus Keski-Suomi muutettiin muotoon Suomen Metsäkeskus

Kaavaluonnokseen ei tehty muutoksia Keski-Suomen liiton, Keski-Suomen museon, Väyläviraston ja Järvi-Suomen Energian lausuntojen perusteella.

11.2 Ehdotusvaiheen viranomaislausunnot

Keski-Suomen ELY- keskuksen lausunto ja ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelu

- Kaavaehdotuksessa isomman Honkalammin ranta-alueelle tilalle Vanhatalo 850-404-1-222 osoitettu uusi lomarakennuspaikka poistettiin ja tilan 850-404-1-222 Honkalammin ranta-alue osoitettiin maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi, jolla on erityisiä ympäristöarvoja (MY-1). MY- 1- alueelle (kaavakartalle) osoitettiin informatiivisesti tilalle kuuluva rantaosayleiskaavan suunnittelu- ja mitoituserusteen mukainen rantarakennusoikeus lukuarvona (1,14). Rakennusoikeutta ei ole mahdollista toteuttaa Honkalammin ranta-alueelle rantaosayleiskaavan perusteella.

- Viitasammakkoalueita s-2- koskeva määräys ”Ranta- ja vesialueella ei saa suorittaa EU:n luontodirektiivin liitteet IV (a) eliölajin (viitasammakko) lisääntymis- ja levähdyspaikkoja hävittäviä tai heikentäviä ruoppauksia.” poistettiin.

- Päijänteen ranta-alueelle Rappukallion luonnonsuojelualueen eteläpuolella sijaitsevalle tilalle 850-404-1-242 osoitetun loma-asuntoalueen (RA) ohjeellisia uusien rakennuspaikkojen kohde-merkintöjä täsmennettiin kaavateknisenä muutoksena siten, että merkinnät jäävät luon- alueen taakse.

- Rämälämmen alueelle kaavaehdotukseen virheellisesti jäänyt RA/3- kaavamerkintäteksti poistettiin kaavateknisenä korjauksen kaavakartalta.

Keski-Suomen maakuntamuseon lausunto ja ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelu

- Rappulan päärakennus ja sen välitön pihapiiri osoitettiin arvokkaan rakennuksen ja/tai pihapiirin kohdemerkinnällä.

- Kaavaselostukseen lisättiin tietoa kaavaa varten laaditusta rakennus selvityksestä (2017) sekä täydennettiin kaavan muutosalueelle sijoittuvien kohteiden kuvauksia. Kaavaselostukseen lisättiin myös tietoa ylimaakunnallisen Päijänteen kulttuuriympäristö -nimisen maakunnallisesti arvokkaan kulttuuriympäristöalueen arvoperusteista ja niiden esiintymisestä tämän rantaosayleiskaavan muutoksen alueella.

Kaavaehdotukseen ei tehty muutoksia Keski-Suomen liiton ilmoituksen ja Metsähallituksen lausunnon perusteella.

11.3 Valmisteluvaiheen mielipiteet

- Iso Ilmojärven ranta-alueen tilalle Hankala 850-401-6-0 kaavan muutosluonnoksessa osoitettu vielä toteutumaton vanhan rantaosayleiskaavan mukainen lomarakennuspaikka siirrettiin Iso Ilmojärven ranta-alueella hieman etelämmäksi rakentamiseen sopivammalle rannanosalle. Lisäksi kaava-alueen rajausta täsmennettiin teknisluonteisesti vastaamaan Toivakan ja Jyväskylän nykyistä kiinteistörekisterikartan mukaista rajaa Iso Ilmojärven ranta-alueella.
- Iso Ilmojärven ranta-alueen tilalle Kotiniemi 850-401-5-5 kaavaluonnoksessa osoitettu vanha lomarakennuspaikka muutettiin erillispientalon rakennuspaikaksi (AO).
- Päijänteen ranta-alueen tilalle Koivuranta II 850-401-4-49 kaavan muutosluonnoksessa osoitettu uusi lomarakennuspaikka siirrettiin rakentamiseen paremmin soveltuvalla rannanosalla tilan pohjoisosaan.
- Päijänteen ranta-alueen tilalle Pätkälä 850-401-4-40 osoitettiin yksi vanha asuinrakennuspaikka (AO) nykyisen päärakennuksen ja saunan muodostamalle alueelle ja tilan pohjoisosaan osoitettiin voimassa olevan rantaosayleiskaavan mukainen uusi asuinrakennuspaikka (AO). Kaavaluonnoksessa tilan alueella oli tulkittu olevan virheellisesti kaksi vanhaa asuinrakennuspaikkaa.
- Päijänteen ranta-alueen tilalle Kivitasku 850-401-4-53 kaavaluonnoksessa osoitettu vanha lomarakennuspaikka muutettiin erillispientalon rakennuspaikaksi (AO).
- Päijänteen ranta-alueen tilalle Suviranta 850-401-3-84 kaavaluonnoksessa osoitettu vanha lomarakennuspaikka muutettiin erillispientalon rakennuspaikaksi (AO).
- Päijänteen ranta-alueen tilalle Kotaniemi 850-401-3-62 kaavaluonnoksessa osoitettu vanha lomarakennuspaikka muutettiin erillispientalon rakennuspaikaksi (AO) ja rakennuspaikan aluetta hieman laajennettiin.
- Rantaosayleiskaavan muutosluonnoksessa Ilijärven Natura-alueelle Kalliolammelle tilalle Iilimetsä 850-404-1-510 osoitettu uusi lomarakennuspaikka siirrettiin Päijänteen ranta-alueella sijaitsevalle tilalle Eerolanranta 850-404-1-577.
- Piililänlammen ranta-alueen tilojen Pökkölä 850-401-1-106 ja Metsä-Pökkölä 850-401-1-121 AM- aluevarausta laajennettiin siten, että talouskeskuksen saunan voi rakentaa kaavassa osoitetulle maatilan talouskeskuksen alueelle.
- Uusikorkean yhteismetsän 850-874-1-1 alueelle (nimettömät kuivuneet lammet) kaavaluonnoksessa osoitettu luonnonsuojelualue muutettiin todellisen maankäytön mukaisesti maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M). Myös aiemmin vesialueeksi osoitettujen nykyisin taimikko/puustoa kasvavien kuvioiden alueet muutettiin M- alueeksi.
- Iso Ilmojärven ranta-alueen tilalle Uusikartano 850-409-4-46 kaavaluonnoksessa osoitetut kaksi vanhaan rantaosayleiskaavaan perustunutta toteutumattomia lomarakennuspaikkaa poistettiin mielipiteessä esitetyn mukaisesti. Lisäksi Uusikartanon maatilan talouskeskuksen aluetta laajennettiin vastamaan talouskeskuksen vanhaa rakentamisaluetta.

11.4 Ehdotusvaiheen mielipiteet (muistutukset)

- Päijänteen ranta-alueen tilalle Tikankolo 850-401-3-57 kaavaehdotuksessa osoitettu vanha lomarakennuspaikka muutettiin erillispientalon rakennuspaikaksi (AO).
- Päijänteen ranta-alueen tilalle Valoniemi 850-404-1-566 kaavaehdotuksessa osoitettu vanha lomarakennuspaikka muutettiin erillispientalon rakennuspaikaksi (AO).

11.5 Muut muutokset kaavaehdotukseen

Toivakan kuntaympäristölautakunnan 15.01.2025 § 8 päätöksen ja Jyväskylän kaupungin lausunnon (kaupunkirakennelautakunta 06.05.2025 § 88) perusteella kaavaehdotusta muutettiin Jyväskylän kaupungin omistamien Päijänteen Mämmiemen ja Leirikallion alueiden osalta seuraavasti:

- Mämmiemen matkailupalvelujen alue RM-1(700)/1 muutettiin virkistyskäytön huomioivaksi matkailupalvelujen alueeksi RM-2(350). RM-2- aluevarauserkinnän yhteydessä sulkeissa ole-

va luku osoittaa alueen rakennusoikeuden enimmäismäärän (350 k-m²). Kaavalla määrätään, että RM-2- alueen rakentamisessa ja muussa maankäytössä sekä yksityiskohtaisessa suunnittelussa tulee huomioida Mämminniemen alueen virkistyskäyttöarvot. RM-2- alueen uudisrakentaminen on suunniteltava tarkemmin ranta-asemakaavalla. Lisäksi RM-2- alueen rajausta täsmennettiin siten, että Mämminniemen virkistyskäytön kannalta tärkeät osat säilyvät retkeily- ja ulkoilualueena.

- Leirikallion matkailupalvelujen alue RM-1(1400)/2 muutettiin matkailupalvelujen alueeksi tai loma-asuntoalueeksi RM-3(500)/2. RM-3- aluevarausmerkinnän yhteydessä sulkeissa oleva luku osoittaa alueen rakennusoikeuden enimmäismäärän (500 k-m²). Kauttaviivalla RM-3- aluevarausmerkinnän yhteydessä esitetty numero 2 osoittaa alueen rakennusyksiköiden lukumäärän (kaksi), jos alue toteutetaan erillisinä loma-asuntojen rakennuspaikkoina. Loma-asuntojen rakennuspaikkoina toteutettaessa noudatetaan RA- alueen kaavamääräyksiä. Kaavalla määrätään, että RM-3- alueen matkailupalveluita toteutettaessa alueen uudisrakentaminen on suunniteltava tarkemmin ranta-asemakaavalla.

Kaavan laatijan ja Toivakan kunnan huomioiden perusteella kaavaehdotukseen tehtiin teknisiä korjauksia seuraavasti:

- Tilan Onnela 850-404-1-570 vanhan lomarakennuspaikan (RA) aluetta laajennettiin toteutuneen rakentamistilanteen mukaisesti
- Tilan Kivikukka 850-404-1-568 uuden lomarakennuspaikan (RA) kaavamerkintä muutettiin vanhan lomarakennuspaikan (RA) kaavamerkinnäksi (sauna rakentunut)
- Tilan Valkama 850-401-4-69 uuden lomarakennuspaikan (RA) kaavamerkintä muutettiin vanhan lomarakennuspaikan (RA) kaavamerkinnäksi (sauna rakentunut)
- Tilan Mantu 850-401-1-113 (ranta-asemakaava-alue) uuden erillispientalon rakennuspaikan (AO/r) kaavamerkintä muutettiin vanhan erillispientalon rakennuspaikan (AO/r) kaavamerkinnäksi (talo rakentunut)

12. OIKEUSVAIKUTUKSET JA TOTEUTTAMINEN

Toivakan kunnan läntisen alueen rantaosayleiskaavan osa-alueen 2 muutos on laadittu oikeusvaikutteisena yleiskaavana, jonka Toivakan kunnanvaltuusto hyväksyy.

Oikeusvaikutteisesta osayleiskaavasta seuraa mm. seuraavia oikeusvaikutuksia:

1. Yleiskaavan käyttö rakentamisluvan perusteena (Alueidenkäyttölaki 72§)

- Kunta voi myöntää rakentamisluvat rantaosayleiskaavan mukaisille rakennuspaikoille loma-asuntojen alueille (**RA**), erillispientalovaltaisille alueille (**AO**), maatilojen talouskeskusten alueille (**AM**) ja loma- ja matkailupalvelujen alueille (**RM-1**) sekä saunojen rakennusaloille (**Sa** ja **Sa-1**).

2. Alueidenkäyttölain 43 § 2. mom:n perusteella yleiskaavassa voidaan määrätä, ettei yleiskaava-alueella tai sen osalla saa rakentaa niin, että vaikeutetaan yleiskaavan toteutumista (*rakentamisrajoitus*)

- Rantaosayleiskaavassa määrätään alueidenkäyttölain 43 §:n 2 mom:n perusteella, että osayleiskaavan maa- ja metsätalousvaltaisten alueiden (**M**), maa- ja metsätalousvaltaisten alueiden, joilla on erityisiä ympäristöarvoja (**MY**, **MY-1**) ja retkeily- ja ulkoilualueiden (**VR**) ranta-alueilla on asuin- ja lomarakentaminen kielletty.

- Rantaosayleiskaavassa määrätään alueidenkäyttölain 43 §:n 2 mom:n perusteella, että s-1a-alueella sijaitsevilla loma-asuntoalueen (RA) rakennuspaikalla ei saa suorittaa maisemaa muuttavaa maanrakennustyötä, puiden kaatamista tai muuta näihin verrattavaa toimenpidettä ilman rakentamislain (751/2023) 53 §:n mukaista maisematyölupaa.

3. Yleiskaava on ohjeena laadittaessa tai muutettaessa ranta-asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi. (Alueidenkäyttölaki 42 §)

4. Rakennusjärjestyksen määräykset ovat oikeusvaikutteisen osayleiskaavan alueella toissijaisia eli kaava määräyksineen syrjäyttää sen kanssa ristiriidassa olevat rakennusjärjestyksen määräykset.

5. Viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta yleiskaavan toteutumista. (Alueidenkäyttölaki 42 §)

6. Yleiskaava ei ole ranta-asemakaava-alueella voimassa muutoin kuin kohdassa 3. esitetyn asemakaavan muuttamista koskevan vaikutuksen osalta. (Alueidenkäyttölaki 42 §)

- Tämä rantaosayleiskaavan muutos korvaa Toivakan kunnanvaltuuston 11.11.2004 hyväksymän Toivakan kunnan läntisen alueen rantaosayleiskaavan muutosaluetta koskevilta osin
- Tämä rantaosayleiskaavan muutos ei ole voimassa Piililän ranta-asemakaava-alueella muutoin kuin ranta-asemakaavan muuttamista koskevan vaikutuksen osalta

13. KAAVAPROSESSI

Ajankohta	Suunnitteluvaihe
23.1.2014	Viranomaisten työneuvottelu Keski-Suomen ELY- keskuksessa
18.2.2014	MRL 66 § mukainen kaavoituksen aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu Keski-Suomen ELY- keskuksessa
2014	Ulkoilu- ja retkeilyreitiselvityksen laatiminen
2014-2017	Rakennus selvityksen laatiminen
2014- 2015	Luontoselvityksen laatiminen
24.4.2014	Kuulutus rantaosayleiskaavojen muutoksen ja laajennuksen vireille tulosta
27.8.2014	Viranomaisten työneuvottelu Keski-Suomen ELY- keskuksessa
27.8.2014	Esittely- ja keskustelutilaisuus Nisulan kylätalolla
28.4.-29.5.2014	Osallistumis- ja arviointisuunnitelma yleisesti nähtävillä.
28.8.-30.9.2014	Rantaosayleiskaavojen muutoksen ja laajennuksen alustava kaavaluonnos yleisesti nähtävillä. Alustavassa rantaosayleiskaavojen muutosluonnoksessa vanhoja rantaosayleiskaavoja oli muutettu lähinnä teknisluonteisesti perustuen mm. poikkeamispäätöksiin ja vanhoissa kaavoissa havaittuihin virheisiin. Lisäksi vanhat kaavat oli mm. päivitetty vastaamaan nykyistä rakentamistilannetta sekä täsmennyttä kiinteistöraja-aineistoa. Huikon ja Nisulan kyläalueiden osayleiskaavan laajenemisalueiden osalta alustavassa luonnoksessa oli keskitytty lähinnä vakituisen asumisen ja matkailun maankäytännöllisiin kehittämistarpeisiin. Maanomistajien, muiden osallisten ja kuntalaisten oli mahdollista esittää mielipiteitä koskien alustavaa kaavaluonnosta sekä kaavamuuoksien jatkovalmistelua. Läntisen alueen rantaosayleiskaavan muutoksen osa-alueetta 2 koskien esitettiin yhteensä 10 mielipidettä.
10.3.2015	Viranomaisten työneuvottelu Keski-Suomen ELY- keskuksessa
27.4.2015	Toivakan kunnanvaltuusto hyväksyi ltäisen alueen rantaosayleiskaavan muutoksen ja laajennuksen suunnittelu- ja mitoitusperiaatteet (Tämä läntisen alueen rantaosayleiskaavan muutos / osa-alue2 on laadittu noudattaen soveltuvin osin samoja tavoitteita sekä suunnittelu- ja mitoitusperusteita)
2020-2021	Maisemaselvityksen laatiminen (raportti 27.3.2021)
2020-2021	Emätilaselvityksen ja tilakohtaisten mitoituslaskelmien laatiminen
17.11.2021 (§103)	Läntisen alueen rantaosayleiskaavan muutoksen osa-alueen 2 kaavaluonnoksen käsittely teknisessä lautakunnassa
29.11.2021 (§341)	Toivakan kunnanhallitus hyväksyi Läntisen alueen rantaosayleiskaavan muutoksen osa-alueen 2 kaavaluonnoksen ja päätti asettaa sen nähtäville.
16.12.2021 – 17.1.2022	Läntisen alueen rantaosayleiskaavan muutoksen osa-alueen 2 kaavaluonnos pidettiin yleisesti nähtävillä. Kaavaluonnoksesta esitettiin 21 mielipidettä. Keski-Suomen ELY- keskus, Keski-Suomen liitto, Keski-Suomen museo, Metsähallitus, Suomen Metsäkeskus, Väylävirasto ja Järvi-Suomen Energia antoivat lausunnon kaavaluonnoksesta.
16.11.2022 (§ 87)	Läntisen alueen rantaosayleiskaavan muutoksen osa-alueen 2 kaavaehdotuksen käsittely teknisessä lautakunnassa.
28.11.2022 (§ 273)	Toivakan kunnanhallitus hyväksyi Läntisen alueen rantaosayleiskaavan muutoksen osa-alueen 2 kaavaehdotuksen ja päätti asettaa sen nähtäville.
14.12.2022 – 23.1.2023	Läntisen alueen rantaosayleiskaavan muutoksen osa-alueen 2 kaavaehdotus pidettiin yleisesti nähtävillä. Kaavaehdotuksesta esitettiin yhdeksän mielipidettä (muistutusta). Keski-Suomen ELY- keskus, Keski-Suomen museo ja Metsähallitus antoivat lausunnon kaavaehdotuksesta. Keski-Suomen liitto ilmoitti, ettei se anna kaavaehdotuksesta erillistä lausuntoa.
24.1.2024	Ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelu (Alueidenkäyttölaki 66§, MRA 18§). Neuvotteluun osallistuvivat Keski-Suomen ELY- keskuksen, Keski-Suomen museon, Toivakan kunnan ja kaavan laatijan edustajat.
15.1.2025 (§ 8)	Kuntaan toimitetun eri yhdistysten laatiman lausunnon käsittely kaupunkirakennelautakunnassa ja päätös kaavaehdotuksen muuttamisesta Jyväskylän kaupungin omistamien Mäminiemen ja Leirikallion alueiden osalta.
02-05/2025	MRA 32 §:n mukainen Jyväskylän kaupungin erilliskuuleminen nähtävillä olleen kaavaehdo-

	tuksen muutosesityksestä Mämminiemen ja Leirikallion alueiden osalta. Jyväskylän kaupunki antoi lausunnon esitetyistä muutoksista (Kaupunkirakennelautakunta, §88, 6.5.2025).
11-12/2025	MRA 32 §:n mukainen yksityisten maanomistajien erilliskuuleminen nähtävillä olleeseen kaavaehdotukseen viranomaislausuntojen/viranomaisneuvottelun ja muistutusten perusteella esitetyistä muutoksista. Kaksi kuultavaa maanomistajaa esitti mielipiteen (muistutus) muutoksia koskien.

LIITTEET

1. Aluerajauskartta
2. Vesistöluettelo
3. Ympäristötietokartta
4. Ranta-alueiden mitoitusvyöhykekartta
5. Vapaat rannat
6. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Erilliset liitteet

Emätilaselvitys
Luontoselvitys
Maisemaselvitys
Rakennus selvitys
Ulkoilu- ja retkeilyreitiselvitys
Vakituisen asumisen edullisuusvyöhykekartta

Hämeenlinnassa 12.2.2026

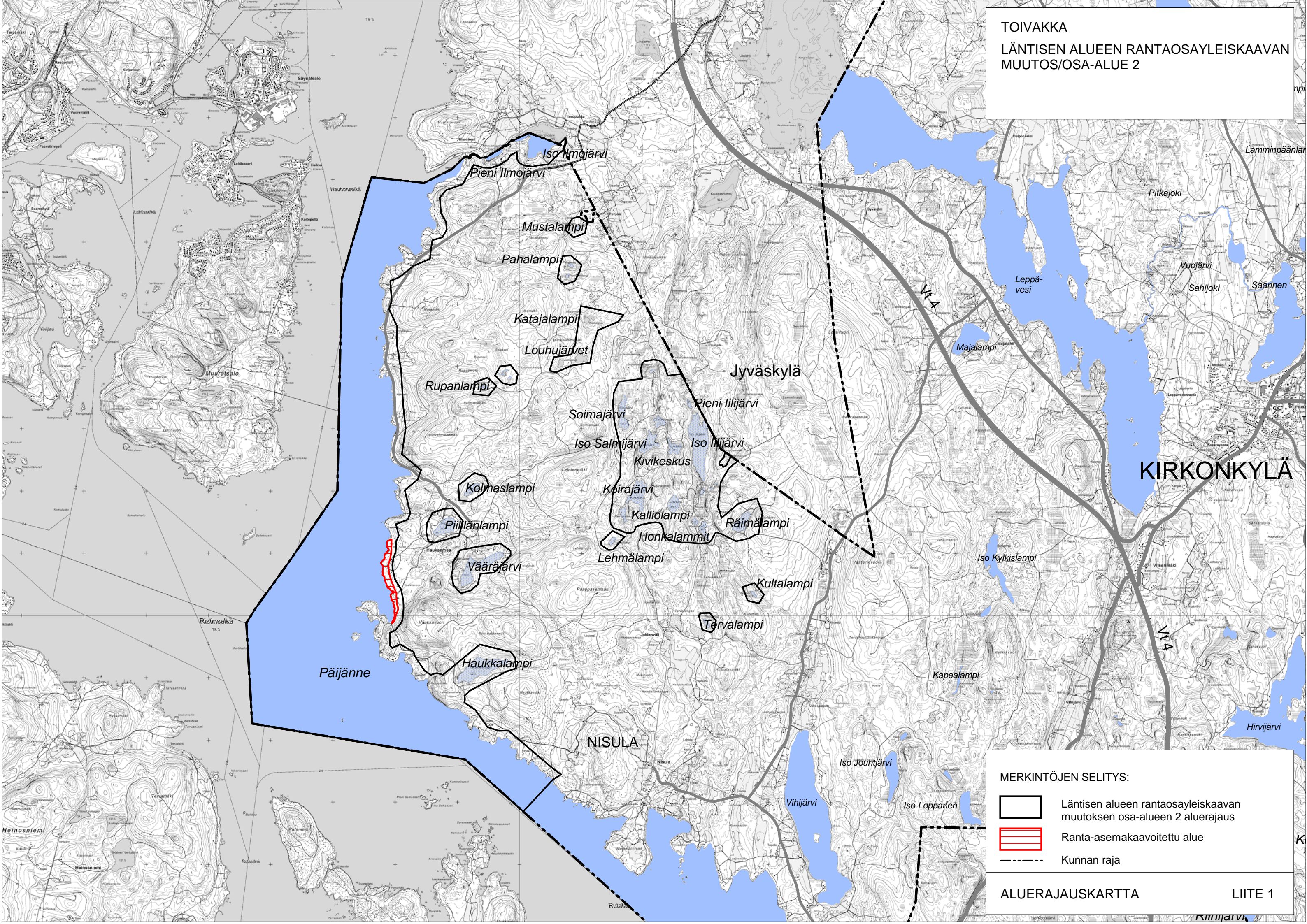
YMPÄRISTÖNSUUNNITTELU OY
PIRKANMAA

Arto Remes
maanmittausinsinööri (AMK) , YKS-617

Tämä rantaosayleiskaavan muutos on Toivakan kunnanvaltuuston hyväksymä XX.XX.2026 § XX.

Voimaantulo:

TOIVAKKA
LÄNTISEN ALUEEN RANTAOSAYLEISKAAVAN
MUUTOS/OSA-ALUE 2

KIRKONKYLÄ

MERKINTÖJEN SELITYS:

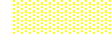

- Läntisen alueen rantaosayleiskaavan muutoksen osa-alueen 2 aluerajaus
- Ranta-asemakaavoitettu alue
- Kunnan raja

Vesistö	Pinta-ala	Tod. rv	Muun. rv	Mitoitus (VANHA)	Mitoitus (UUSI)
Läntisen alueen rantaoykm / osa-alue 2	(ha)	(km)	(km)	(rp/muunnettu-km)	(rp/muunnettu-km)
Päijänne (mantere) *		19,10		6	6,0 - 7,0
Päijänne (saaret)		1,72		p-ala	p-ala
Iso Ilmojärvi*	26,40**	1,40		3	4
Joki (Pieni Ilmojärvi-Päijänne)*		0,25		-	2
Iso Ilijärvi*	21,21**	2,70		3	3
Haukkalampi	15,76	2,00		3	4
Vääräjärvi	10,53	2,22		3	4
Piililänlampi	6,47	1,07		3	4
Iso Salmijärvi	5,59	1,21		3	3
Soimajärvi	5,16	1,34		3	3
Räimälampi	4,44	0,92		3	3
Kalliolampi	3,85	0,75		3	3
Kivikeskus	3,21	0,93		0	3
Kolmaslampi	2,63	0,71		3	3
Pieni Salmijärvi	2,18	0,66		3	3
Honkalammit 1	2,16	0,82		0	3
Pieni Ilmojärvi*	2,72**	0,42		3	3
Koirajärvi	8,40	1,59		3	3
Pieni Koirajärvi	1,57	0,76		0	0
Louhujärvi 1 (itäinen)	2,73	0,83		0	0
Tervalampi	0,79	0,38		0	0
Rupanlampi	0,85	0,40		0	0
Nimettömät lammet (Rupanlammen vieressä)	0,61	0,69		0	0
Lehmälampi	0,81	0,38		0	0
Honkalammit 2	0,70	0,33		0	0
Katajalampi	0,61	0,28		0	0
Pieni Ilijärvi	0,57	0,35		0	0
Kalliolampi 2*	0,97**	0,21		0	0
Mustalampi	0,44	0,25		0	0
Kultalampi	0,43	0,31		0	0
Pahalampi	0,41	0,26		0	0
Vähä Ilijärvi	0,37	0,28		0	0
Louhujärvi 2 (läntinen)	0,78	0,38		0	0
Sydänmaan Pahalampi	0,37	0,25		0	0
Pieni Pahalampi	0,23	0,19		0	0
Kateislammit 2	0,13	0,14		0	0
Kateislammit 1	0,12	0,16		0	0
YHTEENSÄ		46,64			
* = vesistö osittain kaava-alueella ja Toivakan kunnan alueella					
** = Koko vesistön pinta-ala					

TOIVAKKA
LÄNTISEN ALUEEN RANTAOSAYLEISKAAVAN
MUUTOS/OSA-ALUE 2

YMPÄRISTÖTIETOKARTTA LIITE 3
Luonnonympäristön arvot ja erityispiirteet
Arvokkaat rakennetun ympäristön kohteet
Kiinteät muinaisjännökset MK 1:40000

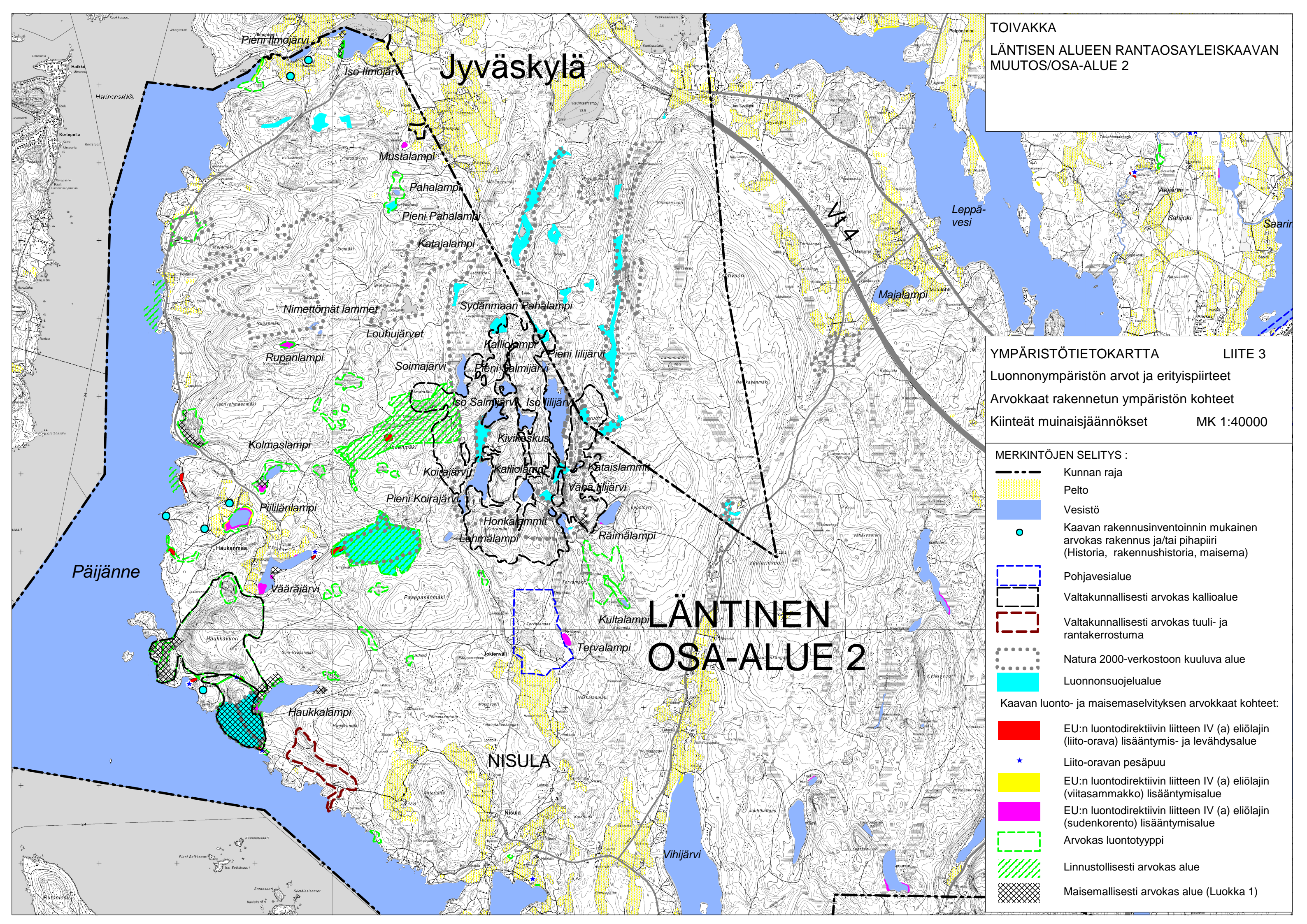
MERKINTÖJEN SELITYS :

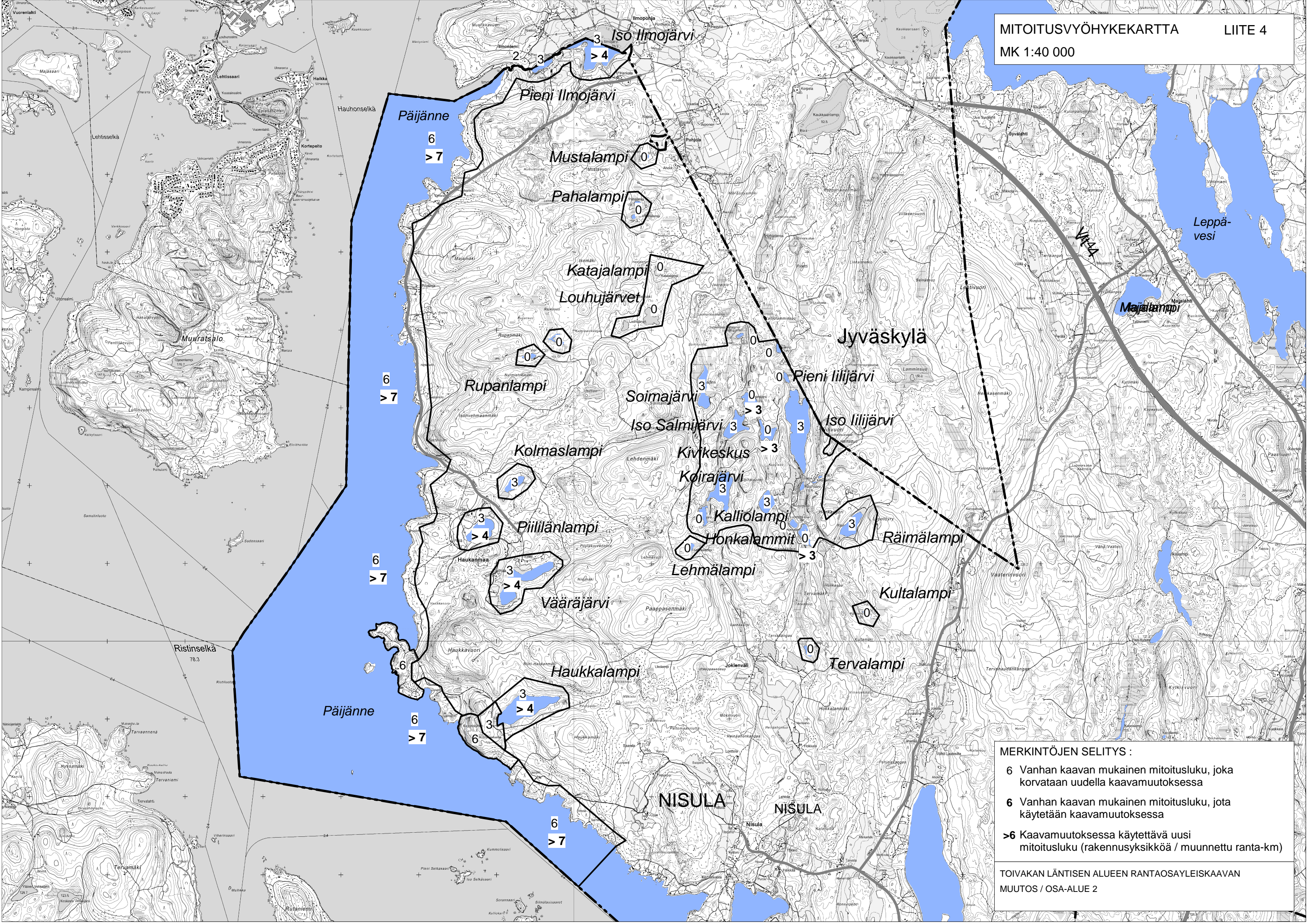
- Kunnan raja
 - Pelto
 - Vesistö
 - Kaavan rakennusinventoinnin mukainen arvokas rakennus ja/tai pihapiiri (Historia, rakennushistoria, maisema)
 - Pohjavesialue
 - Valtakunnallisesti arvokas kallioalue
 - Valtakunnallisesti arvokas tuuli- ja rantakerrostuma
 - Natura 2000-verkostoon kuuluva alue
 - Luonnonsuojelualue
- Kaavan luonto- ja maisemaselvityksen arvokkaat kohteet:
- EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) eliölajin (liito-orava) lisääntymis- ja levähdysalue
 - Liito-oravan pesäpuu
 - EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) eliölajin (viitasammakko) lisääntymisalue
 - EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) eliölajin (sudenkorento) lisääntymisalue
 - Arvokas luontotyyppi
 - Linnustollisesti arvokas alue
 - Maisemallisesti arvokas alue (Luokka 1)

Jyväskylä

LÄNTINEN OSA-ALUE 2

NISULA

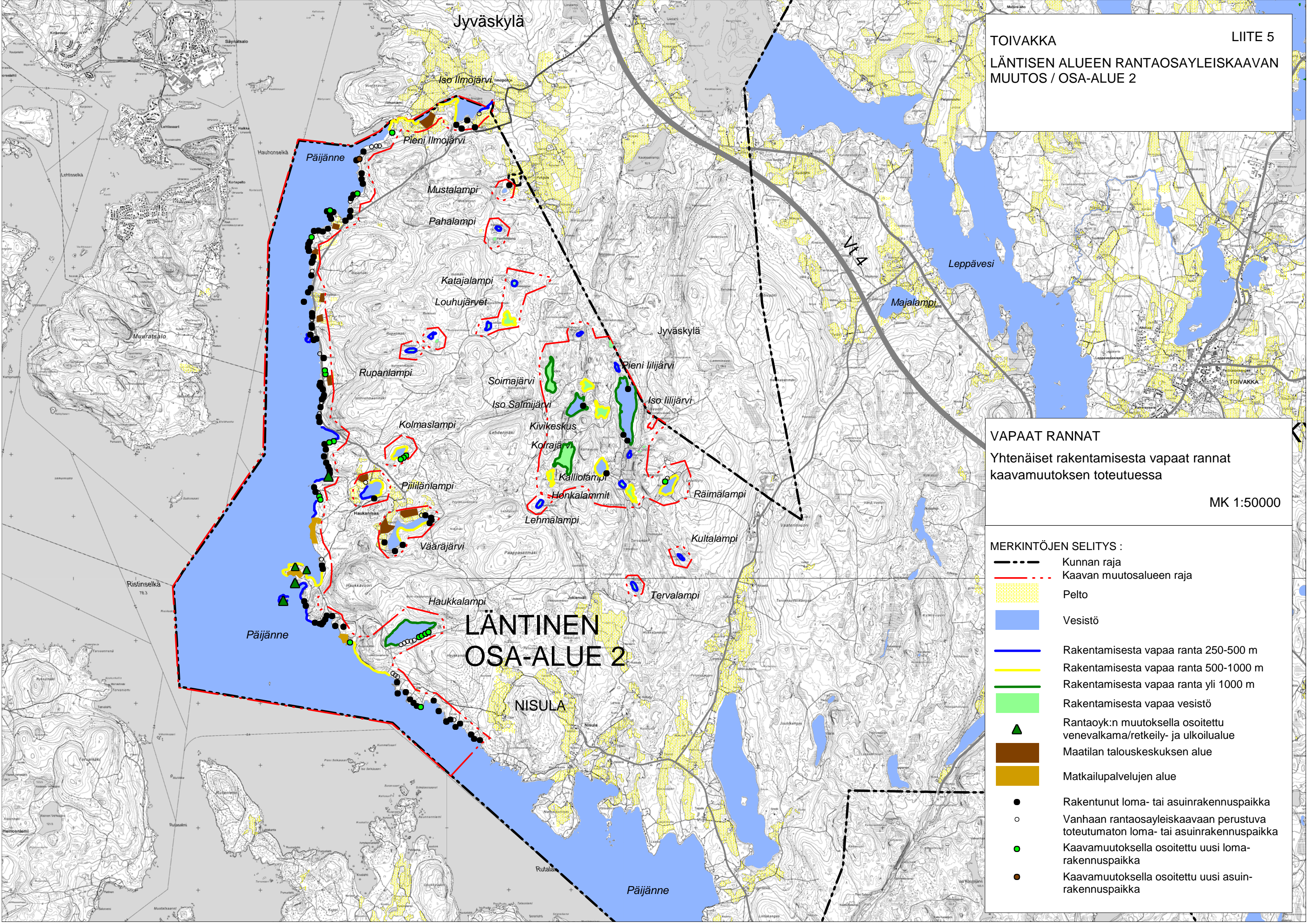

MERKINTÖJEN SELITYS :

- 6 Vanhan kaavan mukainen mitoitusluku, joka korvataan uudella kaavamutoksessa
- 6 Vanhan kaavan mukainen mitoitusluku, jota käytetään kaavamutoksessa
- >6 Kaavamutoksessa käytettävä uusi mitoitusluku (rakennusyksikköä / muunnettu ranta-km)

TOIVAKAN LÄNTISEN ALUEEN RANTAOSAYLEISKAAVAN
MUUTOS / OSA-ALUE 2

VAPAAT RANNAT

Yhtenäiset rakentamisesta vapaat rannat
kaavamutoksen toteutuessa

MK 1:50000

MERKINTÖJEN SELITYS :

- Kunnan raja
- Kaavan muutosalueen raja
- Pelto
- Vesistö
- Rakentamisesta vapaa ranta 250-500 m
- Rakentamisesta vapaa ranta 500-1000 m
- Rakentamisesta vapaa ranta yli 1000 m
- Rakentamisesta vapaa vesistö
- Rantaoyk:n muutoksella osoitettu venevalkama/retkeily- ja ulkoilualue
- Maatilan talouskeskuksen alue
- Matkailupalvelujen alue
- Rakentunut loma- tai asuinrakennuspaikka
- Vanhaan rantaosayleiskaavaan perustuva toteutumaton loma- tai asuinrakennuspaikka
- Kaavamutoksella osoitettu uusi loma-rakennuspaikka
- Kaavamutoksella osoitettu uusi asuinrakennuspaikka

TOIVAKKA

LÄNTISEN ALUEEN RANTAOSAYLEISKAAVAN MUUTOS/OSA-ALUE 2

OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA (OAS)

27.3.2014, 20.8.2014, 15.10.2021, 16.11.2022, 12.2.2026

SISÄLLYSLUETTELO

1. SUUNNITTELUALUE	3
2. YHTEYSTIEDOT	3
3. SUUNNITTELUALUEEN NYKYINEN MAANKÄYTTÖ.....	3
4. SUUNNITTELUKÄYTÄVÄN MÄÄRITTELY JA TAVOITTEET	3
5. AIEMMAT SUUNNITELMAT	4
6. LÄHTÖAINEISTOT JA SELVITYKSET	9
6.1 Aiemmat selvitykset ja suunnitteluaineisto	9
6.2 Kaavaa varten laaditut selvitykset / pohjakartta-aineisto	10
7. VAIKUTUSALUE	11
8. OSALLISET	11
9. KAAVAPROSESSI	11
10. TIEDOTTAMINEN	12
11. ARVIOITAVAT VAIKUTUKSET	12
12. AIKATAULU	12
13. YHTEYSTIEDOT JA PALAUTE	13

1. Suunnittelualue

Läntisen alueen rantaosayleiskaavan osa-alueen 2 muutos koskee Toivakan läntisen alueen rantaosayleiskaavan Päijänteen pohjoisosan ranta-alueita sekä osa-alueen pohjoisosan muita vesistöjä.

Suunnittelualueeseen kuuluu Toivakan Päijänteen pohjoisosan ranta-alueiden lisäksi yhteensä 34 järveä tai lampea. Suunnittelualueella on rantaviivaa yhteensä 46,64 km.

2. Yhteystiedot

Toivakan kunta

Iltaruskontie 2, 41660 TOIVAKKA

Yhteyshenkilö: Kuntaympäristöjohtaja Mika Karvonen

p. 040 630 4035, sposti. mika.karvonen@toivakka.fi

Kaavan laatija

Ympäristösuunnittelu Oy Pirkanmaa

Yhteyshenkilö: maanmittausinsinööri (AMK) Arto Remes

Hämeentie 1 LH 1, 13200 HÄMEENLINNA

p. 040- 1629193, sposti. arto.remes@ymparistonsuunnittelu.fi

3. Suunnittelualueen nykyinen maankäyttö

Loma- ja asuinrakentaminen sekä maa- ja metsätalous ovat nykyisin suunnittelualueen ranta-alueiden pääasialliset maankäyttömuodot. Suunnittelualueen rantojen rakennuspaikoista n. 23 % on vakituisen asumisen rakennuspaikkoja ja n. 77 % lomarakennuspaikkoja.

Rantaosayleiskaavan muutosalueella sijaitsee 15 vanhaa erillispientalon asuinrakennuspaikkaa 10 maatilan talouskeskusten aluetta sekä 86 vanhaa lomarakennuspaikkaa. Vanhassa rantaosayleiskaavassa on lisäksi osoitettu suunnittelualueelle neljä vielä toteutumaton erillispientalon asuinrakennuspaikkaa ja 23 vielä toteutumaton lomarakennuspaikkaa. Lisäksi Päijänteen ranta-alueella sijaitsevan voimassa olevan ranta-asemakaavan alueella on yksi toteutumaton erillispientalon asuinrakennuspaikka sekä matkailukäyttöön kaavoitettuja tontteja. Päijänteen Mämminniemen alue sekä Leirikallion alue ovat retkeily-, leiritoiminta- ja matkailukäytössä.

Suunnittelualueen itäosassa sijaitsee laaja ja useista erillisalueista koostuva lilijärven Natura 2000- verkoston alue. Iso osa alueen itäosan vesistöistä sijaitsee lilijärven Natura-alueella ja Natura- alueeseen sisältyy erillisalueita myös Päijänteen ranta-alueelta (mm. Rappukallion alue). lilijärven Natura- alueen suojelu on pääosin toteutettu luonnonsuojelulain perusteella suojeltavaksi tarkoitetuilta osin.

4. Suunnittelutehtävän määrittely ja tavoitteet

Rantaosayleiskaavan muutoksen yleistavoitteena on:

- säilyttää voimassa olevan rantaosayleiskaavan vielä toteutumaton rakennusoikeus
- päivittää rantaosayleiskaava teknisesti huomioiden mm. nykyinen kiinteistö- ja rakentamistilanne sekä myönnetyt poikkeamiset
- korjata voimassa olevassa kaavassa esille tulleet virheet
- tutkia voimassa olevassa kaavassa esille tulleet muutostarpeet, ja muuttaa kaavaa, mikäli muutos on kaavan suunnittelu- ja mitoituserusteiden mukaan mahdollinen
- päivittää kaavan suunnitteluperiaatteet huomioiden mm. Hämeenlinnan hallinto-oikeuden 24.2.2006 päätös koskien Läntisen alueen rantaosayleiskaavan hyväksymispäätöstä
- muuttaa voimassa olevan rantaosayleiskaavan suunnitteluperusteena ollut rantasuunnittelun emätilan rajaamisajankohta 1.7.1959 > 15.10.1969

- nostaa rantarakentamisen mitoitusta rakentamiseen edullisilla ranta-alueilla
- tukea lomarakennuspaikkojen käyttötarkoitusten muutoksia ja lisätä pysyvän asuinrakentamisen osuutta vakituiseen asumisen kannalta edullisilla ranta-alueilla
- nostaa rakennuspaikkakohtaista rakennusoikeuden enimmäismäärää ja kehittää rakentamisalueiden kaavamääräyksiä
- turvata maanomistajien tasapuolinen kohtelu olosuhteiltaan samankaltaisilla ranta-alueilla
- huomioida matkailun erityistarpeet
- huomioida ranta-alueisiin kohdistuvat yleiset tarpeet sekä turvata vesistöjen ja rantojen ominaispiirteiden ja mahdollisten erityisarvojen (esim. luontoarvot ja kulttuuriympäristöt) säilyminen

5. Aiemmat suunnitelmat

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtioneuvoston päätöksen 14.12.2017 mukaiset uudistetut valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat tulleet voimaan 1.4.2018. Alueidenkäyttölain mukaan tavoitteet on otettava huomioon ja niiden toteuttamista on edistettävä maakunnan suunnittelussa, kuntien kaavoituksessa ja valtion viranomaisten toiminnassa.

Maakuntakaava

Toivakan kunta kuuluu Keski-Suomen maakuntavaltuuston 1.12.2017 (§ 40) hyväksymän ja 26.1.2018 voimaan tulleen Keski-Suomen maakuntakaavan alueeseen.

Keski-Suomen maakuntakaava on tullut 28.1.2020 lainvoimaiseksi maakuntavaltuuston hyväksymispäätöksen mukaisena Korkeimman hallinto-oikeuden hylättyä valituslupahakemuksen.

Suunnittelualueelle tai suunnittelualan vaikutusalueelle on osoitettu Keski-Suomen tarkistuksessa maakuntakaavassa seuraavia aluevarauksia ja merkintöjä (Kuva 1: Ote Keski-Suomen maakuntakaavayhdistelmästä):

- Biotalousalueen tukeutuva alue

Merkinnällä osoitetaan pääasiassa maa- ja metsätaloustalouteen tarkoitettuja alueita.

Suunnittelumääräys: Alueen suunnittelussa varmistetaan maa- ja metsätalouden ja muiden maaseutuelinkeinojen toiminta- ja kehittämisedellytykset sekä turvataan hyvien ja yhtenäisten metsä- ja peltoalueiden säilyminen maaseutuelinkeinojen käytössä.

- Laivaväylä

Merkinnällä osoitetaan laivaliikennettä palveleva vesiväylä. Väylällä on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.

- Matkailun ja virkistysalueen vetovoima-alue

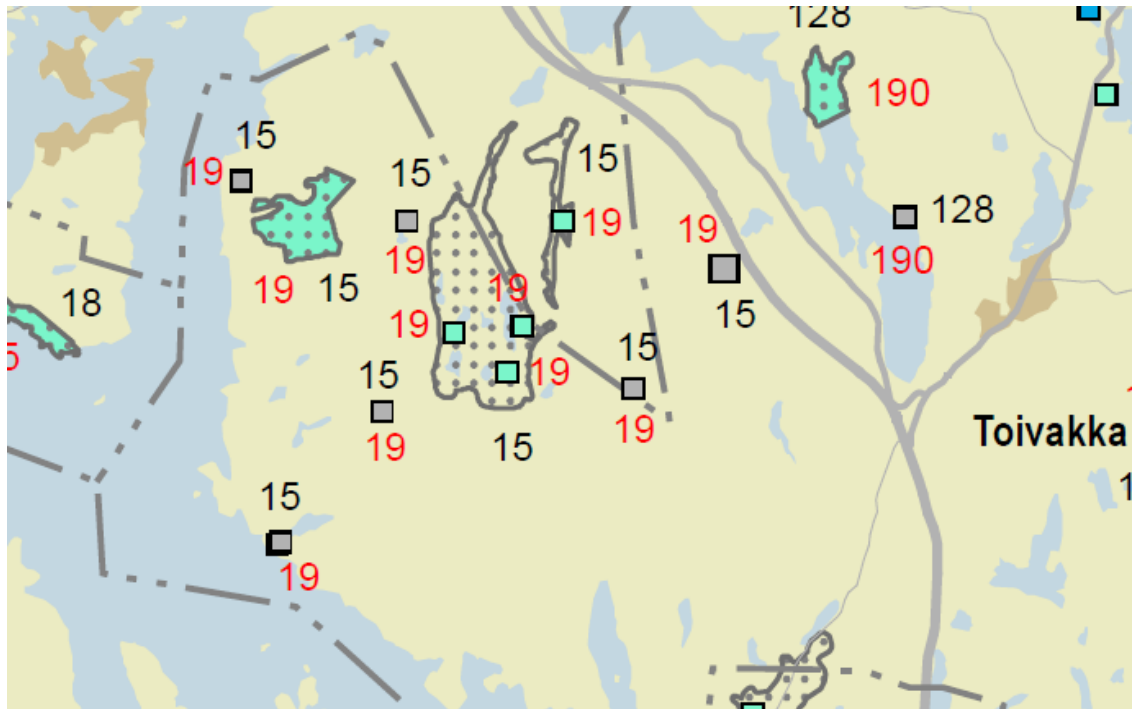
Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti tärkeät matkailu- ja virkistyskäytössä olevat tai siihen soveltuvat alueet.

Suunnittelumääräys: Alueidenkäytön suunnittelussa turvataan toimivat reitistöt ja virkistysalueet ja niiden maisema- ja ympäristöarvot sekä matkailullinen hyödyntäminen. Alueen käytön suunnittelussa on huolehdittava, ettei hanke tai suunnitelma yksinään tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa merkittävästi heikennä Natura 2000 -verkoston perusteena olevia luonnonarvoja. Metsien hoito ja käyttö perustuu voimassa olevaan metsälainsäädäntöön.

- Moottorikelkkailureitti

Merkinnällä osoitetaan moottorikelkkailun runkoreitistö ohjeellisena.

- Ulkoilureitti

Kuva 2. Ote luonnonsuojelua koskevasta maakuntakaavan teemakartasta.

15	liljälampi alue	Natura-alue FI0900083
19	liljälampi alue	Valtakunnallinen vanhojen metsien suojeluohjelma: Rupansuo, Katajalampi, lilivuori ja Viitasenvuori. Valtakunnallinen soidensuojelun perusohjelma: Ruostesuo ja Kankaanpään letto. Osa Natura-alueesta FI0900083. V

Kartalla nro 15 (kuva 2.), liljälampi alue

Alueen koodi: FI0900083 Pinta-ala (ha): 889 Aluetyyppi: SAC/SPA

Alueen kuvaus:

liljälampi alue on laaja ja monipuolinen erämainen luontokokonaisuus. Alue koostuu pääosin kallioisista havupuumetsistä, puronotkoista ja pienvesistä. Alueen rungon muodostaa erityistä suojelua vaativat vesistöt -rajaus. Erillisiä alueeseen kuuluvia alueita ovat Rappukallio, Rupansuo, Kankaanpään letto, sekä Kytömäen ja Kylmäkolun puronvarsilouhikot.

Topografialtaan alue on hyvin jyrkkäpiirteistä ja vaihtelevaa. Alueella on useita pieniä järviä, lampia, puroja ja suopainanteita. Edustavimpia lampia ovat luonnontilaiset rämeen ympäröimät Höhränlampi, Pahalampi ja Katajalampi, pienet laskupurottomat rinteessä sijaitsevat Kataislammot. Erikoiset ja harvinaiset Louhujärvet ovat kivikkorantaisia ja -pohjaisia, sokkeloisia tulo- ja laskupurottomia umpilampia, joiden vedenpinnan taso vaihtelee suuresti. Veden ollessa vähissä loppukesällä paljastuu laaja pohjakivikko ja tulvaranta. liljälampi alueen puroista arvokkaimpia ovat Koirajärven laskupuro, Hyppyriäiseen laskeva puro, Kalliolammen laskupuro sekä erilliset Kytömäen ja Kylmäkolun purot. Purojen arvo perustuu niiden luonnontilaisuuteen ja mm. uhanalaislajistoon. liljälampi alueella on kaksi hyvin merkittävää lähdesuota: Ruostesuo ja Rupansuo. liljälampi alueella on monipuolisesti pienialaisia soita. Arvokkaimpia ovat Ruostesuo (Keski-Suomessa harvinainen lähteinen rinnenso), lähteinen Rupansuo, Heinäso ja jo osittain rauhoitettu Kankaanpään letto. Purojen varsilla on paikoin korpikasvillisuutta, mm. Kytömäen ja Kylmäkolun purojen varsilla kasvaa luhtaista ruoho- ja heinäkorpea.

Metsien merkitys alueella on merkittävä. Alueella on viisi vanhojen metsien suojeluohjelman ja täydennysohjelman kohdetta ja lisäksi ohjelmasta puuttuva Paappasen mäen vanhan metsän kohde. Se on rakenteeltaan hyvin luonnontilaista, valtaosin tiheää varttunutta kuusivaltaista erirakenteista sekametsää, jossa esiintyy myös nuorta ja varttuvaa haapaa. Maapuita on metsäkuvassa näkyvästi. Lehtokasvillisuutta liljälampi alueella tavataan mm. Louhujärvien pohjoispuolella, jossa kasvaa mm. runsaasti metsälehmäksiä.

Rupansuon vanhojen metsien suojelualueen pohjoispuolella on alue, jossa on varttuneita sekametsiä ja pienialaisesti myös lehtipuuvaltaisia metsiä. Itse Majamäen luoteispuolella on vanha talonpaikka, jonka ympäristössä on niittymäistä kasvillisuutta. Monet metsäalueet lienevät olleet metsälaitumina. Lahopuuta metsissä on toistaiseksi vähän, vain yksittäisiä pystyynkuolleita ja maapuurunkoja. Ainoastaan Majamäen pohjoisrinteen kuusivaltaisella osalla on

lahopuujatkumoa. Myös lehtipuuvaltaisella alueella entisen talonpaikan pohjoispuolella on melko runsaasti lahopuuta. Seutu on kivikkoista ja topografialtaan vaihtelevaa. Mäen ylärinteillä on kuivahkoa kangasta, alarinteillä tuoretta ja lehtomaista kangasta, pienialaisesti myös kuivaa lehtoa.

lilijärven alue on myös kalliokasvillisuutensa takia merkittävä kohde. Alueella on runsaasti kasvillisuudeltaan oligo-mesotrofisia jyrkäniteitä. Uhanalaisia ja harvinaisia lajeja kasvaa mm. Honkavuorella, lilivuorella, Koirajärven eteläpuolisella mäellä, Isoon Salmijärven laskeva puroa reunustavilla kalliorinteillä sekä erillisellä Rappukallion alueella.

lilijärven alue on metsälinnustoltaan monipuolinen. Alueella esiintyy lukuisia uhanalaisia perhos- ja kovakuoriaislajeja sekä kasvilajeja. lilijärven alue on myös liito-oravan elinympäristöä.

Valtakunnallisesti merkittävä järvi- ja pienvesialue. Alue on topografialtaan hyvin jyrkkäpiirteistä. Alueella on mm. korkeiden kalliojyrkäniteiden väliin jääviä pikkujärvien välisiä puroja ja suopainanteita. Mannerjään sulavedet ovat muodostaneet pienen pitkittäisharjun Honkavuoren länsipuolelle. Alueen pohjoisosan mäntyä kasvavia karukkokallioita peittävät monin paikoin suuret pintalohkareet. Kohde kuuluu erityistä suojelua vaativiin vesiin arvokkaan pienvesiluontonsa takia. Kohde on luontotyypeiltään monipuolinen aluekokonaisuus ja lajistoltaan arvokas alue, jossa esiintyvät mm. luontodirektiivin lajit liito-orava, kirjoverkkoperhonen ja hajuheinä sekä kohdassa 3.3. (muut tärkeät lajit) mainitut kansallisesti ja alueellisesti uhanalaiset ja harvinaiset lajit.

Uhkatekijöitä ovat metsänhakkuut, uusien teiden rakentaminen, loma-asuntorakentaminen, soranotto, ojitukset ja perkaukset. Suojelutavoitteet on tarkoitus turvata arvokkaimmilla osilla luonnonsuojelulla. Muutoin riittäisivät metsälaki, maa-aineslaki ja rakennuslaki. Metsänkäsittely olisi tavoitteellista hoitaa ainakin isoimpien maanomistajien osalta erillisen metsäsuunnittelun mukaisesti. Luonnonarvojen turvaamisesta voitaisiin edistää laatimalla alueelle käyttö- ja hoitosuunnitelma.

Suojelutavoitteen määrittely:

Kaikki tietolomakkeen taulukoissa 3.1 ja 3.2 mainitut luontotyypit ja lajit kuuluvat alueen suojeluperusteisiin ja kaikkien niiden suojelutavoitteena on vähintäänkin alueen merkityksen säilyttäminen osana verkostoa.

Lisäksi alueen suojelussa ja hoidossa painotetaan seuraavia tavoitteita:

- alueella vallitseva luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tila säilytetään turvaamalla luonnon omien prosessien mukainen kehitys,
- luontotyyppin tai lajin elinympäristön laatua tai lajin populaation elinvoimaisuutta parannetaan ennallistamis- ja hoitotoimenpitein

Suojeluohjelmat ja -selvitykset:

- Erityissuojelua vaativat vesistöt
- Seutukaavan 5. vaihekaavan av 830
- Vanhojenmetsien suojeluohjelma: Rupansuo, Katajalampi, lilivuori, Viitasenvuori
- Soidensuojelun perusohjelma: Ruostesuo, Kankaanpään letto
- Seutukaavan 5. vk SL 617 (Hyppyriäiseen laskeva puro), 2. vk SL, 5. vk SL 620 (Kankaanpään letto), 5. vk SL 622 (Kalliolammen laskupuro), 5. vk SL 632 (lilivuori), 2. vk SL, 5. vk SL 616 (Ruostesuo), 4. vk SL, 5. vk SL 619 (Koirajärven laskupuro), 4: vk SL, 5. vk SL 620 Kytömäen puronvarsilouhikko, 4. vk SL, 5. vk SL 621 (Kylmäkolun puronvarsilouhikko), 5. vk SL 622 (Rupansuon lähde), 5. vk SL 623 (Katajalammimäki), 1. vk SU1, 5. vk SL 624 (Rappukallio), 4. vk av, 5. vk av 830 (lilijärven järvialue)
- Keski-Suomen pienvesiselvitys: Hyppyriäiseen laskeva puro, Hyppyriäisenlampi, Kalliolammen laskupuro, Hörhänlampi, Koirajärven laskupuro, Kylmäkolun ja Kytömäen puronvarsilouhikot, Katajalampi, Rupansuo, Kataislammets
- Soidensuojelun perusohjelman täydennysselvitys: Hyppyriäisenlammen laskupuro, Rupansuo
- Arvokkaat kallioalueet: lilivuoren kalliomaasto, Rappukallio

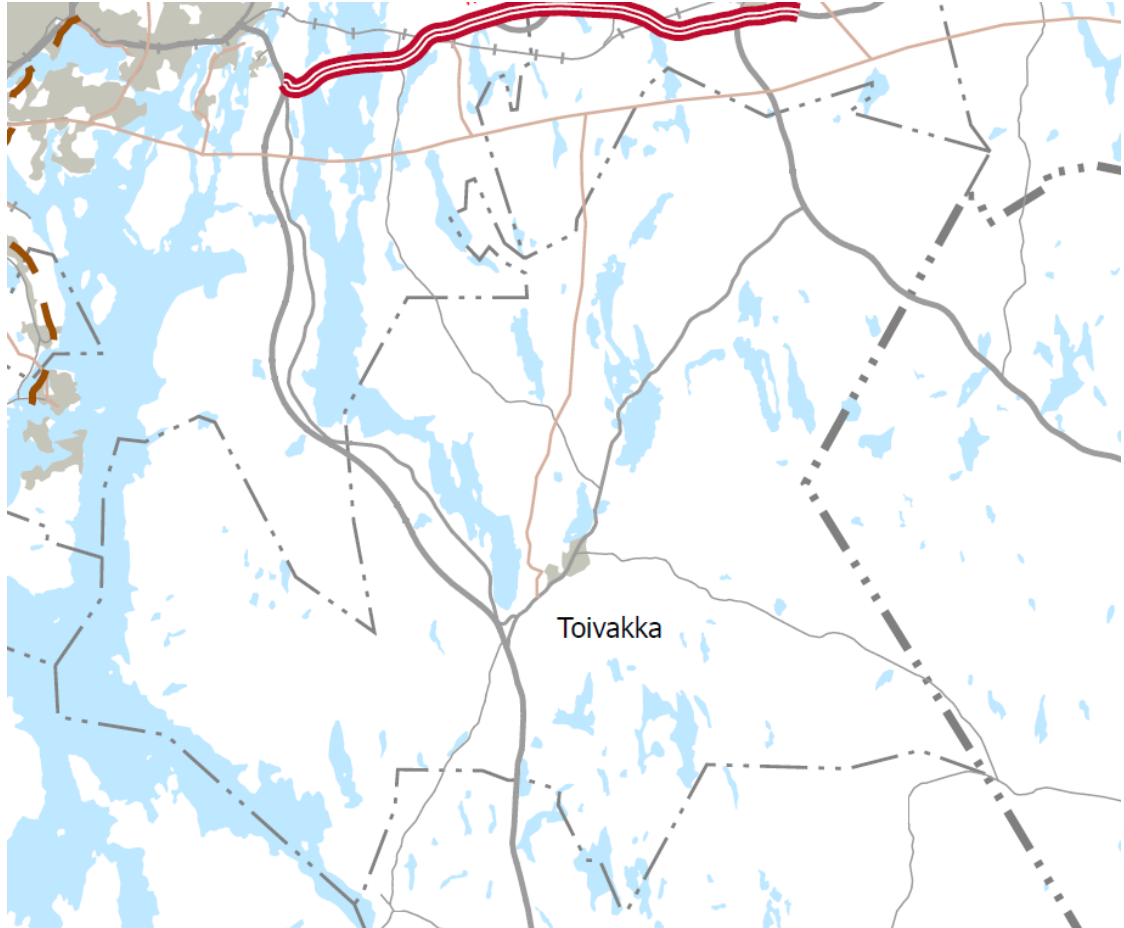
Suojelun toteutuskeinot:

- Luonnonsuojelulaki: Rupansuo, Katajalammimäki, lilivuori, Viitasenvuori, Ruostesuo, Kankaanpään letto, Kylmämäen ja Kytömäen puronvarsilouhikot, Rappukallio, Koirajärven laskupuro, Majamäen alue
- Maa-aineslaki, metsälaki, vesilaki: Muu alue

Keski-Suomen maakuntakaava 2040

Keski-Suomen maakuntavaltuuston 8.12.2023 (§ 21) hyväksymä Keski-Suomen maakuntakaava 2040 käsittelee seudullisesti merkittävää tuulivoiman tuotantoa ja liikennettä. Lisäksi tarkastellaan hyvinvoinnin aluerakennetta. Maakuntakaava 2040 muuttaa ja täydentää voimassa olevaa maakuntakaavaa näiden teemojen osalta, muilta osin Keski-Suomen maakuntakaava jää voimaan sellaisenaan. Keski-Suomen maakuntakaava 2040 on lainvoimainen 1.10.2025 alkaen.

Suunnittelualueelle ei kohdistu Keski-Suomen maakuntakaavan 2040 varauksia (Kuva 3).

Kuva 3. Ote Keski-Suomen maakuntakaavasta 2040.

Rantayleiskaava

Suunnittelualueella on voimassa Toivakan kunnanvaltuuston 11.11.2004 hyväksymä Toivakan kunnan läntisen alueen rantaosayleiskaava. Rantaosayleiskaava on tullut voimaan 1.7.2009, lukuun ottamatta Päijänteen ranta-alueen tilan Pöytäoja RN:o 3:70 (nykyisin tila 850-401-3-80), Piirilänlammen ranta-alueen tilan Suomäki RN:o 1:27 (850-401-1-27) sekä Vääräjärven ranta-alueen tilojen Vällilä RN:o 1:96 (850-401-1-96) ja Metsä-Pökkölä RN:o 1:107 (nykyisin tila 850-401-1-121) alueille osoitettuja maatalan talouskeskusten käyttöön tarkoitettuja uuden saunan rakennusaloja. Rantaosayleiskaava kumoutui uusien saunojen rakennusalojen osalta Hämeenlinnan hallinto-oikeuden päätöksellä 24.2.2006 (Numero 06/0122/2).

Toivakan muut rantaosayleiskaavat

- Tämä rantaosayleiskaavan muutosalue rajautuu Toivakan Läntisen alueen rantaosayleiskaavan osa-alueen 1 muutoksen ja Nisulan kylän osayleiskaavan alueeseen (kvalt 9.8.2021 hyväksymä, voimaantulo 4.5.2022)
- VT4 osayleiskaava (ja Leppäveden rantaosayleiskaavan kumoaminen sekä Läntisen alueen rantaosayleiskaavan osittainen kumoaminen). Osayleiskaavassa on mukana Leppäveden ranta-alueita ja Majalammen ranta-alue (kvalt 12.4.2021 hyväksymä, voimaantulo 27.5.2021).

- Viisarimäki – kirkonkylän osayleiskaava, jossa on mukana kirkonkylän läheisiä ranta-alueita (kvalt 11.11.2019 hyväksymä, voimaantulo 9.1.2020 ja 27.5.2021)

- Itäisen alueen rantaosayleiskaavan muutos / osa-alue 2 (kvalt 10.6.2019 hyväksymä, voimaantulo pääosin 26.9.2019 ja valituksen alaisia Iso-Vehmaisen, Hirvijärven ja Heinälammen ranta-alueiden osia koskien 22.4.2021, Hämeenlinnan hallinto-oikeuden päätös 11.2.2021, päätösnumero 21/0049/2).

- Itäisen alueen rantaosayleiskaavan muutos, laajennus ja kumoaminen / osa-alue 1 sekä Huikon kylän osayleiskaava (kvalt 11.12.2017 hyväksymä, voimaantulo pääosin 25.5.2018 ja valituksen alaisilta osin 20.6.2019, Hämeenlinnan hallinto-oikeuden päätös 30.4.2019, päätösnumero 19/0477/2).

Ranta-asetmakaava

Päijänteen ranta-alueella on voimassa Toivakan kunnanvaltuuston 19.6.2019 hyväksymä Piillän ranta-asetmakaavan muutos. Ranta-asetmakaavaan kuuluu n. 1,47 km Päijänteen ranta-alueita.

6. Lähtöaineistot ja selvitykset

6.1 Aiemmat selvitykset ja suunnitteluaineisto

Luonnonympäristö ja maisema

- Ympäristöministeriö, Syke: Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet VAMA 2021
- Keski-Suomen valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (Keski-Suomen liitto 2016)
- Ilijärven Natura-alueen biotyypikuvioiden inventointitiedot, ULJAS-tietojärjestelmä (Keski-Suomen ELY-keskus 2020-2021)
- Keski-Suomen ELY-keskus on tehnyt perinnemaisemien päivitys- ja täydennysinventointeja vuodesta 2017. Inventointeja jatketaan osana valtakunnallista Helmi-elinympäristöohjelmaa ja ne on tarkoitus saada päätöksen vuonna 2021.
- Keski-Suomen maakunnallinen maisemaselvitys – maisemallinen osa-aluejako. (Keski-Suomen ympäristökeskus, Muhonen, M. 2005)
- Keski-Suomen pienvesiselvitys
- Natura-alueiden kohdetietolomakkeet
- Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Keski-Suomessa. (Suomen ympäristökeskus. Luontoyksikkö. Päivitetty aineisto 25.5.2009)
- Valtakunnallisesti arvokkaat moreeni muodostumat (Ympäristöministeriö, Suomen ympäristökeskus 2007)
- Valtakunnallisesti arvokkaat tuuli- ja rantakerrostumat (Ympäristöministeriö, Suomen ympäristökeskus 32/2011)
- Ympäristöhallinnon paikkatietopalvelu OIVA (mm. luonnonsuojelualueet, Natura-alueet, pohjavesialueet, pilaantuneet maa-alueet, vesistöjen tilatiedot)
- Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) aineistot
- Läntisen alueen rantaoyk:n luontoselvitys (Teppo Häyhä, Matti Kouvo 1997)

Rakennettu ympäristö

- RKY on Museoviraston laatima inventointi, joka on valtioneuvoston 22.12.2009 päätöksellä otettu alueidenkäyttölakiin perustuvien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittamaksi inventoinniksi rakennetun kulttuuriympäristön osalta 1.1.2010 alkaen.

- Keski-Suomen maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt (Keski-Suomen museo 2016)
- Sisävesiväylien rakennusperintö (Väyläviraston julkaisuja 24/2021).
- Toivakan rakennusinventointi (Keski-Suomen museo 1990)

Arkeologia

- Läntisen alueen rantaoyk:n arkeologinen inventointi (Museovirasto 2004)
- Kulttuuriperintökohteiden inventointi / KMO (00434) Jyväskylän seutu 2010. Metsähallituksen julkaisu; Mustonen, R. 2011.
- Sisävesiväylien rakennusperintö (Väyläviraston julkaisuja 24/2021).
- VARK on Museoviraston laatima inventointi, joka on valtioneuvoston 7.11.2024 päätöksellä otettu alueidenkäyttölakiin perustuvien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoitamaksi inventoinniksi valtakunnallisesti merkittäviä arkeologisia alueita koskien
- Museoviraston muinaisjäännösrekisteri

Muita selvityksiä / aineistoja

- Toivakan kunnan maankäytön strategia 2030 (2013)
- Toivakan kunnan 7.6.2018 voimaan tullut rakennusjärjestys
- Läntisen alueen rantaoyk:n kantatilaselvitys (Kaavatalo 2004)
- Toivakan muiden rantaosayleiskaavojen selvitys- ja kaava-aineistot
- Toivakan vesihuollon kehittämissuunnitelma (Suunnittelukeskus Oy 2004)
- Toivakan kunnan vesihuoltoverkoston toiminta-alueiden kartat (FCG 2021)
- Toivakan kunnan rakennuskannan selvitys (2015)
- Keski-Suomen vesihuollon strateginen kehittämissuunnitelma vuosille 2009–2020. (Luonnos 9.6.2009.)
- Maakuntakaavan selvitysaineistot
- Jyväskylän seudun rakennemalli 20X0
- Naapurikuntien rantayleiskaavat
- Kiinteistöjen omistajatiedot
- Maanmittauslaitoksen maastotietokanta- ja ilmakuva-aineistot sekä kiinteistöraja-aineisto

6.2 Kaavaa varten laaditut selvitykset / pohjakartta-aineisto

- Ulkoilu- ja retkeilyreitiselvitys (Martti Herman Pisto 2014)
- Luontoselvitys (Tmi Teppo Häyhä 2015)
- Rakennusselvitys (Arkkitehtuuripalvelu Nina Könönen 2017)
- Ranta-alueiden vakituisen asumisen edullisuusvyöhyketarkastelu (Ympäristösuunnittelu Oy 2021)
- Emättilaselvitys (Ympäristösuunnittelu Oy 2022, päivitys 2026)
- Maisemaselvitys (Ympäristöpalvelut Latvasilmu osk 2021)

Pohjakartta

Kaavan pohjakarttana käytetään Maanmittauslaitoksen rasterimuotoista maastotietokarttaa sekä Maanmittauslaitoksen kiinteistöraja-aineistoa. Rantaosayleiskaavan laaditaan voimassa olevan läntisen alueen rantaosayleiskaavan mittakaavassa 1:10000.

7. Vaikutusalue

Kaavan välitön vaikutusalue käsittää koko suunnittelualueen. Kaavoituksen välilliset vaikutukset voivat ulottua myös tätä laajemmalle alueelle.

8. Osalliset

1. Naapuritilojen maanomistajat ja ne joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa
2. Viranomaiset, kunnan hallintokunnat ja naapurikunnat
 - Keski-Suomen ELY- keskus (31.12.2025 saakka), Lupa- ja valvontavirasto, Keski-Suomen elinvoimakeskus, Keski-Suomen liitto, Keski-Suomen museo, Keski-Suomen pelastuslaitos, Väylävirasto, Suomen Metsäkeskus
 - Toivakan kunnan hallintokunnat: perusturvalautakunta, sivistyslautakunta, tekninen lautakunta ja ympäristölautakunta
 - Naapurikunnat: Jyväskylä, Muurame
3. Yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään

9. Kaavaprosessi

Vireille tulovaihe	<ul style="list-style-type: none">• Alkuvaiheen viranomaisneuvottelu• Kuulutus ja tiedottaminen kaavan vireille tulosta ja osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta (OAS)• Yleisötilaisuus
Valmisteluvaihe 1 (Alustava luonnosvaihe)	<ul style="list-style-type: none">• Selvitysten laatiminen• Alustavan kaavaluonnoksen laatiminen• Tarvittaessa viranomaisten työneuvottelu• Kuulutus ja tiedottaminen alustavan kaavaluonnoksen nähtäville asettamisesta• Alustava kaavaluonnos nähtävillä• Osallisilla on mahdollisuus esittää mielipiteensä valmisteluaineistosta sekä alustavasta kaavaluonnoksesta• Tarvittaessa viranomaisten työneuvottelu
Valmisteluvaihe 2 (Luonnosvaihe)	<ul style="list-style-type: none">• Osallispalautteen käsittely• Suunnittelualueen rajauksen täsmentäminen• Selvitysten täydentäminen• Suunnittelu- ja mitoitusperiaatteiden sekä kaavaluonnoksen laatiminen ja hallinnollinen käsittely• Kuulutus ja tiedottaminen kaavaluonnoksen nähtäville asettamisesta• Kaavaluonnos nähtävillä• Osallisilla on mahdollisuus esittää mielipiteensä valmisteluaineistosta sekä kaavaluonnoksesta• Viranomaislausunnot valmisteluaineistosta sekä kaavaluonnoksesta• Tarvittaessa viranomaisten työneuvottelu
Kaavaehdotusvaihe	<ul style="list-style-type: none">• Osallispalautteen käsittely ja vastineet• Tarvittaessa selvitysten täydentäminen• Kaavaehdotuksen laatiminen ja hallinnollinen käsittely• Kuulutus ja tiedottaminen kaavaehdotuksen nähtäville asettamisesta• Kaavaehdotus nähtävillä• Osallisilla ja muilla kunnan jäsenillä on mahdollisuus tehdä kaavaehdotuksesta kirjallinen muistutus nähtävillä oloaikana• Viranomaislausunnot kaavaehdotuksesta• Tarvittaessa viranomaisneuvottelu

	<ul style="list-style-type: none"> • Osallispalautteen käsittely ja vastineet • Tarvittaessa MRA 32§:n mukainen kuuleminen
Hyväksymisvaihe	<ul style="list-style-type: none"> • Kaavan hyväksymisestä päättää Toivakan kunnanvaltuusto • Kaavan hyväksymistä koskevaan päätökseen on mahdollista hakea muutosta valitusteitse (Hämeenlinnan hallinto-oikeus / KHO)

10. Tiedottaminen

Kaavoitukseen liittyvät viralliset kuulutukset julkaistaan Paikallisuutiset –lehdessä sekä pidetään nähtävillä kunnan ilmoitustaululla ja kunnan kotisivuilla internetissä osoitteessa www.toivakka.fi.

Tiedottamista täydennetään lähettämällä ainakin suunnittelualueen niille ulkopaikkakuntalaisille maanomistajille, joiden osoite on tiedossa, tiedotuskirjeet valmisteluvaiheessa 2 (luonnosvaihe) ja kaavaehdotusvaiheessa.

11. Arvioitavat vaikutukset

Kaavaratkaisun vaikutuksia arvioidaan seuraavasti:

ARVIOITAVAT TEKIJÄT	SISÄLTÖ
Ympäristövaikutukset	<ul style="list-style-type: none"> - Luonnonympäristö; kasvillisuus ja eliöstö, maisema, luonnon- ja vesiensuojelu, Natura 2000, arvokkaat kallioalueet, pohjavesialueet, vesistön, maaston ja luonnon ominaispiirteet - Arkeologia; Kiinteät muinaisjäännökset - Rakennettu ympäristö; kulttuuriympäristöt, rakennuskanta
Sosiaaliset vaikutukset	<ul style="list-style-type: none"> - Vaikutusalueen maanomistajat ja asukkaat - Vesistön ja ranta-alueiden virkistyskäyttäjät, matkailijat, jokamiehenoikeus
Yhdyskuntarakenne	<ul style="list-style-type: none"> - Rantarakenne; lomarakentamisen alueet, vakituisen rakentamisen alueet - Tiestön rakentamistarve, liikennemäärät, liikenneturvallisuus, vesihuollon järjestäminen, palvelujen järjestämistarve, esim. koulukuljetusten järjestäminen - Yhtenäiset vapaat rannat
Taloudelliset vaikutukset	<ul style="list-style-type: none"> - Elinkeinoelämä, kuntatalous, kiinteistöjen arvo

12. Aikataulu

TYÖVAIHE	AJANKOHTA
Alkuvaiheen viranomaisneuvottelu	18.2.2014
Vireille tulo kuulutus / oas nähtävillä	28.4 - 29.5.2014
Alustava kaavaluonnos nähtävillä	28.8 - 30.9.2014
Kaavaluonnos nähtävillä	16.12.2021 - 17.1.2022
Kaavaehdotus nähtävillä	14.12.2022 – 23.1.2023
Kaavan hyväksyminen	Tavoite 03 / 2026

13. Yhteystiedot ja palaute

Rantaosayleiskaavojen muutoksen ja laajennuksen suunnittelutyöstä vastaa Ympäristösuunnittelu Oy Pirkanmaan Hämeenlinnan toimisto.

Toivakan kunnasta hankkeen yhteyshenkilönä toimii kuntaympäristöjohtaja Mika Karvonen, puh: 040 630 4035, sähköposti: mika.karvonen@toivakka.fi

Palaute osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta, alustavasta kaavaluonnoksesta, kaavaluonnoksesta ja kaavan valmisteluaineistosta sekä muistutukset kaavaehdotuksesta pyydetään toimittamaan osoitteella: Toivakan kunta / Kunnanhallitus, Iltaruskontie 2, 41660 Toivakka tai sähköpostitse kirjaamo@toivakka.fi.

Toivakan kunta / Kunnanhallitus

Iltaruskontie 2
41660 TOIVAKKA
sähköposti: kirjaamo@toivakka.fi

Toivakan kunta

Kuntaympäristöjohtaja Mika Karvonen
puh: 040 630 4035
sähköposti: mika.karvonen@toivakka.fi

Kaavan laatija

Ympäristösuunnittelu Oy Pirkanmaa
Yhteyshenkilö: Arto Remes
Hämeentie 1 LH 1, 13200 HÄMEENLINNA
puh: 040 162 9193, sähköposti: arto.remes@ymparistonsuunnittelu.fi

